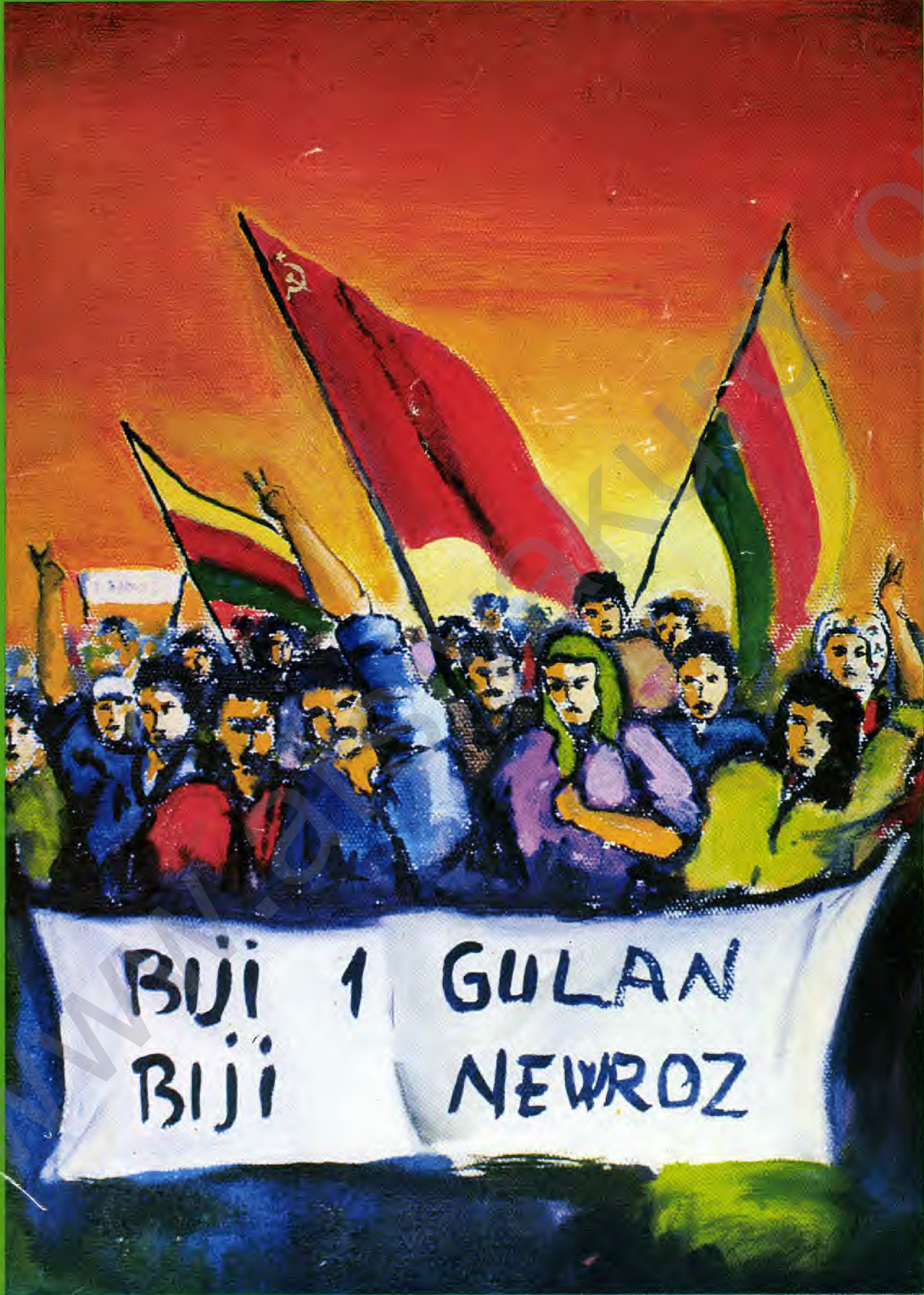

Karkerên Hemû Welatan û Gelên Bîndest Yekbin!

SERKETIN

AYLIK SIYASÎ DERGÎ NISAN - MAYIS'92 SAYI: 2 FİYATI: 8000TL.

FAŞİZİM KANA DOYMUYOR.

SERKETİN

ZÊL

Basım-Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi:
Zeynel AYDIN

Yazı İşleri Müdürü:
Şahin GÜL

Yönetim Yeri:
Gençtürk cad. Mahmudiye çeşmesi sok.
Şamdancı İş hanı No: 18/ 6
Şehzadebaşı-İstanbul
Tel : 511 75 30

Teknik Hazırlık : Zêl Yayıncılık
Baskı : Aydınlar Matbaası

ABONE KOŞULLARI

Yurt İçi:
6 aylık : 40 bin
1 Yıllık: 80 bin

Yurt Dışı:
6 Aylık: 25 DM
1 Yıllık: 50 DM

Hesap Numarası:
Zeynel Aydın: Yapı Kredi Bankası
Beyazıt Şub. Hesap No: 0100393 - 8

İÇİNDEKİLER

- 1 ☆ Sunu
- 2 ☆ Güncel Gelişmeler:Faşizm Kana Doymuyor!
- 7 ☆ Kavramlar Gerçekler: "Bölücülük"
F. Baran
- 10 ☆ Pırsa Jin'a û Feminizm.
Lokman Polat
- 13 ☆ Gençlik Üzerine.
Rêşan Asteng
- 18 ☆ Koçgiri'de Topal Osman Vahşeti ve Günümüzde Topal Osmanlar.
Piro Zarêk
- 21 ☆ Yeni Matematik Mantığı ve Pozitivist Mantık Karşısında Diyalektik Mantığın Temelleri.
Yılmaz Öner
- 26 ☆ Kişi Değerler ve Faaliyetler Bütünüdür.
Dara Roşan
- 28 ☆ K.Kürdistan Nüfusu ve Türkiye'de Kürt Nüfus.
Sait Aydoğmuş
- 37 ☆ K.Kürdistan Sosyalistlerinin Program ve Birlik Tartışmaları - 2 - K.Kürdistan'da Sosyalistlerin Birliği Üzerine.
M. Zilan
- 56 ☆ Cenderme Dewcara Çı Wazeno?
Dilan Xarputî
- 57 ☆ Helbest/Şiir
- 59 ☆ İstanbul'da Newroz Gecesi.
- 60 ☆ Pendikte HEP Destekli SP Mitingi.
Saydarê Derg
- 61 ☆ Namên Xwandevanan/ Okuyucu Mektupları
- 64 ☆ Dış Haberler

Yeni bir sayıyla karşınızdayız. Birinci sayımız çıkışının ikinci gününde toplatıldı. Toplatma kararı, İstanbul DGM tarafından; "Değişen Dünya ve Kurtuluş Mücadelemiz", "Newroz, Güncel Durum ve Görevlerimiz" adlı yazılarda "Devletin bütünlüğü aleyhine propaganda yapıldığı" gerekçesiyle alındı.

Bunun dışında Yazı İşleri Müdürümüz ve Dergimizin Sahibi keyfi bir şekilde gözaltına alınıp 4 gün tutulduktan sonra bırakıldılar. Gerçekte bunlar normal uygulamalardır. Bu nedenle üzerinde fazlaca durmayacağız.

Birinci sayımız bir hayli ilgi topladı. Bir çok okuyucumuz "değişik bir ses" olduğumuzu ifade ediyor. Özellikle Kürdistan'da sosyalizm vurgusunun önemi, yine birçok okuyucumuz tarafından paylaşılan bir düşünce oldu.

Genel olarak olumlu görülmekle birlikte, dergimizin bazı eksiklikleri de vardı. Bu eksikliklerimiz de okuyucularımız tarafından bize iletildi. Kültür sayfasının olmaması, bazı teknik hataların oluşu, kadın sorununa değinilmemesi gibi eksizliklerimizi biz de kabul ediyoruz. Bu sayımızda belirtilen eksikliklerimizi giderme konusunda azami çaba sarf ettik. Sanıyoruz ki olumlu bir sonuca ulaştık. Bizim de istediğimiz sesimizin gerçekleri pürüzsüzce haykırmasıdır.

Bu sayımız zengin bir içerikle çıkıyor. Birinci sayımız Mart ayının sonunda çıktığı için Nisan'da çıkmadık. Dolayısıyla bu sayımız Nisan ve Mayıs aylarını kapsayacak şekilde çıktı.

Güncel gelişmeler bölümünde Newroz ve 1 Mayıs sürecini, devletin yeni taktiklerine dikkat çekerek değerlendiriyoruz. Ayrıca halk muhalefetine eksiklikleri ve görevleri üzerinde duruyoruz.

Gerçek bölücü kim? Bu sorunun cevabını; F. Baran, Kavramlar Gerçekler bölümünde "Bölücülük" adlı yazıda veriyor.

Lokman Polat, Kürtçe yazdığı yazısında Kadın sorunu ve Feminizm üzerinde duruyor.

Rêşan Asteng, K. Kürdistan gençliği üzerine bir inceleme sunuyor.

Piroz Zarêk arkadaş, Cumhuriyet Gazetesinde çıkan bir haberle bağlantılı olarak Koçgiri İsyanında uygulanan katliamı ve bu katliamın sorumluları olan Topal Osman, Nurettin Paşa vb. kişilerin yaptıkları üzerinde duruyor.

Değeli Matematikçi ve Yazar Yılmaz Öner, Diyalektik Mantık üzerine matematiksel bir yorumuyla dergimize konuk oluyor.

Konuk Yazar Dara Roşan; Kişilik ve sosyalistlerin birliğinde kişiliğin rolü üzerinde duruyor.

Diğer bir konuk yazar Sait Aydoğmuş "Kürdistan Nüfusu ve Türkiye'de Kürt nüfus"unu inceleyiyor. Sanırız ki bu yazı belirtilen alanda yapılan ilk derli toplu çalışmadır. Çalışma bir çok çarpıtmaya cevap niteliği taşıyor.

K. Kürdistan Sosyalistlerinin Birlik ve Program tartışmasına M. Zilan'ın yazısıyla devam ediyoruz.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle..

HALKA KARŞI MİLLİYETÇİ FAŞİST CEPHE OLUŞTURULUYOR.

FAŞİZM KANA DOYMUYOR!

✓ Düzen partileri Kürt halkına, işçi sınıfına ve sola karşı birleşti. 6 Partili yeni bir MC gündemde. Halk muhalefetine karşı ABD destekli uluslararası Kontr-Gerilla taktikleri uygulanıyor: "Balığı yok etmek için suyu kurut". Bu parola yeni katliamların da habercisi.

✓ Demirel Newroz'u kutlamak serbest dedi; Şırnak, Cizre, Nusaybin, İdil vb. yerlerde Newroz'u kutlayan halk: "Pankart açtı", "slogan attı" denilerek tarandı 110 ölü. Daha sonraki günlerde aynı bölgede 8'i köylü toplam 37 yurtsever katledildi.

✓ İstanbul'da 11 devrimci gece başkanlarında katledildi. Operasyon sonunda polisler havaya sevinç atışları yaptılar.

✓ Demirel yine; "sokaklar yürünererek aşınmaz isteyen herkes 1 Mayıs'ı kutlayabilir" dedi. Ancak birçok 1 Mayıs mitingine izin verilmedi. Dernekler basıldı. 1 Mayıs öncesinde ve sonrasında binlerce kişi gözaltına alındı.

Türkiye ve Kürdistan kan kokuyor. Her gün bir çatışma, hergün onlarca ölü. Bu nedenledir ki, daha önceleri hep öcü gibi gösterilen 12 Eylül öncesi, artık söz konusu edilmiyor. Çünkü yaşadığımız dönem 12 Eylül öncesini aratır niteliktedir.

"Demokratikleşme", "şeffaflık" vaadiyle işbaşına gelen iktidar döneminde, daha fazla kan akmaya başladı. Bu sürpriz değildir. "Demokratikleşme" maskesi de bunun için seçilmiştir. "Terörü demokrasi sınırları içerisinde etkisizleştireceğiz" den kasıt; Özal bunu "liberalizm" maskesi altında yapmaya çalıştı biz yeni bir maske deniyeceğiz, yani "Demokratikleşme" maskesini.

Yeni politikaların şiddetinin dozajı, kullanılan maskenin kitle üzerinde yarattığı etki ve umutla doğru orantılı olarak artıyor.

Koalisyon hükümeti "havuç-sopa" taktikine göre konumlanmıştı. Havucu İnönü, sopayı Demirel tutuyordu.

Hesaba göre önce havuç gösterilecek sonra sopa iş görecekti. Ama olmadı. Havucunu biraz göründü, çok geçmeden sopa ortaya çıktı. Bu şunu gösteriyor; iç ve dış konjonktür TC'yi biraz da olsa, özgürlüğü, demokrasiyi • kaldıramayacak duruma getirmiştir.

Demirel: İsteyen Newroz'u Kutlasın!

Kürt halkı 92' Newrozuna, bir yandan; "Ordu büyük bir operasyon yapacak, katliam düzenleyecek", diğer yandan; "PKK halkı ayak-

landracak" şeklinde iki yönlü propagandanın yapıldığı gergin bir ortamda girdi. Bu gergin ortam Demirel'in TV ve Radyo'da Newroz'un hemen öncesinde yaptığı bir konuşmayla ve de PKK lideri Abdullah Öcalan'ın yaptığı yeni açıklamalarla birazcık yumuşar gibi oldu. Demirel : "İsteyen Newroz'u kutlasın. İzin veriyoruz." diyordu. Bu sözler daha önce söylenen "Devlet halkına silah çekmez. Katliam olmaz buna ben kefilim" şeklindeki sözlerle birleşince, halkta; Newroz'u barışçıl kutlama noktasında bir eğilim oluştu. Nitekim Abdullah Öcalan'da daha önce yapılan "ayaklanma" çağrılarının aksine "ayaklanma olmayacak" şeklinde bir demeç verirken oluşan yeni ortamı ifade ediyordu.

Ne yazık ki; Demirel'in kendisinden çok emin bir şekilde verdiği sözlerle rağmen, ne Newroz'un tam anlamıyla yasal kutlanması ya izin verildi, (Diyarbakır'da olduğu gibi) nede kitle katliamı önlenildi. Özellikle Cizre ve

Şırnak'ta ama diğer birçok bölgede de barışçıl gösterilerle Newroz'u kutlamaya çalışan halkın üzerine Polis-Özel Tim ve askeri birlikler ateş açtı; 110'a yakın Kürt insanı şehit düştü. Katliama uğrayan halk zorunlu olarak kendisini savundu. Hem de daha önce devletin dağıttığı ruhsatlı silahlarla. Demirel ise önce göstericilerin Polise ve askerlere ateş açtığını, pankart açıp slogan attığını, bunun üzerine devlet güçlerinin kendilerini savunduğunu iddia ediyor. Halbuki tüm yerli-yabancı gazeteciler, İHD yöneticileri, parlamenteler göstericilerin silahsız olduğunu, önceleri slogan bile atmadıklarını söylüyorlar. Bu konuda birçok tanığın açıklamaları basına yansdı. (Bkz. İHD yöneticilerinin raporları.)

Evet devlet Kürt halkının sloganından, pankartından ve bayramından korkar hale gelmiştir. İşin en çirkin yanı; içinde silah kullanamayacak çocuk, yaşlı bulunan göstericilerden 110 insanın ölümünün suçlusu olarak, yine ölen insanların gösterilmesi,

katillerin açık yalanlarla savunulmasıdır. Kendi söylediklerine Demirel ve diğer yöneticiler de inanmıyorlar. (Çünkü gerçeği en iyi onlar biliyor). Onların yapmak istediği Türk halkını, Kürt halkını ve dünya kamuoyunu kandırmak gerçekleri çarpıtmaktır.

Hükümet Newroz'da uyguladığı taktiği bu kez 1 Mayıs'ta uygulamaya çalıştı. Demirel yine çıkıp "**sokaklar yürümekle aşınmaz isteyen yürüsün, bayramını kutlasın**", ardından da adeta Cizre ve Şırnak'ı kastederek; "**ama kanunlara uymayanlar sonuçlarına katlanırlar**" dedi. Demirel bunları söylüyor ama 1 Mayıs mitinglerinin çoğuna izin verilmiyor, 1 Mayıs bildirisi dağıtanlar, afişlemeler yapanlar tutuklanıyor.

Dernekler basılıyor, binlerce insan keyfi şekilde gözaltına alınıp adeta "rehin" tutuluyor. 1 Mayıs öncesinde yaratılan korku ortamı, mitingler sırasında polis göstericilere karşı adeta taaruz şeklinde cephe alması ve sendika ağalarının ihanesi

ti kutlamaların kitlesel olmasını engellemeyemedi. Örneğin İstanbul Gaziosmanpaşada yapılan 1 Mayıs mitingine 10 bine yakın insan katıldı. Basın ve TV ise bu mitingden hemen hemen hiç söz etmedi. Ortaya çıkan gerçek şudur: Demirel ve egemenler Newroz'un da, 1 Mayıs'ın da halk tarafından barışçıl bile olsa kutlanmasından yana değiller. Onlar önce halkı tehditle, gözaltılarla kutlamalardan caydırmaya çalışıyorlar, buna rağmen kutlayan olursa da hiç çekinmeden öldürüyorlar. İşte gerçek budur. Bugüne kadar Demirel neye olmayacak dediye o oldu. Yani hep söylediklerinin tersi oldu.

İktidar Kitle Eyleminden Korkuyor.

Gerillaya ve halk muhalefetine karşı başarılı olamayan iktidar, yeni bir taktik deniyor. Bu taktik emperyalistlerin dünya üzerindeki uzun süreli tecrübelerinden çıkartılmıştır. Yani taktik emperyalizmin

uluslararası Kontr-Gerilla taktiğidir. Taktiğin felsefesi "**Balığı öldürmek için suyu kurut**" tur. Yani gerillayı, devrimciyi imha etmek için halkı sindir, halka vur devrimciyi halktan kopar, halkın devrimcilere olan desteğini kes bu ortamda yalnız kalan devrimcileri zorla imha et.

Cizre'de, Şırnak'ta ve tüm Kürdistan'da halka ateş açılmasının kentlerin, köylerin bombalanmasının, İstanbul'da bir gecede 11 devrimcinin katledilmesinin nedeni işte budur. Bu politika kendisini en güzel şekilliyile İstanbul'da 11 Devrimci Sol militanın öldürüldüğü operasyonda, sözde halkın polisi desteklediği yaygarasının koparılmasında gösteriyor. Amaç şu : "**Bunları halk desteklemiyor, bir kaç çapulcudur. Halk devletten ve polisten yana**". şeklinde bir inanış geliştirme ve halkı bu psikoloji ile devrimcilerden koparmak. Gerçekte basında boy boy resimleri çıkanların sayısı 15-20 geçmiyor. Kaldığı insan öldürmeyi alkışlayana, halk yada insan denilir mi? Ayrıca nereye giderseniz gidin, 15-20 polis veya sağ görüşlüyü bulabilirsiniz. Bunlarda halkın tümünü bağlamaz, kısaca sahnelenen sadece ve sadece bir tiyatro oyunudur. Çünkü nasıl ki,

fanatik futbol izleyicileri olan "**holiganlar**" tüm halka "**holigan**" dememizi gerektirmiyorsa, insan öldüren ve zafer çığlıklarını silahları ile kutlayan "**gladyatörleri**" alkışlayan siyasi "**holiganlar**" da Türk halkının "**holigan**" olduğunu getirmez. Çünkü bu halkın henüz insanlığını yitirdiğine inanmıyoruz.

Bununla birlikte siyasi üst yapıda halk muhalefetine karşı bir **Milliyetçi Faşist Cephe** oluşturulmuştur. DYP, SHP, ANAP, MÇP, DSP, RP partileri Kürt halkına, işçi sınıfına ve sola karşı bir ağızdan konuşuyorlar ve tam bir ittifak halindedirler.

1970'lerin 3 partili MC'si bugünün 6 partili MFC'ne dönüşmüştür. Yukarıda belirttiğimiz "**halk bizi destekliyor**" yaygarasının nedeni de; halkı tavanda oluşturulmuş bu cepheye kazanmak, halk arasında Kürt halkına ve sola karşı şovenizmi ve gericiliği yaygınlaştırmaktır. Demirel basına boşuna demiyor; "**Üç gün arkamızda durun bu işi bitirelim.**" Evet, çünkü çarpıtmaları yutturmak, şovenizmi geliştirmek için Basına ihtiyaç var.

MFC'nin oluşmasının dış nedenleri de vardır. Dikkat edilirse tüm partiler Orta Asya konusunda hem fikirdir. Tekelci burjuvazi ve onun partileri gözlerini Orta Asya'nın zenginliklerine dikmişlerdir. "**Türklerin kardeşliği**" gerçekte bir palavradır. Hiç kimsenin Orta Asya'daki Türk kökenli halkları düşündüğü yok. Gerçek niyet kâr ve sömürüdür.

Tekelci burjuvazinin iştahını kabartan bu durum, onu; ne pahasına olursa olsun iç istikrarı sağlamaya zorluyor. Çünkü iç istikrarı sağlamadan geniş pazarlara açılmak mümkün değildir. Sermayenin artan bu kâr hırsı halka karşı insafsızca politikalarının uygulanmasını doğuruyor. Tabiki bu işin arkasında birde, milyonlarca dünya insanının kanına girmiş, sabıkalı cani ABD olunca on kişinin, yüz kişinin hatta binlerce kişinin ölmesinin lafi bile olmaz.

İsmet Sezgin'in Suriye gezisi, aslında Demirel'in ABD gezisiyle ve onun sonuçları ile direkt ilgilidir. ABD ve TC "**güçlendirilmiş ortaklık**" çerçevesinde ve Suriye'ye de baskı uygulayıp Kürdistan UKM'ni ve Türkiye'deki devrimci hareketi bitirmek istiyorlar.

Ne Yapmalıyız?

Bu soru hiç bir zaman güncelliğini yitirmeyecektir. Her zaman da sorulacaktır. Ancak bu sorunun cevaplanması bugün çok büyük önem arz ediyor. Egemenlerin ne yaptığı ve ne yapmak istediği açık. Önemli olan halk muhalefetine, devrimci-sosyalistlerin ne yapması gerektiridir.

Ne yazık ki bugün halk muhalefeti içerisinde öncü konumda görünen hareketlerin

CUMHURİYET 3 Nisan 1992

İHD'nin Newroz raporu: Sloganın bedeli ölüm oldu

İç Politika Servisi - İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi, Nevruz kutlamaları sırasında Güneynoğlu'da meydana gelen olaylarla ilgili olarak hazırladığı bir raporla gözlemlerini aktardı.

Raporda, Nevruz günü ve sonrasında bölgede olan İnsan Hakları Heyeti'nin gözlemlerinin yanı sıra, bazı görgü tanıklarının ifadeleri ve olaylarda ölenlerin listesi yer alıyor. Raporda, 21-24 Mart tarihleri arasında toplam 110 kişinin öldüğü öne sürülüyor. Buna göre, 47 kişi Şırnak'ta, 29 kişi, Cizre'de, 15 kişi de Nusaybindeki olaylarda hayatını kaybetti.

İnsan Hakları Heyeti İstanbul Bölümü adına, İHD İstanbul Şube Başkanı Ercan Kanar'da, raporda şu gözlemlerine yer veriyor:

"Eğer güvenlik güçlerinin saldırısı olmasaydı, halk kesinlikle Newruz'u barışçı bir şekilde kutlayacaktı. Gözlemimiz budur. Halk potansiyel suçlu görülmüştür, slogan ve pankart olmasının bedeli ölüm olmuştur. Heyetimiz görüşmek için sivil otorite kaymakam bulunamamıştır. Başka yerlerde 'toplantı ve gösteri yürüyüş yasasına aykırılıktan' işlem görebilecek davranışlar, Cizre'de özel savaş politikasıyla karşılık görmüştür. Silahsız insanlar hedeflenmiştir. Rastgele ateş yağmuru yapılmıştır. Cizre'de ölenler arasında bizim tesbit edebildiğimiz 4 tane de çocuk bulunmaktadır." "Kanar olaylarla ilgili olarak gerçeklerin çarpıtıldığını ve basında televizyonun yalnızca "resmi ağızların söylediklerini" verdiğini savundu.

bir çok yanlışı var. Gerçek-
te bu yanlışlar başlı başına
tartışma konusu olmalıdır.
Ancak kısacada olsa bun-
lara değinmekte yarar var.
Önce PK'ye bakalım;

PKK belki de tarihinin
en büyük hatasını HEP-
SHP ittifakını desteklemek-
le yaptı. İttifakın bugünkü
ürünleri PKK'ye ne kadar
yaramıştır ne kadar zarar
vermiştir o ayrı. PKK'nın
daha ittifakı desteklerken
kaybettiği çok önemli şeyler
var. Bunların birincisi:
Tüm yurtsever devrimcileri
ve Türk sosyalistlerini kap-
sayan, sömürgecilerden si-
yasi olarak kopuşmuş ge-
niş bir **Devrimci-
Demokratik Blok**'un oluş-
ması fırsatını kaçırmak.

İkincisi; Açık-legal planda siyaset insiyati-
fını önce HEP'lilere daha sonra parlamentoya
kaptırmak.

Bunlar ve sonuçları üzerine uzun uzun
tartışmayacağız. Bizim gördüğümüz gerçekler
bunlardır.

PKK'nın ikinci önemli hatası Newroz dö-
neminde net bir taktik belirlememek, dolayısı
ile tutarlı bir pratik sergilememektir. Önce;
"ayaklanma" sonra "normal ivmelenme" tü-
ründen çelişkili açıklamalar, sonrada "gerilla
yetişmedi" şeklinde pratikler.

Bir de durumu kurtarmak için üretilen
yeni teoriler var "sürekli ayaklanma" gibi. Bu
ayaklanma bilimine bir "katkı" mı? Yoksa ger-
çeklerden kaçışın kılıfı mı? Onu siz düşünün.
Ancak "sürekli ayaklanma" teorisine Barzani
ve Talabani'nin onlarca yıldır yaptıkları çok
iyi uyuyor. Ülkemizde azgınca terörün estiği
bu günlerde, grupsal ve kişisel çıkarları yada
prestiji ön plana çıkarıp, halkımızın durumuna
gerçekçi yaklaşmazsak gerçekten halkımıza
çok yazık olur.

Gelelim Devrimci Sol'a: Son yıllarda geli-
ştirdiği küçük burjuva kökenli devrimci eylem
hattını görmemek mümkün değil. Ancak dev-
rimci eylemi polis vurmakla sınırlamak, hele
hele devrimci siyaseti buna dayalı yürütmek,
gerçekte çıkmaz sokağa sapmaktala birdir.

Bugün ortaya çıkan gerçekler var. İktidar
devrimcileri kendi minderine çekmeye çalışı-
yor. Halk içinde gerillayı, devrimciyi arıyor
bulamıyor, bu kez ya halkı tümünden imhaya
girişiyor, ya da halkla gerillayı, devrimciyi ay-
rıştırmaya çalışıyor. Halka vuracak halkta
devrimciden ayrılacak.

O halde bu politikaya karşı yapmamız gere-
ken; öncelikle halktan kopmamak, halkla bir-
likte egemenlerin uyguladığı şiddete, onun ya-
ratmaya çalıştığı pasifikasyona karşı
savaşmaktır.

"**Deniz'i kurutulmuş bir balık**" olmamak
için ya da karaya vurmamak için; eylemimizi
devrimci yığın eylemine, siyasetimizi iktidarı
kökten hedefleyen **devrimci sınıf çizgisine**
dayandırmalıyız. Dikkat edelim TV, Basın 1
Mayıs'ta yapılan kitlesel mitinglere yer vermi-
yor versede katılımı düşük gösteriyor. Bu basit
gerçek iktidarın politik yönetimini ve bizim de
ne yapmamız gerektiğini iyi anlatıyor.

Denizi kurumaktan kurtarmak yetmez, onu
dahada zenginleştirmek gereklidir. Bunun için
tüm suları heder etmeden toplayıp denize akıt-
mak gereklidir. Günümüzde bu görev; Kürt ve
Türk halklarının **DEVİRİMCİ-DEMOKRATİK
CEPHE**'sinin oluşturulmasıyla yerine getirile-
bilir. Kısaca Milyetçi Faşist Cephe'ye karşı,
halkların kardeşliği temelinde birleşik bir Dev-
rimci-Demokratik Cephe Kürdistan ve Türkiye
devrimcilerinin önünde duran görevdir.

**İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın Bir-
dal'ın izlenimleri. (Cumhuriyet'te yayın-lanan
Röportaj- 2 Nisan)**

Cizre'de İlk saldırı devletten geldi

BİRDAL - Sabah kalktık, Cudi Mahallesi'ndeki
eğlenceleri izledik. Çocuklar, kadınlar bayramlık giy-
sileriyle halaylar çektiler. Sabahtan Cudi Mahalle-
si'nden bir grup gidip mezarlığı ziyaret etmiş. Biz gö-
remedik. Bu güzel ortamdan ayrılp, kaldığımız otele
döndük. Cize'nin merkezinde 2 bin kadar kişi top-
lanmıştı. Her yaşta insan vardı. Mezarlığa gitmek,
ölen militanları ziyaret etmek istiyorlardı. Önleri ke-

silmiş, etrafını panzerler sarmıştı. Emniyet Müdürü ile görüşmeye gittik. Olay çıkmamasını temennî ettik.

Sayın Başbakan'ın açıklamalarını anımsattık. "Bayrak, pankart açılmıyor. Slogan da atılmıyor" dedik. Başbakan'ın "böyle olursa, istedikleri gibi kutlama yapsınlar" dediğini anımsattık. Emniyet müdürü de müdahale etmeyeceklerini, olay çıkmaması için çaba göstereceklerini söyledi. Bunun üzerine meydana toplanan kalabalığın ön sıralarında olanlarla görüştük. Emniyet Müdürü'nün sözlerini aktardık.

Onlar da pankart açıp, slogan atmamakta kararlı olduklarını, sadece mezarlığı ziyaret edeceklerini söylediler.

Yani her şey iyi gidiyordu.

BİRDAL -Evet buraya kadar iyiydi. Kalabalıkla güvenlik güçleri arasında da bir gerilim yoktu. Ama aradan birkaç dakika geçmedi ki, gözlerimize inanamadık. Bir an da hava tersine döndü. Emniyet Müdürü'yle görüşmemizin üstünden beş dakika geçmemişti ki, güvenlik güçleri megafonlarla kalabalıktan dağılmasını istedi. Ardından da panzerler halkın üzerine yürümeye başladı. İşte o anda uzaktan silah sesleri geldi. Kalabalıktan kimse ateş açmamıştı, emniyet güçleri de öyle. Bunun üzerine güvenlik güçleri önce havaya ateş açtı. Panik başladı. Kalabalık 200 metre kadar geriledi. Ayaklar altında ezilenler oldu. Bazıları kaçarken, dükkanların camlarına çarpıp, kanlar içinde kaldı. Her yerden silah sesleri gelmeye başlamıştı. Artık, olan olmuştu.

Güvenlik güçleri neden karar değiştirmiş öğrenebildiniz mi?

BİRDAL -Cizre meydanına seyyar bir telefon kurulmuştu. Emniyet Amiri sürekli telefonla bağlantı kurarak, durumu bildiriyor, talimat alıyordu. Ortalık yatışınca ilk yaptığımız iş Emniyet Amiriyle konuşmak oldu. Aramızda çok ilginç bir diyalog geçti. Önce sordum "Hani pankart açılmayıp, slogan atılmadıkça müdahale olmayacaktı?" Yanıtı hazır: "Emir kuluyuz, yukardan bu emri aldık". İsrar ettim, "Başbakan açıkladı. Pankart açılmadıkça dükunmayacaktınız", diye. Yanıtı karşısında küçük dilimi yutacaktım. "Ama açacaklardı nasıl olsa" demesin mi?

"BÖLÜCÜLÜK"

F. BARAN

Kürdistan'a ilişkin TC politikasının propaganda alanında başarılı olduğu konulardan biri de "bölücülük"tür. Buna dayanarak, dün ve bugün Kürdistan'da estirdiği terörü ve jenosidi kamuoyu nezdinde meşrulaştırmaya çalışmıştır. "Kürt realitesi"ne karşın "bölücülük" eksenli politika devam ediyor ve ister sorunun bilincinde olsun ister olmasın Türk kamuoyu bu politikaya alet oluyor. Kürdistan kamuoyu da bundan başışık değildir ve ne acı ki, bunun başlıca sebeplerinden biri devletin zoru ise, diğeri de zorun yarattığı atmosfer içinde biçimlenen **"ayrılmak istemiyoruz"** politikasıdır.

Genel ve Özel

Her siyasal odağın başarısı, kendi çıkarlarına hizmet eden sloganları ve kavramları genelin istemi olarak sunmasıyla ve benimsetmesiyle doğru orantılıdır. Burjuva devrimlerinden proleter devrimlere, demokratik halk devrimlerinden ulusal kurtuluş savaşlarına kadar bu gerçek kendisini her aşamada ortaya koyar. Bunu başarabilmiş siyasal odak eskiyi yıkıp yeniyi kurmanın yolunu açmıştır; başaramayan ise; ya yok olup gitmiş ya da eskiye yamanarak onun devamının bir aracı olmuştur.

Ve yine her siyasal odak, eskiyi imha sürecinde kullandığı sloganlar ve kavramlar gibi, yeni inşa sürecinde de kendi çıkarlarına uygun, çıkarlarını pekiştiren ve geneli buna kabul edip desteklemeye çağıran sloganlar ve kavramlar bulur. Bu "buluş" keyfiye değil, iktidar olmuş siyasal akımın egemenlik zaruriyetine dayanır. Muhalefet yıllarındaki kavram ve sloganlar ne kadar önemliyse, iktidardayken kullanılanlar da o kadar önemlidir. Birinciler iktidara taşır, ikinciler iktidarda kalmayı pekiştirir. Kavramlar ve sloganlar değişebilir ama amaç hep aynıdır; siyasal gücün ve onun temsil ettiği sınıfın çıkarlarını korumak, geneli de bu koruma seferberliği-ne ortak ederek, muhalif güçleri bastırmak!

TC devleti, Osmanlı'nın Ermenileri zorla tehcirinden sonra ve Kürtlerinde nispeten pasifize edildiği, özerklik vaadiyle geleceğe bağlandığı koşullarda; **"vatan millet, sakarya"** ve **"Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz, ileri!"** sloganlarıyla ve **"Yunan'ı kovuyoruz"** diyerek

Anadolu'daki Rum nüfusu sökp attı. Bu, aynı zamanda yeni bir sürecin, kuruluş sürecinin başlangıcı demektir. Kuruluş süreciyle birlikte kavramlar ve sloganlar değişti. "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz, ileri" yerini **"Ordular, İlk hedefiniz Kürdistan!"** a bıraktı. 1921-1940 yılları arasında Kürdistan'da sayısız tedip, tenkil ve jenosid hareketi gerçekleştirildi. O ana kadar kardeş olan Kürt halkı, en meşru haklarına sahip çıkıyor diye kah Ruslarla, kah İngilizlerle ilişkilendirildi ama her zaman **"bölücü"** diye damgalanarak bastırıldı. TC'nin inşası ile Kürdistan'ın imhası atbaşı yürüdü. Ve M.Kemal, Kürtleri ezerek inşa ettiği TC'nin idamesini şu slogana bağladı: **"En büyük tehlike komünizm ve Kürtçülüktür, görüldüğü yerde ezilmelidir"**.

TC bugün bu şiarın gereklerini yerine getiriyor. Komünizm belasından kurtulmanın sevinçleriyle "bölücülük"e yükleniyor. TC'nin kuruluşunda ve günümüze kadar idamesinde bu kavram iş gördü. Peki bundan sonra Türkiye kamuoyu gerçek bölücünün TC olduğunu farfeder ve bugüne kadar hep yanlış yönlendirildiğinin bilincine varırsa ne olur? TC olduğu gibi kalır mı?

Reddedilmesi gereken kişilik

Türkiye ve Kürdistan halkı gerçek bölücünün kim olduğunu anlarsa TC olduğu gibi kalmaz. Mücadele insanı eğitir, bu doğru, insanlar bugün de mücadelelenin etki-siyle her gün biraz daha gerçeği kavıyorlar. Yine de bazı zorluklar var. Zorlukların başında, TC'nin ideolojik ve siyasal egemenliği altında edinilmiş kişilik geliyor.

Bu kişilik her düzeyde kendisini gösteriyor. Siyasette, toplumsal bilinçte ve bireysel davranışta... Bu üç katagoride gözlenebilen; evrensel değerlerden süzülerek edinilmiş perspektif değil, her düzeyde denk düşen ve adeta bir ikinci TC'yi yansıtan düşünüş biçimidir. Anti-bölücülükle biçimlenmiş TC'nin yarattığı gelecek, görenek ve düşünüş biçimi, Mao'nun dar görüşlülüğe, evrensel bilinçten yoksunluğa örnek verdiği; kuyunun dibindeki kurbağayı andırır. Kuyunun yapısı nasıl kurbağanın gökyüzü hakkındaki bilgisini sınırlıyorsa, TC'nin yapısı da siyasetin, toplumsal bilincin ve bireysel dav-

ranışın Kürdistan'a dair yaklaşımını sınırlıyor. Türk milleti dendiğinde TC vatandaşlığını anlayan şekillenmiş, vatan dendiğinde Edirne'den Kars'a kadar uzanan kara parçasını anlıyor. TC'nin tek millet (Türk), tek vatan (Türkiye) demogojisi zaman içinde insanları biçimlendiren, yönlendiren ve kendisini pratik haline getiren realiteye dönüşüyor.

Osmanlı vatandaşı için Yemen'i elde tutmak ne kadar elzem idiyse, TC kişiliği için de Kürdistan'ı elde tutmak o kadar elzemdir. Fakat tarihin gösterdiği gibi, Yemen için ölenlerin çabası ne kadar boş ve tarihsel ilerlemeye aykırı idiyse, TC kişiliği için Kürdistan'ı elde tutmak da o kadar boş bir çabadır. M.Kemal TC'yi kurmakla aynı zamanda Osmanlı kişiliğini reddetmiştir ama Kürdistan'ı hiçe sayarak edindiği "vatan" ve buna uygun yarattığı kişilikle, reddedilecek bir başka kişilik yaratmıştır.

Osmanlı insanı için vatan, TC insanı için vatan olarak algılanan coğrafyadan daha genişti. Bugünkü Libya, Suudi Arabistan vb. vatan sayılan topraklar dahilindeydi. Bu "vatan" bir dönemler Tuna'dan Umman'a dek uzanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun yarattığı kişilik için bu vatan topraklarının savunulması veya ondan bir karış dahi almaya kalkışanların imhası, en kutsal görev idi. M.Kemal Osmanlı kişiliği ve bunun gereği olarak, vatan topraklarını savunmak için Trablusgarp'a kadar gidip savaştı. Yemen, binlerce insanın gidip dönemediği bir diyar oldu. Türkülerde yadedilen bu yitlik insanların dramatik sonu, halkların uyanışına karşın egemenlik düzeninin sürmesini isteyen Osmanlı İmparatorluğu tarafından hazırlandı. Fakat İmparatorluk da ayakta kalamadı. Trablusgarp'da Hicaz'da, Yemen'de yitip giden insanlar gibi kayboldu.

O günün insanı için vatan sayılan Yemen'de ölmek şehitlik mertebesine yükselmek demektir, ya bugünün insanı için? En gerici bir şoven için bile bugün gidip Yemen'de ölmek enayiliktir. Çünkü "Vatan" kavramı değişmiştir ve bu kavrama uygun bir kişilik yaratılmıştır, TC kişiliği. Osmanlı vatandaşı için Yemen'i elde tutmak ne kadar elzem idiyse, TC kişiliği için de Kürdistan'ı elde tutmak o kadar elzemdir. Fakat tarihin gösterdiği gibi, Yemen için ölenlerin çabası ne kadar boş ve tarihsel ilerlemeye aykırı idiyse, TC kişiliği için Kürdistan'ı elde tutmak da o kadar boş bir çabadır. M.Kemal TC'yi kurmakla aynı zamanda Osmanlı kişiliğini reddetmiştir ama Kürdistan'ı hiçe sayarak edindiği "vatan" ve buna uygun yarattığı kişilikle, reddedilecek bir

başka kişilik yaratmıştır.

Bu kişilikten kurtulmak, kuyunun içinden çıkararak her şeyi daha iyi görmek, gerçek bölücünün kim olduğunu anlamakla birdir. Fakat bu o kadar kolay olmuyor. Bugün siyasete, toplum bilincine ve biriysele davranışa sinen, adeta bu kategorilerin varoluşu nedeni olan TC kişiliğinden kopuş, evrensel bütünlüğe kendine geli olarak değil, varlığını yadsıma anlamında yorumlanıyor. Gerçek olan şu ki; ihtiyaç halini almış her ilerleme bir yadsıydır ve bunu göze almayan ister siyaset, ister toplum, isterse birey olsun yok olmaya mahkumdur.

Siyasetin doğası ve Görevi

Siyaset, toplumun yeniden idamesi için girilen faaliyettir. İçinde bulunduğu sosyal, siyasal ekonomik ve kültürel koşullar onun doğasını oluşturur. Ama aynı zamanda bu doğayı değiştirme gücüdür de. Toplumsal yaşamın gelecekteki mekanizmaları tıkandığında veya toplumsal yaşam evrensel ilerleyişe ayak uydurmadığında siyaset devreye girer ve yeni bir kişilikle eskiyi reddedip, alternatif modeller önerir. Kendi doğasının somutluğu içinde faaliyet göstermek durumunda olan siyaset, evrensel ve evrensel içinde somutun konumunu da gözönüne almak zorundadır. Bunu yapamazsa, doğasını kuşatan tehlikelerin riskinden kurtulmaz.

TC'nin yarattığı atmosfer içinde yürütülen siyaset birçok maraza sahiptir. Ömrünü doldurmuş kavramlar ve bunlara dayanılarak yürütülen politikalar karşısında konumlanma cesareti veya öngörüsü bu siyasi şekillenmeye yabancıdır. Rejimin idamesinden yana olan burjuva partilerinden böyle bir misyon yüklenmelerini beklemek hayal olur. Kuşkusuz bu görev, rejimin kökten değişmesini önüne amaç olarak koymuş sosyalistleri ve diğer devrimcileri bekliyor. Bu görevin yerine getirilmesinde, somut koşullardan ileri gelen bazı zorlukların olduğu aşırıdır. Ancak hiç bir gerekçe, gayri meşruluğu tarihsel ve toplumsal kanıtlarla ispatlanmış ve bir halkın en temel haklarından yoksun kılınmasına dayanarak yapılan "bölücülük" demogojisi karşısında suskunluğu haklı çıkaramaz.

"Bölücülük" demogojisine dayanarak, ve kitleleri de buna inandırarak terör estiren devletin, gerçek bölücü olduğunu bilen ve Kürdistan halkının kendi kaderini tayin hakkını en az kendi davası kadar haklı bulan Türkiyeli sosyalistler var. Toplum üzerindeki etkileri ne olursa olsun, düzene angaje olmuş resmi sosyalistler tarafından "koşulları anlayamamakla" suçlansalar da, TC'nin tükendiğini görüyorlar ve gerçek anlamda geleceği temsil ediyorlar. Tıpkı Kürdistan'lı devrimciler gibi yer altına itilmeleri bundandır. Öncelikle TC'nin varoluşu nedeni olan "bölücülük" demogojisine, ve Kürdistan'daki gayri-meşru varlığına yönelmeyen ve

her fırsatta "kardeşlik"ten, "birlikte kalmak"tan sözeden resmi sosyalistler ne kadar etkin olurlarsa olsunlar hiçbir çözüm üretmezler. Çünkü düzene entegre olmuşlardır; eskiyen ve iş göremeyen, gerek evrensel düzeyde gerekse özeline koşullarında ömrünü doldurmuş kavram ve yapıları hedef alamıyor, siyasetin doğasıyla kendilerini sınırlıyorlar. Bu, her şeyden önce TC'nin yarattığı kişiliğin kabulüdür. Bu kişilikten kurtulmak, bu siyaset tarzı için de geçerlidir ve siyasetin doğasını değiştirmek için bundan başka yol yoktur.

Ulusal kökenin yeri

TC kişiliği yada bu kişiliğin baskılanması altında politika yaparak "**bölücülük**" demogojisine katkıda bulunmak, Türklüğe özgü değildir. Türk olduğu halde bunu reddeden, Kürt olduğu halde kabul eden veya sessiz kalan eğilim ve politik görüş sahibi olanlar vardır.

İ. Beşikçi Türktür ama TC kişiliğini aşmış aydın bir bilim adamıdır. Siyasal görüşleri bir yana, TC karşısındaki konumuyla bir gerçeğe parmak basıyor, "bölücülük" yaygarasını bilimsel çalışmalarıyla etkisizleştirmeye çalışıyor. Kürdistan'ın dört ayrı sömürgeci devletin egemenliği altında olduğunu, Kürtlerin vatansız bırakıldığını, ve işgalin gayri-meşru, direnişin meşru olduğunu söylüyor. Bu görüşleriyle İ. Beşikçi, ister sosyalizmden yana olsun ister olmasın, TC kişiliğinden kopabilmiş olmanın ayrıcalığına sahiptir.

Kürdistan halkı "bölücü" değil, bölünmüş vatanını kurtarma peşindedir. Ve yeryüzünde bundan daha meşru hiçbir şey yoktur. Bu hak arayışı ne kadar meşru ise, "bölücülük"e dayalı kırım politikası ve yabancı güçlerin Kürdistan'daki zora dayalı varlığı da o kadar gayri meşrudur.

D. Perinçek de Türktür ve kapitalizmi hedeflediğini söyleyen bir partinin genel başkanıdır. Rejimin tıkandığını biliyor, geleneksel yapının devam edemeyeceğini görüyor. Kürt halkının varlığını kabul ediyor, sorunun çözümü için federasyon öneriyor. Resmi partiler içinde en ileri görüşe sahip. Ama yine de TC'nin etki alanı içindedir. TC kişiliğinden bütünüyle kurtulabilmiş değil. Federasyonu savunduğu için değil; pekala bu da olabilir, Kürdistan halkı bu yönde karar verirse olmaması için herhangi bir neden yoktur; Perinçek'in TC kişiliğini yansıtan tutumu, TC'nin Kürdistan'daki varlığına tavır alamaması ve "bölücülük" demogojisine çanak tutmasıdır.

TC karşısındaki konumu "*sen bir halka zor kullanarak kölelik düzenine mahkum ediyorsun, buna haklan yok*" biçiminde değil, "*özerklik veya federasyona yanaşmayarak vatanın bölünmesine, neden oluyorsun!*" biçimindedir. Gerillayı gösterecek TC'yi tehdit eden Perinçek, devletin zorunu göstererek Kürt halkını tehdit ediyor ve birlikten başka çözüm yolu olmayacağını ilan ederek, söz de "kardeşlik"i savunuyor. Bu kardeşlik anlayış TC'ninkinden farklı değildir ve "benimle birlikte yaşamayı kabul edersen" koşuluna bağlıdır. Bu koşula uyulmazsa kardeşlik de yoktur.

A. Zeki Okçuoğlu Kürttür ama TC kişiliğini benimsemiştir. Türleri çoktur, örnek alınmasının tek nedeni henüz taze oluşudur. Soruna yabancı değildir. Kürdistan'ı, Kürdü ve haklarını bilir. Yine de TC kişiliğidir, bu şekillenışı yansıtıyor, TC'nin ihtiyaçları doğrultusunda davranıyor. Bir halkın kırımına dayanak yapılan demogojileri deşifre edeceği yerde, onları meşrulaştırıcı beyanlarda bulunuyor. Bundan dolayı da devletin destek ve teşvikine mazhar oluyor. "*Rojname'yi çıkarırken herhangi bir zorlukla karşılaştınız mı?*" sorusuna, baba emeğinin hakkını veren hayırlı evlat edasıyla, "*hayır aksine çok kolaylık gösterildi*" yanıtını veriyor.

Kürt siyaseti de temiz değildir. Federasyon vb. teklifler, TC'nin zehirlediği havayı soluyor. TC'nin "bölücülük" suçlaması karşısında "birlikten yanayız" a sarılarak meşrutiyet aranıyor. Neden ne olursa olsun, işlerse taklik başarı sayılsın bu siyaset meşrutiyet bilincinin güdüklemesine yol açar. "Bölücülük" demogojisine dayalı kırım politikasının devamına pirim verir. Yukarıda belirtildiği gibi Kürdistan halkı isterse federasyon da olur ama bundan önce yapılması gereken; Kürdistan halkına en doğal haklarını teslim etmektir. Kürdistan halkını bu haklara sahip olabilecek bilince erdirmek, meşru davasının haklılığını haykırmaktır. Bu yapılmadan, mevcut statüko içinde aranacak her türlü çözüm, TC'nin egemenliğini, "bölücülük" demogojisini meşrulaştırmaktan başka bir işe yaramaz. Kürdistan halkı "bölücü" değil, bölünmüş vatanını kurtarma peşindedir. Ve yeryüzünde bundan daha meşru hiçbir şey yoktur. Bu hak arayışı ne kadar meşru ise, "bölücülük"e dayalı kırım politikası ve yabancı güçlerin Kürdistan'daki zora dayalı varlığı da o kadar gayri meşrudur.

Pırsa Jin'an û Feminizm

Lokman POLAT

*"Jinım ez, jına hepskırı. Dı malê da gurtıme.
Jı bıryarên mekanizma siyasi durım.
Cinsiyetiya mın hatiye inkar kırın,
Jı aliyê masmediya û çandê ve hatıme xapandın.
Jinım ez jına hepskırı."*

Gısele Halımı-Jı pırtuka "Jinên Heps-kırı"

Jin cinseka cıvaki ye. Dı dewra beri cıvata Koledariyê da jı bo ku çınayeti tınebû jin û mêr wek hev bûn û zordari lı ser jına nedıhat kırın. Zulm û zora lı ser jınan, bındestkırına jınan jı dema koledariyê dest pê dıke. Pıştê kû milkê şexsi û malbatı derket holê, hingê jin hatın bındest kırın, lı wan zulm û tehde hat kırın.

F. Engels dı pırtuka xwe bı navê "**Koka Malbatıyê**" da sedemê bındestkırına jınan ya abori û cıvaki qal dıke. Maná pêyvva malbatıyê bı xwe koletiya malê ye. Famulus (yani malbatı) pêyveka kû koka wê latini ye û bı mane kolatıya malê û bı yek mêriki ve grêdayı ye. Dı zımanên kû koka wan latini ye ev pêyv wek famulus-familia hinji tê bı kar aninê û dı mane kû wek mın lı jor gotubû tê bı karaninê.

Gotınêk heye, dı bêjın: "Rasti tehle" ıcar rastiya bındestiya jınan jı bı avabûna malbatıyê dest pê dıke. Nıkaha oli (din) û resmi dıbe qeyd û zincir dıkeve stüyê jinê. (Ez lı dij zewıcandınê ninım. Ez jı bo herdu cins bê şert û qeyd bı rızaya herduyan, bıhevramayın daxwaz dıkım.)

Dı dewra koledari û feodaliyê da tu heq û huquqê jınan tınebû. Dı dewra kapitalizmê da jı jin bûn kolê modern. Hem lı derwa kar dıkın û hem jı lı malê kar dıkın.

Têkoşına azadiya jınan cara ewêl bı gırseyi lı Amerika'yê dest pê kır. Paşê jı lı welatên Avrupa û lı welatê din ên cıhanê da bı sedhezaran jin rabûn ser xwe, dı kûçe û ba-

jaran da meşıyan, doza heqê xwe kırın. Dehwa jınan dehweka bı heq bû. Doza wek-heviyê dıkırın. Daxwazê maqûl, heq û huquqa xwe dıparaztın. Jı dewra koledariyê hetani ya kapitalizmê karbidest û xwedanê sazûmanan dıgotın jin bı hemû tewri, bı her awayı jı mêran kêmırın. Wek biyolojik cinsêki diduwan ın (duhemın).

Gorê olan (din'an) jı, jı xwe jin laneti bûn. Ola islami jınan jı mêran kêmır, xwe-rabır dıdıyan. Gorê ola islami tu mafê jinê tunê.

Mafe ki wê tenê hebû kû, xebera mêrê xwe bike, jı gotına mêrê xwe dernekeve.

Lı gor zanısti (ilim) tu ferqêk dı nav jin û mêr da tûne ye. Herdu jı insanın û dıbe tu ferqêk dı nav wan da tûne be. Wekhevi dı nav herdu cınsan da wek hev hebe.

Dı welatên koloni ên wek Kurdistanê da jin bı sê tewri tın perçiqandın (ezilmek). Lı ser jınan tehda netewayeti a çınayeti û a cınsi heye. Jı bo vê yêkê jinên welatên koloni jı ên metropolê pırtır tın perçiqandın. Dı welatê koloni da çanda (kulturi) paştemayı, tore û adetê yê pır xırab û paşta hene. Zılm û tehda mêr lı ser jinê pıre. Mêr tu dibêji qey wek lı kerê dıxe, wusan lı jinê dıxe. Jin jı bo ku kar nake serxwebûna wê ya abori tûne ye û bı her awayı bı mêrê xwe ve grêdayı ye. Mezinê malê mêre û hertışt dı nav malê da lı gor gotına mêr dıbe. Jin azad nine. Gırêdayı û belengaze.

Dı perçiqandına jinê da lı ber sedemên abori û siyasi, sedemê çandi (kulturi) û tori û adetên paştemayı jı hene. Dı cıvakê da ne-guherandın, xwe nunekırın û ditinên muhafazekar jı dıbin sedemên perçiqandına jınan.

Tê zanın ku Kurdistan welateki koloni ye û milletê (netewa) Kurd bındest te. Rızgariya Kurdistanê bı têkoşına yekbuyı ya jin û mêrên Kurd dê bı serkeve. Jı bo vê yêkê, dıbe jin û mêrên Kurd mil bıdın milê hev; dı nav rêxıstinê siyasi da ci bıgrın û dı qada têkoşinê da bımeşın. Lê ev nayê vê manê kû

rexistinên jinên Kurd ên serbixwe û demokratik tunebin. Divê ew ji hebin. Lê ev rêxistina demokratik wek do (û ji bo hinekan ji iro) xêziki (çizgi) nebe. Bi rasti ji, bi her awayi demokratik be û di nav refê xwe da, ji komunistan bigire hetani feministan têda karibin ci bigirin. Jinên kû bir û baweriya wan cuda cuda ne karibin têda bi hevra bixebitin. Rexistinên demokratik ên girseyi, rexistinên ku ji insanên bir û baweriya wan cur be curun tê avakirin. Wek misal di komela jinên demokrat ên Kurdistanê li Swed da jinên kû ditnên wan ji hev cudane endamin. Jinên Kurd kû ditnên wan ên siyasi ji hev cudane kû destura komelê qebul bikin dikarin têda kar û xebata xwe bikin. Li metropolê û di welat da divê rêxistinên (komelên) demokratik û girseyi bèn avakirin û ji hemû siyasetan ra û ji kesên serbixwe ên şoreşger, demokrat û welatparêz re vekiri be.

Kolonyalistan bi qesti welatê me û civaka me paşa hiştine. Hişyarbûna jinên Kurd dereng dest pê kir. Îro ji ev paştamay civaki û bi teybeti ya jinên Kurd berdeyam dike. Lê iro wek do nine, di nav jinan da her diçe şiyarbûni zêde dibe. Lê disa ji iro, di nav rêxistinên siyasi ên Kurda da jin pir kêmin. Divê jin li ber karê xwe yê demokratik, karê siyasi ji bikin û çi wazife bivekê ser milê wan binin ci.

Ger jin di nav parti û rêxistinên siyasi da ci bigrin, di komitan da berpirsiyari bigrin, dê ji bo politiqayekê rast, ji bo civak û ji bo pirsê jinan de tesirek mezin li yên din, li hevalê xwe bikin. Rojnamaka Tirk nivisandi

bû, digo: "Jin bi mêran demokrasiyê didin hinkirin."

FEMİNİZM

Nuha ez dixwazim çend gotnên kû li ser feminîzme bêjin. Feminîzma li Amerika û Avrupa yê zuva heye. Li Tirkiyê piştê 1980'ê dest pêkir û ber bi fireh û xurt bû. Li Kurdistanê û xaseten di nav jinên Kurd ên li Avrupa yê da tevgera feminist tune. Lê wek şexs yeko yek jinê Kurd hene kû feministin. Gelo çima tevgera feminist a jinên Kurd tune? Hewce ye kû li ser vê tiştî lêkolîn bèn çêkîrin?

Di ditinên feministan da tiştên rast ji heye û yên şaş ji heye. Tiştên wan ên

rast pîrîn, ez li ser wan nasekinim. Ez dixwazim çend tiştên wan ên şaş diyar bikim. Îro li temamê dinyayê (cihanê) sazimana kapitalîzmê buye hakim. Di hemû dewletê cihanê da serkirdayeti ya kapitalîzmê heye. Di van dewletan da sedemê zilmê, tehdeyê, zorê û perçiqandinê (a mêran û jinan tev) kapitalîzme. Lê feminîzma têkoşina rîzgariya jinan bi diji kapitalîzmê ve girê nade. Feminîzma li diji kapitalîzmê nine. Feminîzma pîrsa azadiya jinan, ji pîrsa rîzgariya çinayeti vediqetîne. Feminîzma xelasiya jinan û mêran bi hevra nabîne. Feminîzma li pîrsên civaki bi çavên çinayeti û zanîstî (ilmî) mêze

nake.

Feminizm xwediyê stratejiyêk kû, li dji milliyetçitiyê (netewetiyê) ye nine. Li Amerika û Avrupa'yê tevgera feminist bî esasê jî jinên sîpi ava bûye, di nav wan da jinên reşik (zenci) tuneye. (Di meha çile da li Kölnê civîna feministan a navnetewî çê bû, têda jinên reşik tunebûn.)

Feministên Tirk şovenin. Di pîrsa netewa Kurd da sarin. Li dji zîlm û tehdâ li ser Kurdan dernakevin.

DI PIRSA JINAN'DA DÎTÎN U DAXWAZ

1-) Ev bî sed-salane kû jinên Kurd di binê nirê kolonyalizm û feodalizmê da tîn perçiqandin. Lewra hewcedariya jinên Kurd jî hemûyan pîrtir bî azadiyê heye.

2-) Divê hemû heq û huquqê jinan bê dayin. Di civakê da jin û mêr wek hev bin. Di nav wan da wekhevi hebe.

3-) Divê rêxistinên siyasî imkan peyda bike, firsendê wekheviyê bide kû jin karibin bî awakî aktîvî di nav têkoşina rîzgari ya netewa Kurdistanê da ciyê xwe bigrin, kar û xebata siyasî bikin.

4-) Divê jin, di nava parti û rêxistinên siyasî da bixebitin. Di nav rêxistinê da xwediyê gotin û biryaran bin.

5-) Kolonyalizm, kapitalizm û hemû dagirker jinan wek susê dibinin û bî çaveki jî bo keyfî û zewqê li wan mêze dikin. Loma jî, jinan jî berhemên aborî dîr dixin. Jinên kedkar jî mêran du qatî pîrtir tîn perçiqandin. Jinên karker û kedkar him di karxanên da (fabriqan da) û him jî di zevîyan da (erdan da) kar dikin û hem jî li mal karê metbaxê dikin, li zarokan mêze dikin û di

têkiliyên civatî da jî di dereca duduwan da diminin. Divê ev hemû neheqiyê kû li jinan tîn kîrî jî holê bê rakirin.

6-) Di Kurdistanê da hê jî keç wek dewaran tîn firotin. Malbata wan gava ew didin mêr, qelindê jî wan distinin. Ew tîşt, sîtandina qelind adeteki pîr xirab û paştemayi ye. Divê qelind bê qedexê kîrî.

7-) Divê li ser jinan koletiya malê bêra kîrî. Jî bo zarokan zarokxane (Kreş) bê vekîrî. Jî bo xwarinê ciyê umumî (aşxane) bê vekîrî. Di nav malê da, nav jin û mêr de wekhevîti hebe. Jin û mêr bê qeyt û şert bî

rîzayê dilê xwe bî hevra bîminin û bîjin.

8-) Di nav civatê da firsend bîdî jin kû di hêla siyasî da pêşta biçin, di hêla çandî da xwe bigihin. Divê meriv li dji ditina serkirdayetiya mêran derkeve.

9-) Gor min jî bo rîzgariya jinan sazumana sosyalizmê gaweki ber bî pêşe. Jî bo azadiya jinan civata sosyalist jî civatê berê ên çuyin û jî civata kapitalizmê baştîre, rîndîre. Lê jî bo jinan civata herî maqul komunizmê.

10-) Di şart û şurtê iro da, di welatê me Kurdistanê da ew jina kû di bin tesira malbata xwe da nemaye û qeyt û

şert di nav têkoşina rîzgariya Kurdistanê da ciyê xwe girtî ye, ew jin meriv dikare bêje kû jineki azad e.

11-) Azadiya jinan, bî teybetî a jinê Kurd bî rîzgariya welat û bî azadiya civatê vegirêdayî ye. Divê meriv pîrsa jinan di nava pîrsa serxwebûn, demokrasi û sosyalizmê da bibîne.

12) Di têkoşina rîzgariya netewa Kurdistanê da hevala Seyid Rîza, **Besê, Leyla Kasım, Zekiya Alkan, Binevş Agal (Berivan) û Kudret Filiz** sembola jinên Kurd ên têkoşerî.

GENÇLİK ÜZERİNE

Rêşan Asteng

Ozan "mahpusluk zor zanaat" demiş. Konu gençlik sorunu, hele Kürdistan gençliğinin sorunu olunca; gerek gençliğin dönemsel-özgül sorunlarından kaynaklanan kuşatılmışlık, gerekse öz gelişimine, diline, kültürüne prangalar vurulmuş sömürge bir ülkenin gençleri olmaktan kaynaklanan kuşatılmışlık içinde; "gençlik zor zanaat" demek gerekiyor Kürdistan gençliği için.

Şüphesiz "Kürdistan gençliği" olgusu kısa bir yazı yada araştırmanın ötesinde, bütün yönleri bütün çarpıklıklarıyla anlatılması oldukça zor ve önemli bir konu. En önemlisi, konuya bilimsel bir içerik ve nitelik kazandırmak için uzun bir araştırma yapmak ve veriler elde etmek gerekiyor. Verileri elde edebilmek ise, özellikle son yıllarda, TC'nin Kürdistan üzerindeki araştırmaları engelleyebilmek ve zorlaştırmak için kullandığı yöntemler sonucunda; ya bir dizi ek irdelemeleri gerektiriyor ya da verilerin açıklanış biçiminden kaynaklanan nedenlerden dolayı bir sonuca ulaşamıyor. Nitekim, yazının ilerleyen bölümlerinde Kürdistan gençliğinin durumu incelenirken DİE'nin (Devlet İstatistik Enstitüsü) ortaya çıkardığı sonuçlar buna iyi bir örnek olacak.

Bu yazı yukarıda ortaya konulan belirlemelerden de anlaşılacağı gibi Kürdistan gençliğini bütün yönleri ve yapısıyla inceleyebilecek nitelikte olamayacak.

Yazı boyunca ortaya konulacak belirleme ve açıklamaların ağırlık merkezi daha çok öğrenci gençliğimiz olacak. Ancak buna rağmen, bazı saptamaların Kürdistan gençliğinin diğer kategorileri içinde geçerli olduğunu belirtmekte yarar var.

Gençlik

Gençlik sosyal bir olgu olmasının yanısıra biyolojik bir olgudur da. Uzmanların genel yargısına göre yaşları 15-25 arasında olanlar gençtir. Bu biyolojik etkene göre yapılmış bir sınıflamadır. Elbette bu yaş ortalaması bazı ülkelerin özgül koşullarına göre değişiklik taşıyabilir. Örneğin Kürdistan'da hayat şartlarının çok ağır olması insanları çabuk yıpratır. Ayrıca sosyal yaşamın bazı geri yanları gençlerin erkenden bazı sorumluluklar almasına (evlilik, aile geçindirme gibi) neden olduğundan; gençlik yaşı biraz daha erkenden başlar (13-14) ve daha erken biter (24 yaş gibi).

Bu biyolojik sınıflandırma gençliği tanımlamak için yeterli değildir. Genç olmanın bazı sosyal manevi özellikleride vardır. Hayata yeni atılması, önünde uzun bir yaşamın bulunması, dinamizm, eskinin gerici düşüncelerine henüz tam olarak sahip olmaması gençleri gelişmeye açık bir duruma getirir. Kısacası; gelecek perspektifine, yeniye açık olması, atılım dinamizmine sahip olması gençliği genel olarak diğer sosyal kesimlerden farklı kılar. İtalyan yazar Alberto Moriva "*Gelecek perspektifini yitirenler yaşlıdır.*" der ve onun dışındakilerini genç sayar. Bir açıdan doğrudur bu tanımlama. Bu açıdan bakıldığında sosyalist ve sol düşüncelerin gençlik arasında yaygın şekilde neden benimsendiği de anlaşılıyor.

Biz, gençliğin genel özelliklerini vurgularken esas yanıyla genel karakteristiğe uyan fakat aynı zamanda genel tanımlamaya uymayan "gençler" in bulunduğunda biliyoruz. 15-25 yaşları arasında olup ta babalarından-annelerinden daha geri düşünen, gelecek perspektifi, yeniye yönelimi olamayan pek çok genç bulunduğunu biliyoruz.

Bunun yanısıra yaşları çok ileride olsa ilerici düşüncelere sahip, gelecek prespektifini yitirmeyen pek çok insan vardır. Bunlarda bir açıdan gençtir.

Ancak kelimenin tam anlamıyla gençlik; ortalama 15-25 yaşları arasında bulunan, dinamizm ve gelecek perspektifine sahip olan sosyal kesimdir.

Gençlik bir sınıf değildir, sosyal bir kategoridir. Bununla birlikte çeşitli sosyal sınıfların genç kesimleri vardır. İşçi, yoksul, küçük köylü gençlik, burjuva gençlik vb. Öğrenci gençlik ise biraz özel bir konuma sahiptir. Öğrenci gençlik üretime direkt katılmaz daha çok ailesinin olanakları ile yaşamını sürdürür. Bu durum bir yandan onu ailesinin sınıfsal konumuna yaklaştırır. Diğer yandan henüz üretime direkt katılmaması nedeniyle net bir sınıfsal yapıya sahip olmaz. Bu, proletarya ile burjuvazi arasında kalan küçük burjuva sınıfının konumuna denk düşer. Dolayısı ile genel olarak öğrenci gençlik küçük burjuva sınıfına dahil edilebilir. Ekonomik olarak ailesine bağımlı olan, ailesinin sosyal karakterini aynen taşıyan ve uzun süre bu yapıyı atamayan gençleri ailesi ile aynı sınıfta görmek gereklidir.

Sömürge Kürdistan'ın ağır yaşam koşullarından en çok etkilenen kesim yine Kürdistan gençliğidir.

Eğitim ve öğretimin şoven gerici niteliği, ülkede planlı bir kalkınmayı değil talanı öngören bir ekonomi, son yıllarda açık devlet terörü ile turmandırılan siyasi baskı ve gericilik koşulları gençleri, eğitimsiz, işsiz, kültürsüz bırakmakta onları "erken göç eden turnalar" örneği yurtlarından edip metropollere sürmekte, cezaevlerine doldurmakta yada dağlara çıkmaya zorlamaktadır.

Bugün Kürdistan gençliğinin çok az bir kesimi yüksek öğrenim görebilmektedir. Eğitimin ana dilde yapılmaması ve ülke koşullarına göre düzenlenmemesi, metropolle ülke arasında muazzam bir eğitim dengesizliğine ve fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır. Bilindiği gibi Almanya'da Türk ve Kürt çocukları son yıllara kadar Alman kültürü ve eğitim sisteminin normlarına göre sınava tabi tutuluyorlardı. Sınav sonuçları çoğunlukla "Geri zekalı" düzeyinde olmuştur. Almanlar bundan hareketle Türk ve Kürt çocuk ve gençlerinin zekasının "geri" olduğunu bir süre savunmuşlardı. Ancak çok geçmeden sorunun eğitim-öğretim anlayış ve yöntemlerinde olduğu anlaşıldı. Alman kültürü ve eğitim-öğretim sistemi Türk ve Kürt sisteminden, kültüründen oldukça farklıdır. Dolayısı ile Almanlara uygulanan sistem aynen Türkler'e ve Kürtler'e uygulanamaz. Aynı durum Türk sistemi ve kültürüne göre eğitilen Kürtler için de geçerlidir. Kürt öğrencileri uzun süre Türkçeyi öğrenmeye ve Türk kültürüne adapte olmaya çalışıyorlar. Türklerde bu sorun olmadığı için Kürt öğrenciler geri kalıyorlar. Kürt öğrencileri kendi ana dillerinde eğitim görmedikleri sürece bu dengesizlik devam edecektir.

Kürdistan'da gençliğin büyük bölümü emekçidir. Yoksul, küçük köylü ve şehirlerde işçi, yarı işçi gençlik nüfusu genel gençlik kategorisi içerisinde önemli bir yer tutar. Ayrıca işsiz, yarı işsiz (işportacı ve mevsimlik işçiler) gençlerin sayısı da bir hayli fazladır. Ülkemizde feodalizmin hızlı çözülüşü, kapitalizmin egemen olması diğer yanda sömürgeci talan sonucu yoksullaşan ülke ekonomisi, çok yoğun bir işsizlik yaratmaktadır. İşsiz kalan nüfus ağırlıklı olarak Türkiye'ye metropollerine akmaktadır. Metropollerde en ağır, en pis ve sosyal hakları olmayan işlerde (inşaat, konfreksiyon, hamallık vb) bu Kürt gençleri çalışmaktadır. Bu alanlarda ücretler düşük, çalışma koşulları ağırdır. Sendika, sigorta vb. haklarda yoktur.

Kürdistan'da ise iş alanları genelde devletin elinde olduğu için bir torpil bulup işe giren genç kendisini şanslı görür.

Kürdistan'da madencilik, tarım, inşaat, hizmet alanlarında sınırlı da olsa istihdam olanakları vardır. Ancak, bunlar yeni yetişen gençliği istihdam edecek koşullardan uzaktırlar.

KÜRDİSTAN GENÇLİĞİ VE MÜCADELESİ

Yakın tarihine baktığımızda, Kürdistan'lı gençliğin her dönemde baskı, zulüm ve sömürüye karşı ulusunun yanında, çeşitli örgütlenmeler, yapılanmalar içerisinde yer aldığını görüyoruz. Örneğin 20. yy'ın başlarında Kürt Hevi Talebe Cemiyeti (1917) İstanbul'da okuyan Kürt öğrencilerin kurduğu bir dernektir. Yine aynı dönemlerde Kürdistan gençliğin Kürdistan'ın değişik illerinde çeşitli kültür dernekleri ve şubeleri açtıklarını biliyoruz.

1937-38 Dersim ayaklanmasından sonra uzun bir sessizlik dönemi yaşayan Kürdistan gençliği 1959 yılına gelindiğinde Kürdistan'ın diğer parçalarında gelişen ulusal hareketlerin etkileriyle suskunluğunu bozarak yeni kıpırdanmalara girdi. Bu kıpırdanmalardan ürken TC, siyasal tarihimizde "49'lar Olayı" olarak adlandırılan operasyonun sonucunda 50 kişiyi gözaltına aldı.

60'ların başlarında kendi ulusal örgütlenmelerinden yoksun olan Kürdistan gençliği TİP içerisinde faaliyet gösterdi. Ancak, TİP'in daha sonraki süreçte, Kürt ulusal sorunu karşısındaki duyarsızlığı ve hatta sosyal şoven Kemalist tutumu karşısında 69'lu yıllarda TİP'ten kopan Kürdistanlı gençlik, DDKO'ları (Doğu Devrimci Kültür Ocakları) kurdu.

DDKO'lar, içerisinde taşıdığı bir çok eksiklik ve yanlışlıklara rağmen, özellikle 1971 12 Mart'ında sömürgeci-faşizmin buraları kapatmasıyla gözaltına alınan-tutuklanan Kürdistanlı gençliğin, mahkemelerde Kürt halkının varlığı, dili, kültürü vb. hakkındaki bilimsel temele dayalı savunma ve açıklamaları sonucunda siyasal tarihimizin önemli bir parentezi ni oluşturdu.

70'li yılların ortasından itibaren Kürdistan gençliği DDKD-DHKD vb. kitle örgütleri, ülke içinde ve dışındaki birçok kültür dayanışma dernekleri ve değişik siyasi yapılanma ve örgütlenmeleri içinde yer aldı.

DDKO'lar ve sonraki süreçte DDKO'lar bünyesinden çıkan diğer DKÖ'ler, sömürgeci asimilasyon karşısındaki önemli tarihsel misyonlarına rağmen, bir anlamda uzun süreli ulusal örgütsüzlüklerin ilk denemeleri olarak, yapılarında önemli eksiklik ve yanlışlıklar taşıdılar.

Kürdistanlı anlamdaki bu DKÖ'ler için en genel hatlarıyla tespit etmek gerekirse; özellikle DDKO'lar içerisinde sayısız türden insan ve anlayış olmasına rağmen, merkezi bir yapının oluşturulmaması, buna bağlı olarak farklı yerlerde farklı tavırlar sergilenişi, en önemlisi çoğu kez bu yapılanmalara altından kalkamayacakları politik misyonlar yüklenişi, başlıca eksiklik ve yanlışlıklarıydı.

Bugün, ülkedeki ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesinin görece gelişkinliğine rağmen, sınırlı ve belirli tip yapılanmaların dışında DKÖ'ler bağlamında geniş ve Kürdistanlı-ulusal örgütlenmelerin

yaratılabildiğini söylemek oldukça zor.

Doğal olarak DKÖ'lerdeki bu örgütlenme eksikliği, sömürgeci TC'nin inkarcı-asimilasyoncu resmi devlet ideolojisinin yeniden üretildiği üniversitelerdeki akademik-demokratik alanlarda da kendini gösteriyor.

Kürdistanlı gençliğin akademik-demokratik mücadele alanlarındaki bu eksikliğini aşması gerekiyor. Bunu yaparken DKÖ'lerden, daha açık bir ifadeyle derneklerden kopmak gerekmiyor. Bununla beraber, Kürdistan gençliği için en ufak akademik-demokratik bir talebin bile politik bir nitelik taşıdığı, en meşru talebin azgın terör ve baskı politikalarıyla bastırılmaya çalışıldığı siyasi bir ortamda, gençliğimizin kendi içinde ve geniş platformda Kürdistanı örgütlemeler yaratması gerekiyor.

Günümüzde Kürdistan Gençliği

Kürdistan gençliğinin bugünkü durumunu tespit ederken, onun nicel durumuna bakmak ta yerinde olur.

Yazımızın yukarıki bölümlerinde Kürdistan'da örgün eğitim anlamında okullaşmanın ne kadar az ve nasıl bir nitelik taşıdığına kısaca değinmiştik. DİE'nin 1988-1989 öğretim yılı sonu itibarıyla açıklanmış olduğu veriler; Tablo: I, Tablo: II, Tablo: III'te verilmiştir. Bu tablolar ülkemizde ki öğrenci gençlik potansiyelini göstermesi açısından önemlidir. 1990 sayımına göre K. Kürdistan nüfusu 12 milyon civarındadır. Bu nüfusun %15-20'sini genç kabul edersek, ülkemizde 2-3 milyon arasında genç vardır. İstatistiklere göre ülkemizdeki toplam öğrenci genç sayısı 154.588 dir. Bu sayı genel gençlik sayısının %15'i kadardır. O halde ülkemiz gençliğinin ezici bir çoğunluğu emekçidir diyebiliriz. Yine Tablo: 2'de verilen Teknik lise ve Meslek lisesi mezunlarının sayısı çok düşük olmakla birlikte kalifiyeleşmiş bir işçi sınıfının işareti olması açısından önemlidir.

DİE, okul öncesi, ilkokul, orta okul, lise düzeylerinde ve illere göre açıklamış olduğu verileri, üniversiteler ve yüksek okullar için Türkiye geneli olarak vermiş. Yani doğum yerlerine göre öğrenci dağılımı verilmemiş bu nedenle yüksek öğrenim gören Kürdistanlı öğrencilerin sayısını tespit edemiyoruz. Fakat ülkemizde bulunan 7 üniversitede okuyan öğrenci sayıları Tablo: 1'de verilmiştir.

Yüksek Öğrenim Gençliğinin Mücadelesi

Yüksek öğrenim aşamasındaki Kürdistanlı gençliğin mücadele biçimi ve perspektifini belirlerken; mücadele aşamasında hepsi birer ayrı olumsuzluk ve etken oluşturan, nicel azlık, Kürdistan dışındaki üniversitelere dağılımlık vb. somut gerçeklikleri göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bu nedenle,

yüksek öğrenim aşamasındaki Kürdistan gençliğinin mücadelesini ortaya koyarken, genel gençlik mücadelesini iyi çözümlenmek gerekiyor.

12 Eylül darbesiyle Kürdistan ve Türkiye'de gelişen ulusal toplumsal mücadeleyi engelleyebileceğini sanan sömürgeci-faşist TC gelinen süreçte, gerek ülkemizde kitlesel gösteri ve direnişlerle bütünleşen ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesi, gerekse Türkiye'de -şimdilik kendiliğinden ve örgütsüz de olsa- işçi eylemlilikleri karşısında yeniden, kronik açmaz ve bunalmalarının çözümsüzlüğüne saplandı. Ancak bütün bu çözümsüzlük ve açmazlarına rağmen, aradan geçen yaklaşık 12 yıllık süreçte işkencehaneleri, hapishaneleri ve yeni anayasasıyla cuntacı mantık, toplumun legal-illegal bütün örgüt ve yapılanmalarında önemli tahribatlar yarattı. Doğal olarak bu tahribatlardan gençlik kitle örgütleri de fazlasıyla nasibini aldı.

Tüm bunlara; reel sosyalizmin dünya çapında ortaya çıkan başarısızlık ve olumsuzlukları, emperyalizmin tekelindeki kitle iletişim, haberleşme araçlarıyla sosyalizm ve devrimci mücadele karşıtı demogoji ve palavraları, özellikle 12 Eylül'den sonra hızlanan lümpen-köşe dönücü genç nesil yaratma çabaları ve bizzat sosyalist- yurtsever gençliğin süreç içinde aşmadığı, bir kısır döngüye ulaştırdığı mücadele alanlarındaki yanlış politika ve biçimlenişleri eklenince, gençliğin devrimci mücadelesi son derece karmaşık, sancılı bir döneme girdi.

Öğrenci gençlik mücadelesindeki somut görüntü:

Gelinen süreçte sömürgeci TC'nin militer gerici güçleri, özellikle, öğrenci gençlik içerisinde yer alan devrimci-sosyalist-yurtsever unsurlara karşı, her zamankinden daha rahat ve fazla bir baskı uygulayabilmektedir.

Üniversiteler, DYP-SHP koalisyon hükümetinin bütün demokratikleşme söylevlerine rağmen, daha uzun bir süre, 12 Eylül faşizminin bir uzantısı ve kurumsallaşması olan YÖK kısıkağı ve ağırlığı altında ezileceğe benziyor.

Bütün bu olumsuzlukların yanında, öğrenci derneklerinde bugün gözlenen en büyük açmazlardan biride; var olan derneklerin kitleselleşmek bir yana, sahip oldukları kitleleride kaybetmeleri, bir çok yerde dernek üyelerinin öğrenci gençlik içerisindeki devrimci-sosyalist yurtseverlerden oluşmasıdır.

Somut gerçeklik, genel öğrenci kitlesinin varolan dernekleri ve üst yapılanmaları kendi öz örgütleri olarak görmediklerini, bu doğrultuda devrimci mücadele alanlarına katılmadıklarını gösteriyor.

Nedenleri:

Nedenleri, -bir kısmını yukarıda kabaca belirtti-

KOÇGİRİ'DE Topal OSMAN VAHŞETİ VE GÜNÜMÜZDE TOPAL OSMANLAR

Piro ZARÊK

4 Nisan 1991 tarihli CUMHURİYET gazetesinde küçük bir haber yer alıyordu. Haber "**Topal Osman**" başlığını taşıyordu. Pek çok kimse bu adı duymamıştır bile. Bu nedenle de sanırım haber çok kimsenin dikkatini çekmemiştir. Haberi yan tarafta çerçeve içerisinde aynen veriyoruz. Haberde belirtildiği gibi; **Milli Gazete** yazarlarından **Ahmet Kekeç**, Koçgiri isyanı sırasında yaptıklarını hatırlatarak, Topal Osman'a "**it**", Nurettin Paşa'ya da "**dürzü**" diyor. Giresunlular da, Topal Osman'ın Giresunlu olması nedeniyle bu yazıya tepki gösteriyorlar ve Topal Osman'ın Atatürkçü, vatansever olduğunu belirterek onu anıtı başında anıyorlar.

Sayın Ahmet Kekeç bu sözleri ile bize insani değerlere sahip olduğunu gösteriyor. Evet, dünya görüşü ve ideolojisi ne olursu olsun Milli Gazete yazarı bir insandır. Ahmet Kekeç bu yazısında insani değerlere sahip olduğunu gösterirken, ona "**büyük tepki**" gösteren Giresunlular ya insani değerlere, yada tarih bilincine sahip değildirler. İnanıyorum ki Giresunluların çoğu insani değerlere sahiptirler en azından potansiyel olarak öyledirler. Ancak sömürgeci buruvazinin yarattığı sovenizm, halklar arasındaki düşmanlık ve çarpıtılmış tarih bilinci onların bu insani değerlerini bastırıyor, onları fanatikleştiriyor ve Topal Osman'ın vahşetine ortak ediyor.

Gerçekte Topal Osman kimdir? ve ne yapmıştır? O bir "it" mi dir? Yoksa bir "vatansever" midir? Evet o bir Atatürkçüdür. Sanırım bunda herkes hem fikirdir. Ama diğer soruların cevaplanmasında farklı görüşler var.

Topal Osman Kimdir ve Ne Yapmıştır?

1919-1920 yılları Osmanlı İmparatorluğunun yıkılışı, TC'nin kuruluşu yıllarıdır. Padişah'ın özel görevlendiriciliği ile Anadolu'ya gelen M.Kemal, bir süre sonra Osmanlı İmparatorluğu'ndan umudu keser ve Anadolu'daki yerel güçler ile Osmanlı kalıntılarını bir araya getirmeye çalışır. Erzurum, Sivas kongreleri bu alanda M.Kemal'in en önemli adımlarıdır. M. Kemal bu adımlarla Kürt ağalarının büyük bir kesiminin desteğini almıştır. Fakat O bunlarla yetinmez, siyasi örgütlenmenin yanısıra, askeri örgütlenmeye girer. Eski Osmanlı ordularını kazanır. Ayrıca, özellikle Karadeniz bölgesin-

de yerli Rumlara karşı örgütlenmiş çeteleri de kendisine bağlar. Bu çetelerin başında Topal Osman Çetesi gelir. Topal Osman Çetesi'nin Samsun ve çevresindeki Rumlara yaptığı zulüme, Samsunlu Türkler bile dayanmamış ve ona karşı çıkmışlardır. Bunun üzerine Topal Osman ileri gelenlerin Samsun dışına çıkışını yasaklamış ve bir çoğunu öldürmüştür. "**Terakki Perver Hürriyet Fırkası**" Trabzon milletvekili **Şükrü**'yü bile o öldürmüştür.

Topal Osman

CUMHURİYET (Giresun)- Topal Osman için Milli Gazete'de Ahmet Kekeç imzası ile yayımlanan "... Sakallı Nurettin Paşa düzüsünün ve utanmadan Milli Kahraman sıfatını layık gördüğümüz Topal Osman itinin Koçgiri isyanını bastırırken karıştırdığı halılar ne çabuk unutuldu. O Nurettin Paşa ki Topal Osman ve adamlarının çocukları öldürmesine, kadınların ırzına geçmesine göz yummuş, bu cürmün mükafatı olarak da üst makama terfi etmiştir" biçimindeki yazı Giresun'da büyük tepki gördü. Yazının yayımlanmasından sonra siyasi partiler, belediye, turizm tanıtma derneği, gazeteciler derneği başta olmak üzere çok sayıda kişi ve kuruluş gazeteye gönderdikleri kınama mesajlarında "Topal Osman'a "it" denilmesini protesto ediyoruz. Gazetenin yazarı herhalde kendisinde bulunân meziyetleri başkalarına yakıştırıyor. Topal Osman Giresun'un simgesidir ve Milli Kahraman olarak Atatürk'ün yanında bu vatan için savaşmıştır" denildi. Öte yandan Topal Osman, ölümünün yıldönümünde anıldı. Anıtı önünde yapılan konuşmalarda da yine Milli Gazete protesto edildi.

Durum buyken, M. Kemal Karadeniz'e ayak basar basmaz Topal Osman'la işbirliği yapmış, onu kendi özel koruma ve vurucu gücü olarak kullanmıştır. Elbette kullanılan sadece Topal Osman Çetesi değildir. Nitekim 1921 yılında Mastafa Suphi ve diğer 14 komünisti Trabzon'da böyle bir çeteye boğdurtan da yine M. Kemal'dir. M. Kemal'in yanında bulunduğu sürece özellikle muhalefete yönelik bir dizi karanlık cinayetin sorumlusu olarak Topal Osman görülmüştür. Bu nedenle M. Kemal dışında hemen herkes Topal Osman'dan nefret etmiştir.

Gelelim Topal Osman'ın Koçgiri'de yaptıkları-

na.

Sömürgeci Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması, bununla birlikte pek çok halkın bu boyunduruktan kurtulması ve dünya devletleri tarafından benimsenen Sevr antlaşması, Kürtlerde ulusal bilincin uyanışını hızlandırmış, buda onları bağımsızlık yolunda mücadele etmeye sevk etmiştir. Gerçekte de o dönemde Kürt ulusal hareketi güçlü bir potansiyele sahipti.

1920 yılında Koçgiri aşireti liderlerinden Alişan Ovacık aşiret reisleri ile Hozat'a gelmiş ve Hozat aşiretleri ile bir toplantı yapmıştı. Toplantı sonunda "**Kürdistan'a bağımsızlık verilmesini**" içeren bir nota hazırlanıp B.M.M'ne yollanmıştı.

Bu notaya yazılı cevap verilmez, ancak Elazığ Valiliği kanalıyla sözlü bazı olumlu cevaplar verilir. Çok geçmeden bu cevapların oyalamadan başka bir amaç taşımadığı anlaşılır. Çünkü bu arada TC Sivas bölgesinde askeri faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Bu durum üzerine fiilen bölgeye hakim olan Kürt aşiretleri isteklerini kendileri yerine getirmek amacıyla bölgede kontrolü ele geçirmeye başlarlar. 1920 yılı Temmuz ayında Zara karakolu Kürtlerce basılıp işgal edilir. Böylece Koçgiri ulusal hareketi resmen başlatılmış olur.

Kürt güçleri uzun ve zorlu çarpışmalardan sonra Kangal-Koçhisar-Divriği-Zara-Refahiye-Kuruçay ve Kemah'ta tam denetim sağlarlar. Kürt kuvvetleri karşısında Nureddin Paşa komutasında merkez ordusu bulunmaktadır. (Nureddin Paşa Dersim İsyanını bastırmakla görevli General Abdullah Alpdoğan'ın kayınpederidir.) İki güç arasındaki çatışmalar ağırlıklı olarak Sivas ve Kızılirmak hattında sürerken, bir alay niteliğinde olan Topal Osman Çetesi, jandarma kuvvetleri ile birlikte Kuzey Doğu'dan Kürt kuvvetlerine karşı bir cephe açar. Koçgiri isyanına önderlik etmiş komutanlardan biri olan Vet. Dr. N. Dersimi Topal Osman Çetesi ile ilgili şu bilgileri aktarıyor.

"Harbin ağırlık merkezi evvelce Sivas ve Kızıl İrmak hattına münhasır iken, Kuzey Doğu'dan Giresun'lu Topal Osman çete alayı, Şeyran jandarma kuvvetleriyle 20 Mart 1921'de Refahiye üzerinden Koçkiri'ye cephe açmışlardı.

Ecnebi hesabına av köpeği vazifesini yapmakta zevk alan, namus düşmanı bu barbar çete alayları, zaptetikleri köylerde her çeşit zulüm ve melaneti yapmaya başlamışlardı. Masun Kürt çocukları, bu canavarlar tarafından ateşe atılıp yakılıyor ve tüyler ürperten bu manzara karşısında; laz alayı adını taşıyan bu alçaklar zevk ve cunbuş yapıyorlardı. Kürt kuvvetleri, insan küyafetli bu canavarlar üzerine şiddetle hücum etmişler ve bu suretle Kuzey Doğudan dahi savaşlar başlamıştı. 25 Mart 1921'de Koçkiritli Beko kumandasındaki kuvvetlerimiz, Topal Osman melunu kuvvetlerini bozguna uğratmış ve Refahiye'nin Taş Dibi mevkiinde kuşatmışlardı. Erzincan'dan gelen 11. alayın 2. taburunu ve kudretli dag bataryaları lazların yardımına yetişerek alçak Topal Osman'ı ölümden kurtarmışlardı." (Vet. Dr. Nuri Dersimi- Kürdistan Tarihinde Dersim)

Topal Osman Çetesi ve Nureddin Paşa komutasındaki Türk ordusu, çocukları vahşice katlet-

mekle kalmaz kadınların, kızların ırzına geçer, yaşlı, genç demeden bütün halkı en barbarca yöntemlerle katlederler, köyleri talan edip yakarlar.

BMM Koçgiri olaylarından ancak isyan bastırıldıktan sonra haberdar edilmiş, ondan sonra bölgeye bazı milletvekilleri gidip inceleme yapmışlardır. Bu barbarlıklar B.M.M'de bile görüşme konusu olur. Bazı milletvekilleri, özellikle muhalefet milletvekilleri Koçgiri olaylarını gündeme getirmişler yaptıkları zulümünden dolayı Nureddin Paşa ve Topal Osman'ın yargılanmalarını istemişlerdir. Koçgiri'de yapılanları bizzat o zamanki BMM milletvekillerinin meclis konuşmalarından aktaralım:

Erzurum Milletvekili Mustafa Durak : "(...) Hükümet adeta bir hırsız çetesi gibi halkın boğazına sarılmış, her şeyini yağma ediyor, götürüyor, vuruyor, öldürüyor. Soran yok (...)"

Erzincan milletvekili Emin Bey Koçgiri bölgesindeki katliamları kastederek, şunları diyor:

"(...) Bunları eline alan insanlar, parmaklarına dolayan, kendi din kardeşlerine bunu yapanlar Hıristiyanlara neler yapmaz diyeceklerdir (...)"

"(...) Ve Ümraniye'de vukubulan ve tedibat denen bu şeyin Afrika barbarlarının bile kabul edemeyeceği derecede olduğunu görünce Dersimliler korkmuşlardır. İşte numunesi budur, demişlerdir. Bu fecayi Ermenilere bile yapılmamıştır (...) Sonra da gezenlerin evleri yanmıştır, kadınların ırzlarına tasallut edilmiştir."

Karahisarısahip Milletvekili Şükrü Bey:

"(...) Bu facia o kadar ileri gitmiştir ki, adeta Yunanlıların vilayati garbiyemizde yaptığına bir nazire teşkil etmiştir. Yunanlılar vilayati garbiyede ahalinin ırz ve namusuna tecavüz, emvalini yağma, hanelerini ihrak ettiği gibi, diğer tarflarda da aynı şeyleri vaki olmuştur."

Yine **Emin Bey**, Nurettin Paşa'nın tutumıyla ilgili şunları söylüyor.

"(...) Nurettin Paşa AA- Çember altına aldım diyor ve tuttuğunu öldürmeye, ırzlara geçmeye, namuslara taaruz etmeye kalkıyor. Rica ederim hanginiz bu fecayi karşısında sabredebilirsiniz? Buna üç yaşındaki çocuklar bile tahammül edemezler ve böyle bir şeye maruz kaldığınızda, rica ederim, nasıl karşınıza çıkanlara kurşun atmazsınız?... Efendiler, dünyanın hangi yerinde böyle bir hareket görülmüştür ki, babasını bir evladın elinde bir ip, diğer evladın elinde bir ip olarak çektilerle tam altı saat zarfında bu suretle feciane öldürülmüştür. Rica ederim efendi, sen bu vaziyet karşısında asi olmaz mısın? (...)"

Evet sanırım Giresunlular hemşerileri Topal Osman'ın ne yaptığını öğrenmişlerdir. Bunları yapan insanda, bırakalım vatanseverliği, sevginin, insanlığın zerresi bile olmaz. Ahmet Kekeç'in Topal Osman'a "it" demesine bende katılmıyorum. Çün-

kü köpekler yaptıkları kötülükleri bilinçli olarak yapmazlar. Onların davranışları esas olarak içgüdüselidir. Ancak Topal Osman yaptıklarını bilerek yapmıştır. Bu nedenle onun vahşiliğini "it" (köpek) benzetmesi ile anlatmak mümkün değildir. Evet o insan değildir, dahası köpek bile değildir. O ancak ve ancak "aşağılık bir mahluk"tur. Yukarıda belirttiklerimiz aynen Nurettin Paşa için de geçerlidir.

Koçgiri olaylarını görüşen meclis Nurettin Paşa'yı suçlu bulur ve görevden alınarak yargılanmasına karar verir. Ancak M.Kemal bu kararı ağır bulur ve N.Paşa'yı savunur. Şöyle der M.Kemal:

"Bu mesailin kaffesi de muhimdir, başlıbaşına nühümdür. Pontüs veasire gibi... Bendeniz de hasıl olan kanaat şudur ki, Heyeti Cellenizce verilmiş olan bu karar biraz ağır bir karar olmuştur...

Efendim, bendeniz Nurettin Paşa'nın raporunu ve vesaikini tetkik ettikten sonra, heyeti tahkikiye reis ve azası ile de müdaneki efskar ettim. Bu babdaki kanaatlarını sordum, onlar da bu kararın ağır olduğunu söylediler. Binaenaleyh Heyeti Cellenize arzederim ki bu karar ağırdır.

Nurettin Paşa vazifeden intisal ettirilmiştir, bütün kararlarınız tatbik edilmiştir. Mamafiş bunu adilane bir suretle tadil etmek yine heyeti Aliyelerinin elindedir. Nasıl münasip görürseniz öyle yapın."

Bu konuşmada M. Kemal, N. Paşa'nın görevden alınmasına karşı çıkmaz, ancak onun yargılanmasını kabul etmez.

Bu savunma üzerine BMM 17 Ocak 1922'de yaptığı bir başka oturumda daha önce aldığı kararı iptal edip Nureddin Paşa'nın yargılanmasının gerekmediğine karar verir. M.Kemal'in N.Paşa'yı neden savunduğunu anlamak için N.Paşa'nın şu telgrafında belirttiklerine bakmak yeterlidir.

"Merkez ordusunun efal ve harekatı, Başkumandanlık, Erkanı Harbiyei Umumiye Riyaseti ve Müdafaa-i Milliye Vekâleti makamâtı âliyei askeriye-since malum ve ordu ile makamâtı müşarünileyha arasında ihtilâf ve gizli saklı hususat gayri nevcut olduğundan Ordu Kumandanı hakkındaki cereyana karşı hakayiki mahkemeye müsteniden tarafı samirinden serdi mütalaa buyrulmuş olmak tabiidir..."
(Alıntılar için Bkz. TBMM Gizli Celse Zabıtları - Aktaran: Abdurrahman Aslan - M. Kemal ve Kürtler)

N.Paşa kısaca; "Yapılanları tüm devlet kademeleri biliyordu aramızda, gizli saklı hiçbir şey yoktur, yani her şeyde ortağız, bir suç varsa ona M. Kemal, Başbakan vb kişiler de ortak" diyor. M. Kemal'in N. Paşa'yı savunmasının nedeni de burada yatar.

İşte Kemalizm budur, Topal Osman ve Topal Osmanlar bunlardır. Giresunlular ve diğer Türkler bunları tanımak zorundadırlar. Bunlar insan değildir. Bunlara sahip çıkılmaz. Türk halkı bu kişilere sahip çıkarsa diğer uluslarla kardeş olamaz.

Kan dökücüleri, ırz düşmanlarını, talancıları dost olarak görürseniz elbetteki diğer dünya ulusları size "barbar" der, size dost olmaz bu şekilde Kürtler ile Türkler hiç dost olmaz.

Birde bugünkü Topal Osmanlar var. Onlarda Cizre'de, Şırnak'ta Nusaybin'de kısaca, tüm Kürdistan'da kitlelere ateş açıyorlar çocuk, kadın, yaşlı, genç yüzlerce Kürdü öldürüyorlar, işkence ediyorlar ırzlarına geçiyorlar. Türk halkı dünün Topal Osmanlarına karşı çımadığı gibi bugünün Topal Osmanlarına da karşı çıkmıyor. Onun içindir ki Türk halkı da yoksulluk, işsizlik, ve baskı altında boğuluyor. Yani Topal Osmanlar sadece Kürtlere zulüm yapmıyor onlar aynı zamanda Türkiye'de maden işçilerine, diğer işçilere ve emekçilere gençlere, memurlara kadınlara da zulüm yapıyorlar. Marx'ın dediği gibi; " **Diğer ulusları ezen bir ulus özgür olamaz**"

O halde Türk halkıda, Kürt halkıda dostunu düşmanını iyi tanımalı ve ona göre davranmalıdır.

KOÇGİRİ ŞARKISI

Koçgiri başladı harba,
Sesi gitti şarka garba,
Bir ordu asker geldi,
Dayanamadılar bu darba.

Dilo yaman, yaman, yaman,
Çıyan grto berfo duman,
Mera bişin şahi merdan,
Ev dermane hemu derdan.

Ovacığın aşireti
Zapt eyledi memleketi,
Geriden imdat gelmedi,
Hozat çekmedi gayreti.
Dilo yaman...

Kürdistanın orduları,
Kahr ettiler barbarları,
Vatan için öleceğiz,
İstemeyiz moğolları
Dilo yaman...

Yemin edenler elmaya,
Zülfükari Murtezaya,
Geriden teller çektiler,
Biz uymayız eşkiyaya!
Dilo yaman, yaman, yaman,
Mera bişin şahi merdan
Ev dermane hemu derdan
Çıyan grto berfo duman.

ALİŞİR

Değerli Matematikçi ve Yazar Yılmaz Öner'in bu yazısı çok önce Doğa ve Bilim adlı dergide yayınlanmıştı. Ancak yazı güncelliğini yitirmeyecek türdendir. Bugün Kapitalizmin "ezeli"liği demogojisi daha yaygın ve yoğun bir şekilde yapıyor. Gerçekte bilimsel düşünüş bu demogojiyi parlak bir şekilde çürütüyor. Sayın Yılmaz Öner, Diyalektik mantığın ilkelerini, matematik bilimine dayanarak ifade ediyor ve Diyalektik mantıkla toplumsal evrimi inceliyor. Yazıyı yazarın onayını alarak yayınıyoruz.

YENİ MATEMATİK MANTIĞI VE POZİTİVİST MANTIK KARŞISINDA DİYALEKTİĞİN MANTIK TEMELLERİ.

YILMAZ ÖNER

A. Karşıt Egemenliklerin Toplanamazlık Teoremi.

Burada egemenliği gerçekleştiren EYLEMİ tanımlayarak işe başlayacağız. Bunun için de **Biçim ve Operatör** kavramlarından yola çıkacağız. Biçim denince maddenin bulunduğu **iç-örgütlenmeyi** yani maddenin dinamik değişkenleri arasındaki biçimsel bağlam veya fonksiyonu anlıyoruz. Operatör denince, maddenin böyle bir biçimi hareket ettiren etkinliğini, örneğin **üretim biçimini ilerleten - çalıştıran** etkinliğini anlıyoruz. Öyleyse **operatörü** tanımlıyabiliriz.

I. OPERATÖR VEYA EYLEM KAVRAMI

1.) Tanım: Operatör belli bir üretim biçimini çalıştıran ve egemenliği de belirleyen politik bir EYLEMDİR.

Operatörün egemenliği belirleyici niteliğini şöyle keskinleştirmek zorundayız: **M** artı-ürününe **1-** ve aynı anda sahip çıkarak elkoyma eylemi!

Şimdi operatör kavramımızı daha iyi açıklayabiliriz.

Operatör, **1 ve aynı toplumda** (yerde) **M** artı-ürününe **1-ve aynı anda** (zamanda) **sahip çıkarak elkoyma eylemidir.**

1.2) **M**'nin kategorisi nedir? **M** değeri, herhangi bir egemenlik operatörü uygulanmadan önce, her yerde ve her an **1** tek kategoriye sahiptir ki bu, **egemenlik karşısında nötür olma**, yani **sahipsiz-ortak değer olma** kategorisidir.

2) Ele aldığımız toplum nasıl bir toplumdur? İki sınıflı (**K** ve **P** sınıflarını içeren) bir toplumdur. **K** ve **P** sınıflarını (*) tanımlayınca iki sınıflı toplumun karakteri belircektir.

K ve **P** sınıfları birbiriyle **bağdaşmaz** sınıflardır. Bir

ve aynı toplumda egemenlikleri **1-** ve aynı anda birden fiilileşmeyen veya gerçekleşmeyen sınıflardır. Bağdaşmazlık, bir başka deyişle şudur: **1-** ve aynı varlığa (değere), örneğin **M** artı-değerine tamamiyle elkoyarak sahip çıkmak istemek...

Öyleyse **K** ve **P** gibi iki sınıflı bir toplumda, yukarıdaki operatörleri tanımlamanın sırası gelmiştir.

H : Kapitalist Operatör: **K** sınıfının operatörü, başka bir deyişle;

M değerine sınıfsal olarak sahip çıkıcı elkoyma eylemi.

H* : Sosyalist operatör: **P** sınıfının operatörü.

M değerine sınıfsal olarak sahip çıkıcı elkoyma operatörü, yani **M**'ye sınıfsal olarak sahip çıkarak geri-alma eylemi.

Demek ki **H** operatörü sermayenin diktatoryasını temsil ediyor, **H*** ise proletaryanın diktatoryasını, ama sahipsizleştirici değil, sahip çıkıcı...

II. Artı-Ürünün 1x Kezliği

1.1) Uzayda ve zamanda **1x** kez varolan bir değere, örneğin **M** değerine, bir ve aynı toplumda **1-ve aynı** zamanda, yalnız ve ancak **1-tek sınıf** elkoyabilir, bir'den fazlası elkoyamaz. Başka bir deyişle

1.2) **M**'ye bağdaşmaz iki sınıf birden **1-ve aynı** zamanda tam sahip çıkıcı biçimde elkoyamaz. Öyle ya;

2.1) **K** sınıfı elkoyarak sahip çıkırsa **P**'ye kalan hiçbir şey (**M**) yoktur.

P sınıfı elkoyarak sahip çıkırsa **K**'ya kalan hiçbir **M** olmaz.

(1) Kavramların gösterilişinde bir genelleme yapıldı. buna göre:

a- **M** ile gösterilen kavram, değişik tarihsel dönemlerin üretim biçimine karşılık gelen artı-emek, artı-ürün, artı-değer kategorilerinin;

b- **K**, bu kategorilere elkoyan ve özel-kullanan köle sahibi, feodal ve kapitalist sınıflarının;

c- **P**, bu kategorilerin yaratıcısı olan köle, serf ve proleter sınıflarının; ortak ifadesi olarak kullanıldı.

2.2) Demek ki aynı yerde (toplumda) l - ve aynı anda M 'ye hem K hem P (birlikte) sahip çıksalar M 'ye aynı toplumda l - ve aynı anda 2 x kez elkonarak sahip çıkılmış olur, başka bir deyişle;

2.3) M 'nin varlığı l x kez'den fazla imiş gibi olacaktır. Oysa

3. **Mantıksal ilke:** Her maddesel varlık gibi M 'nin varlığı da aynı yerde (toplumda) l -ve aynı anda (zamanda) yeniden - üretilemediği için yalnız ve yalnız l x kezdir, yani

3.1) Hiçbir maddesel varlık (veya değer) aynı toplumda (yerde) l -ve aynı zamanda l x kezden fazla var olamaz.

4. **Sonuç :** Teorem. H ve H^* operatörleri (K ve P 'ye özgü tam sahip çıkıcı elkoyma eylemleri anlamında) aynı toplumda l - ve aynı zamanda **TOPLANAMAZ**.

Peki, şimdi soralım: l - ve aynı artı ürünü aynı toplumda l - ve aynı zamanda iki bağdaşmaz sınıf arasında sahip çıkmak, dolayısıyla **Toplanamazlığa sapanmak yerine, SAHİPSİZ** (elkonasa bile hiçbir sınıf tarafından sahip çıkılmaz) duruma getirici bir işlem yok mudur? Onu arayalım. Nedir bu işlem ya da operatörler arası birleşme kuralı?

B. Karşıt Egemenliklerin Çarpım Teoremi

Yukarda belirttiğimiz üzere, sorun, P sınıfının sahip çıkıcı elkoyma, eylemi değil, **sahipsizleştirici** (ortak-faydalandırıcı, sahipsiz kılıcı) elkoyma eylemi H^* söz konusudur ve bu operatör, sahip çıkıcı elkoyma eylemine, yani H operatörüne karşı uygulanacaktır. Böyle bir uygulama nasıl bir işlemdir?

1.1) Yine yukardaki **A.1.2** tanımlarına bağlı kalıyoruz ve toplum yine 2 karşıt sınıflı bir toplumdur.

1.2) Öyleyse operatörlerimizi tanımlayalım:

H: Kapitalist, Operatör ki yukarki **sahipleştirme-elkoyma** teoremindeki operatörün aynıdır.

H^* : Komünist Operatör; M 'yi geri-alarak **sahipsizleştirme eylemi**.

1.3) Demek ki yukarki sorunun yanıtı, yani aradığımız işlemden beklenen özellik şudur:

H Operatörüyle tam-sahip çıkıcı biçimde elkonan M değeri, aynı toplumda l -ve aynı zamanda,

H^* operatörüyle, **yani sahipsizleştirici geri-alma** eylemiyle sahipsizleştirilecektir.

II.

1) Başka bir deyişle, H ve H^* operatörleri aynı toplumda l aynı zamanda ardarda kompoze (uygulama) edildiğinde, M 'nin varlığı l x kezliğini koruyacaktır.

Ne demektir l x kezliğini korumak?

2) Yukarki l x kezlik kavramını açıklamak için şu tanımları yapalım:

1. Tanım : **Objektif bir değere sahip çıkmak biçimde elkoymak:**

(a) Bu değere (objeye) bulunduğu kategoriden ayrıca ikinci bir kategori yüklemektir, yani;

(b) Objenin kategorisini 2 katlı yapmak, kategori sayısını ikiye çıkarmaktır, başka bir deyişle;

(c) Objenin varlığını l x kezlikten 2 X kezliğe yükseltmektir.

Demek ki bir varlığın 1 x kez oluşu, kategori sayısının eşittir 1 olması veya öylece bırakılmasıdır.

2. Tanım : **Objektif bir değeri sahipsizleştirici geri almak:**

(a) Sahip çıkılmış, yani ikinci bir kategoriye yükseltilmiş veya kategori sayısı eşittir 2 olan objeyi, yeniden kendi kategorisine indirmek, dolayısıyla

(b) Kategori sayısını 1 'e düşürmektir, kısacası,

(c) Objenin varlığının 2 x kezliğini 1 x kezliğe indirmektedir.

3. Tanım : Objektif bir varlığın 1 x kezliği = 1 x kategorili oluşu demektir, 2 x kezliği ise 2 x kategorili oluşu.

4. Tanım : (**Özdeşlik**) Herhangi bir objektif M değerini, ikinci bir kategoriye (örneğin K sınıfına) mal ederek yükselttikten, yani ona ayrıca ikinci bir kategori yükledikten sonra, onun bu yeni veya ek kategorisini gerisin geriye alıp **sahipsiz kılmak**, yani ikinci kategoriden kendi kategorisine indirgemek denen, iki operatörlü bir işlemdir.

5. Yukarki tanımları kullanarak şu sonuca varırız:

Bir maddesel büyüklüğe sahip çıkarak elkoymaktan sonra, onun gerisin geriye elkonularak **sahipsizleştirilmesi**, bu büyüklüğün **1 x kezliğinin**, yani kendi kategorisine indirgenmesinin, kısaca **özdeşliğinin sağlanması** demektir.

Burada çok önemli olan mantıksal temel şudur: Bir ve aynı yerde (toplumda) hiçbir maddesel şey bir ve aynı anda yeniden üretilemediği için **1 x kezliğini**, yani **özdeşliği korumaktadır**.

III.)

Yukarki II.1 ve 2. tanımları açısından görüyoruz ki, **l x kezliğini koruyan bir büyüklük, özdeşliğini de sağlamış oluyor ve bunu ardarda veya ardışık zamanlarda değil, 1 - ve aynı anda 2 operatörlü bir işlemle sağlıyor**. Öyleyse sonuç şudur:

H ve H^* operatörlerini birlikte 1 - ve aynı anda uygulama işlemimiz

$$H \cdot H^* = 1$$

anlamına gelmektedir, kısacası aradığımız işlem bir çarpımdır. Neden? Çünkü;

IV) İki operatörün ortak özelliği ÖZDEŞLİK mi, değil mi? Kriter budur.

a) Çünkü belirttiğimiz üzere, **toplama**, nasıl operatörleri ayrı ayrı (yani ard arda) anlarda uygulanan bir işlem ise, ÇARPIM da tam tersine, operatörleri **1 - ve aynı an'da** uygulanan bir işlemdir.

Toplanan operatörlerin ayrı ayrı anlarda uygulanması gereği bir ve aynı şeye (**M'**ye) **1 - ve aynı anda** iki kez tam sahip çıkılamayacağı ilkesinden geliyordu. İşte toplama kavramının içindeki bu çelişkidenden dolayı tam-sahip çıkıcı iki operatör toplanamazdı! Peki, çarpılamaz mıydı? Hayır, çünkü tam-sahip çıkıcı iki operatörün çarpımını tanımlamak olanaksızdır. Şöyle ki, çarpım iki operatörün ortak-özelliklerini ortaya çıkarır. Oysa bizim operatörlerimiz **M'**ye tam-sahip çıkıcıdır, yani **M'**yi **bölüşmek** gibi **sosyalizan** veya psödo-sosyalist birer özellikleri yoktur. Ortak özellik, **M'**ye aynı anda tam sahip olmak gibi ikinci bir kategori yüklemektir, yani sahip çıkılmak istenen şeyin **1 x kezliği** veya **özdeşliği** değildir.

b) O halde ÇARPIM nasıl mümkündür? Operatörlerden en az birinin **sahip çıkıcılık** özelliğinden vazgeçmek, onu **sahipsiz-ortaklaştırıcı bir operatör** yapmakla mümkündür. Şöyle ki, böyle iki operatörün çarpımının ortaya çıkardığı (veya çıkarması istenen) ortak özellik sahip çıkılmak hem istenen hem istenmeyen **M'**nin **1 x kezliği**, yani **özdeşliğidir**.

V) Öyleyse $H^* = H^{-1}$ demek olur, or matematik açısından. Başka bir deyişle (Sahipsizleştirici geri almak eylemi) = (Sahipleştirici elkoyma eylemine TERS) bir operatördür. Ya da şöyle; Komünist eylem, kapitalist eylemin tam tersidir.

C. Pozitivist ve Anti-Pozitivist Görüşler

Yukarıda **A** ve **B** paragraflarından anlaşılıyor ki:

İki bağdaşmaz sınıflı bir toplumda **aynı M değerine tam sahip çıkmak** (kendi sınıfına tam olarak mal etmek) eyleminin bilvesile bu (1.1'deki) eylemi uygulayan her sınıfın karşıt bir eylemi, bilvesile karşıt bir sınıfı var. Sınıflardan birine **pozitivist** adını takarsak karşıtı **anti pozitivist** olacaktır ki buna kolayca **negativist** de diyebiliriz.

c.1) İki Karşıt Eylemin Toplanamazlık İlkesi veya Teoremi için Örnek:

a. İddia: Kapitalizm pozitivist bir dünya görüşüdür.

Çünkü diye savunacaktır kapitalist, hiçbir toplumda sömüren K ve sömürülen P gibi sınıflar yoktur, yalnızca tek sınıf (dünya) vardır: Kapitalist sınıf (dünya) K.

Başka bir deyişle, Kapitalist toplumda tek sınıf olarak K'nın egemenliğini, kapitalin diktatoryasını savunur. Peki, ama neden? Çünkü;

Kapitalizmin dayandığı teorem şudur; yani kapitalizmin politik mantığı diyor ki: İki karşıt sınıf (K ve P) toplanamaz, çünkü **A.II.4** teoremi gereğince **aynı toplum** (veya egemenlik eylemi) iki karşıtın (sınıfın veya eylemin) toplanması olarak gerçekleşemez.

Öyleyse diyor kapitalizm, **1 - ve aynı (2 bağdaşmaz sınıflı) toplumda yalnızca bir tek sınıf var**, yani iki karşıt sınıfsal eylem (veya egemenlik) olanağından (operatöründen) **YALNIZ BİRİ VAR**, Dünyayı gerçekleştiren sınıf sadece odur, üretim biçimi ne olursa olsun bu keyfi biçim K operatörüne göre şartlanmıştır.

b. İddia: Sosyalizm anti-pozitivist bir dünya görüşüdür.

Çünkü diye savunacaktır sosyalist, hiçbir toplumda sömüren ve sömürülen sınıflar yoktur, yalnızca tek sınıf (dünya) vardır: Proleter Sınıf (Dünya) P. Başka bir deyişle, Sosyalist toplumda tek sınıf olarak P'nin egemenliğini, proleteryanın diktatoryasını savunur. Peki, ama neden? Çünkü;

Sosyalizmin dayandığı teorem şudur, yani sosyalizmin politik mantığı diyor ki: İki karşıt sınıf (P ve K) toplanamaz, çünkü **A II.4** teoremi gereğince **aynı toplum** iki karşıtın toplanması olarak gerçekleşemez.

Öyleyse diyor sosyalizm, **1 - ve aynı (2 bağdaşmaz sınıflı) toplumda yalnızca bir tek sınıf var**, yani iki karşıt egemenlik olanağından **YALNIZ BİRİ VAR**, Dünyayı gerçekleştiren sınıf sadece odur, üretim biçimi P operatörüne göre şartlanmıştır.

D. Eski matematik mantığı ve yeni mantık.

Özetle görüyoruz ki **Kapitalizm** (K - diktatoryası) ve **Sosyalizm** (P - diktatoryası) **AYNI MANTIK TEOREMLERİNE (A.II.4)**, yani aynı matematik mantığına dayanıyor, ama **politik mantıkları farklı ve birbirine karşıt**.

Burada görüyoruz ki, matematiğin mantığı **sınıflar dışı bir karaktere bürünüyor**. Bu karakter, kökendeki mantığın egemenlik (politika) kriterini kullanmazlığından ileri geliyor. Ve bu kullanmazlık matematiğin politik faktörünü gizliyor, ama hangi matematiğin? Bugüne kadarki matematiğin...

Yeniden soralım: Nedir bugüne kadarki matematiğin temel özelliği?

Yukarda verdiğimiz **Toplanamazlık Teoremi (A.II.4)** ile **Yetinme politikası veya özelliğidir.**

İşte "eski" matematiği ve mantığı simgeleyen özellik de budur: **Karşıtların Toplanamazlığı ile Yetinmek.**

Nedir ki 1976-78'de temellerini koyageldiğimizi sandığımız **PRODETERMINİST DÜŞÜNCE.**

1. İlk bu **yetinirliği red ediyor.** Ve,

2. Yeni teoremlerle, bu arada yukarki "Karşıtların Çarpımı" ya da "Özdeşlik" teoremiyle yola çıkıyor. Bu teoremin ilk formel felsefi anlatımı için bakınız: (Öner, Y. Fizik ve Felsefe, II. Kısım S. 212-232).

ÖZEL KULLANDIRMA (insan-dışı) OPERATÖRÜ H ile ÖZEL-KULLANDIRMAMA (insan-tipi) H" OPEATÖRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİ:

TERSİK İLİŞKİSİ

1. Sosyal kategoriler düzeyinde insan nasıl bir fenomendir? Bu sorunun karşılığını, insanın ürettiği artık-değer **M** karşısındaki davranışıyla belirlemekte yarar var. Başka bir deyişle "insan" fenomeni **M** kategorisi karşısındaki tutumuyla ortaya çıkıyor sosyal düzeyde... Öyleyse bu fenomen **M** üzerindeki **k (M) özel-kullanma** ve **-k (M) özel-kullanmama** kategorileri arasındaki bir sosyal çatışmanın ürünüdür. İnsan, şimdilik kaba olarak **sosyal** adını vereceğimiz fenomenlerin dünyasında kendini böyle bir çatışmanın ürünü veya sonucu olarak ortaya koyup somutlaştıran bir olaydır. İnsan tarihsel evrimin herhangi bir dönemi içinde her zaman ancak böyle bir ürün olarak **özgül** ve o ölçüde "gerçektir".

Öyleyse sosyal çatışmanın başlamadığı çağlarda, yani **sosyalleşme** diyebileceğimiz **sosyal genезis** sürecinin başlarında İnsan Fenomeni ne durumdadır? Marks bu sürecin başlangıcını yukardaki (**sosyal genезis** gibi bir) kavramı kullanmadan **ilkel-komünal toplum** biçimlerinde aramıştı. Bizim böyle bir kavramı ortaya atmamızın nedeni, toplumların evrim sürecinin daha başlarında ki "insan fenomeni"ni açıklığa kavuşturmak içindir.

Evet, madem ki bir fenomen'den söz ediyoruz ve bu fenomenin yukarki iki karşıt kategori arasındaki çatışma içinde türediğini savlıyoruz, öyleyse bu fenomeni yaratan şu iki kategorinin tarihsel geçmişte ne ölçüde var olduğunu da sormak hakkımızdır... Ve bizzat Marks'ın ve onu izleyenlerin araştırmalarından biliyoruz ki ilkel-komünal toplum denen başlangıç toplumlarında **teknoloji düzeyi** çok düşüktü. **İş bölümü** hemen hiç gelişmemişti, dolayısıyla **-k (M)** diye simgelediğimiz özel-kullanmama kategorisinden başka bir kategori yoktu ortada. Başka bir deyişle "tarihsel insanı" veya insan fenomenini yaratacak olan iki karşıt kategoriden yalnız biri vardı.

Peki, sosyal fenomenler dünyasında İnsan denen özel fenomen bugün artık sosyal genезis sürecinin ta başlarına kadar gerilere itilebilir mi? Kesinlikle itilemez, ama şu da yadsınmaz: İnsan denen fenomenin genезisi içinde **özel kullanma** denen kategori çok sonraları ortaya çıkmıştır, öyleyse insan fenomeni bu iki karşıt kategorinin tarih içinde nasıl yürüdüğü ölçüsünde gerçeklik kazanır. Kısacası insan fenomeni, **artık-değeri özel kullanmayan bir U sosyal kategorisi üzerinde özel kullanmanın** yaptığı etkiler veya operasyonlar **U** kategorisini ne duruma getirdi ise o durumuyla gerçektir. Şimdi bu iki karşıt etki arasında kalan insanı tüm çıplaklığıyla, yani evrime bulaşmamışlığı ile, kısaca **proto insan** (veya üzerinde iki karşıt kategorinin etkileri ölçülecek insan) olarak ele alalım. Madem ki evrimin bugünkü dönemindeyiz ve geriye dönemiyoruz, öyleyse söz konusu iki karşıt kategorinin üzerinde tarihsel bir oyun oynadığı bir insanı, proto-insanı karşımıza tarafsızca alıp incelemek zorundayız. Ya da şöyle diyelim "bulduğumuz ve geçirdiğimiz evrime bulaşmış ve dönüşmüş olsa bile, bugünkü insanın içinden çıkarak oluştuğu **POTANSİYEL BİR İNSAN** vardır." Evet, yola çıktığımız bu ilke **sosyal-genetik bir aksiyomdan** başka bir şey değildir aslında. Potansiyel insanı, kendini evrime ve dönüşümlere tüm (birbirine ters düşenleri de olsa) yetenekleriyle sunan ve her sosyal çatışmaya, dönüşmeye açık ve hazır bir yetenekler - olanaklar deposu olarak anlıyoruz, **sosyal genetiğin objesi** budur diyoruz. İster insanın özü ister çıplak insan diyelim bu insanı **U** simgesiyle gösteriyor ve şöyle tanımlıyoruz:

II. 1) U: Proto İnsan : Kendi yarattığı (ve **M** diye simgelediğimiz) Artık Değeri veya ihtiyaç-ötesi bir ekstra-değeri **özel-kullanmayan sosyal yaratık** (veya yetenekler deposu).

Proto-insan üzerine evrim boyunca uygulanagelen operatör kategorileri:

2) **H: M'yi proto-insana özel-kullandırıcı** (yani **M'yi özel-mülkleştirici**) operatör: Kapitalist Operatör

3) **H" : M'yi proto-insana** (yani **U** kategorisindeki hiç kimseye) **özel kullandırmayıcı** operatör, yani sonaki dönemlerin insanına bile özel-kullandırmayıcı operatör. **M'yi hiç bir insana özel kullanamazlaştırma** operatörü:

Komünist Operatör

4) **H*: M'yi karşıt-sınıfa** (Özel-Kullanmayanlar sınıfına) **özel-kullandırıcı** operatör: Sosyalist Operatör

III. Proto-İnsan üzerinde evrimin getirdiği operatörlerle ortaya çıkan sınıfsal insanın tanımı

K.1) K- tipi insan : **U** proto-insanı üzerine evrimin **H (M)** operatörünü uygulamasıyla oluşuyor, Simge diliyle yazalım -

K.2) $H(M) \circ U$

K.3) K-sınıfının insanı, yani M 'yi özel-kullanma üstünlüğüne sahip, kısaca **özel-kullanıcı** yaratık.

K.4) Temel tipik yaratık olan U 'ya H kapitalizminin operatör anlamında uygulanmasıyla oluşan yaratık.

K.5) U kategorisine $k(M)$ kategorisini katan (özel-kullandıran) H operatörüyle oluşan yaratık.

P.1) **P - tipi insan** : M 'yi hem **özel kullanmayan** hem de **kullandırmayan** yaratık.

P.2) U proto - insanı (yani M 'yi özel-kullanmayan insan) üzerine evrimin $H''(M)$ operatörünü uygulamasıyla oluşuyor. Simge diliyle yazalım.

P.3) $H''(M) \circ U$

P.4) Bu insan M 'yi kendi özel-kullanmadığı gibi hiç kimseye de özel-kullandırmıyor.

P.5) U kategorisine $k(M)$ kategorisini özel-kullandırmayan H'' operatörünün etkisiyle oluşan yaratık.

IV. K- tipi yaratığın, M kategorisini özel kullanırlılığını yok-etmek veya bu kategoriye **K tipine özel-kullandırmamak** nasıl sağlanır?

K-tipi insan denince yukarki K.2 ifadesini anlamak zorundayız, çünkü öyle tanımladık. Öyleyse yukarki sorumuz şu anlama geliyor: (K.2) ifadesinin **özel kullanıcılık** niteliğini nasıl ortadan kaldırebiliriz? Bunun için elimizde bir operatör var, sorumuzun karşılığını bu operatörü uygulamakla vermış olacağız, yani H'' operatörünü uygulamakla, şöyle ki:

$$1) H'' \circ K - \text{tipi} = H'' \circ (H \circ U) = ?$$

Şimdilik sağdaki ifadenin neye eşit olacağını bir yana bırakalım, ama yaptığımız bu işlem, yukarki tanımlarımızdan yola çıkarak görüyoruz ki, **K-tipinin** özel kullanıcılık niteliğini bu niteliği onun veya herkesin elinden alan H'' operatörüyle gerçekleştiriyor (bak yukarda II.3 tanımı).

Peki, özel- kullanıcılığını böylece yitiren bir insandan geriye ne kalıyor, başka bir deyişle **K - tipi** insan nasıl bir insana dönüşüyor? İşte yukardaki (1) ifadesinin neye eşitlendiği sorusudur bu. Geriye kalan nitelik daha başta tanımladığımız **proto-insanın**, yani U simgesinin ta kendisidir, çünkü **K- tipi** insandan bütün özel- kullanıcılık üstünlüğü **geri alınmış**, ortada yalnız U kalmıştır. Öyleyse (1) ifadesinin sağ yanını yazabiliriz:

$$2) H'' \circ (H \circ U) = U.$$

Demek ki (1 ifadesinin sol yanındaki operasyon veya **eylem** $K -$ tipinin M kategorisi üzerindeki özel-kullanıcılığını ortadan kaldırmakla sonunda ortaya U denen **proto-insanı** çıkarmaktadır, toplumda artık hiç kim-

se K tipinde değildir, H'' operatörü böylece toplum üzerine uygulanan **total bir özel-mülksüzleştirme eylemidir**. Özel-kullanıcı K tiplerinden kimse kalmadığına göre herkes U yaratığından başka bir şey değildir, herkes **özel-kullanmayanların** şu U kategorisi içinde yer almaktadır.

Yukardaki son (2) denklemini şöyle düzeltme olanaklarımız var:

$$3) (H'' \circ H) \circ U = U$$

Eylem (operasyonel) Denklemimizin bu biçimi bize şunu ifade ediyor:

U üzerinde ardarda iki eylem uyguladık ve yine U 'ya vardık. Bu ifademizi işaret dilinde şöyle belirtiriz:

$$4) H'' \circ H = I, \text{ yani } \text{özdeşlik} (U'dan U'ya \text{varma}).$$

Başka bir deyişle proto-insan üzerine K-tipini yaratan eylem uygulandıktan sonra P-tipini yaratan başka bir eylemle yeniden **proto-insan** U 'ya varıyorsak bu iki eylem sonunda yeniden proto-insana dönmüş, yani kökendeki veya evrimin **öz'**ündeki **insanı** bulmuş oluyoruz. Kısacası evrim içinde H ve H'' eylemleriyle dönüşen insanın yani insan fenomeninin evrim içindeki çekirdeğini veya antro-po-politik özünü özdeşleşmiş, saptamış oluyoruz.

Şimdi yukarki formülümüze yeniden dönecek olursak, I özdeşlik operatörünü mutlak bir büyük olarak $I = 1$ biçiminde değerlendiririz ki o zaman yukarki (3) veya (4) denklemlerinden.

$$5) |H''| = |H^{-1}|$$

olduğu anlamı çıkar. bu bize H ve H'' eylemlerinin evrimin operatörleri olarak birbirine ters eylemler olduğunu gösteriyor.

İnsan fenomeninin böyle birbirine ters sosyal operatörler tarafından oluşturulduğunu saptamak, bizce çok önemli, ilk anda biraz formalist görünse bile, ilerde bu fenomenin evrim içinde nasıl yürüdüğünü belirlemek açısından çok zorunlu ve sistemleştirici bir yöntemdir. Evet, bu tür operatörlerden yola çıkarak açıklanabilecek ve tarihsel süreç içinde karşımıza çıkan fenomenleri ve onların izledikleri **determinizm tiplerini** saptarken elimizde belirli aletler olmalıdır ve bu aletler çoğunlukla ve gidererek şu niteliği kazanmak zorundadır: İlgili (fiziksel olsun biyolojik ya da sosyal olsun) fenomenlerin dinamiğini özümsemiş birer operatör olmak. Bu konulara yakınlaştırmacı bilgiler için bakınız. **Yılmaz Öner, Canlıların Diyalektiği ve Yeni Evrim Teorisi**, 1978, İstanbul.

KİŞİ TOPLAM DEĞER VE FAALİYETLER BÜTÜNÜDÜR

Dara ROŞAN

Bu bütünlük, yaşamın her alanında gözlenebilir olmak zorundadır. Birey de kişilik bozukluğu, onun çeşitli düşünsel ve eylemsel alanlarda gösterdiği farklı davranış biçimlerini ifadesidir. Bundan ideal insanın yaratılmak istendiği anlaşılmalıdır, bu hem gereksiz hem de olanaksızdır. Ama defalarca aynı düşünsel ve eylemsel yanlışları üretenler ve uygulayanları, bu tavırlarından dolayı eleştirmek ideal insanı istemekle eş anlamlı değildir. İnsanı bir değerler ve faaliyetler bütünü olarak görmek istemek; insanlar arası ilişkilerin düzenlenmesi aşamasında zorunlu ve haklı bir istemdir. Böylesi bir tavır olmaksızın insanlar arası ilişkinin asgarilerini yakalamak, insanlar arasında hak ve sorumluluklar düzeyini düzenlemek imkansızlaşır. Tek bireyden başlayan gide-rekten örgüt ve onun en yüksek ifadesi olan "**devlet**" ve bunların kendilerini gerçekleştirdikleri zemin olan toplumsal yapının; adil ve sıhhatli dengelerinin mi-henk noktası, bireyin bütünselliğidir.

Bilimsel gelişme gözlemlenebilir, deneylerle ispatlanabilir. İnsan kapasitesi, kavrayış ufku onu çevreleyen koşullarla orantılıdır. Herkes bilimi, doğayı, insanı ve onun faaliyetlerini bilimsel bir çerçevede algılayabilseydi bugün yaşadığımız hayatın çok değişik olması gerekecekti. Kürdistan siyasal hareketinde gözlemlenebilir en çarpıcı olgu; dağınıklığın varabileceği en son sınırında olduğudur. Kürdistan siyasal hareketinde, tek bireyden örgütlere kadar uzanan ilişki zincirinde, dağınıklığın sebep sonuç ilişkileri en yoğun bir biçimde tartışılmakta, bunun olumsuzluğu bir yana tartışmanın araç, metod ve boyutlarının doğruluğu henüz tartışma götürür. Yani dağınıklığı yaratan sebepler ve birliklerle yaratılmak istenen sonuçlar henüz yeterince belirlenmiş durumda değil. Bölünmüşlüğü ve zor ve çaresizliğe dayalı bir birliğin deney ve tecrübeleriyle bugüne varmış bir toplumun ve onun siyasal hareketlerinin ha dediğinde, yaşadığı sorunların sebep ve sonuç ilişkilerini yerliyerine oturtmasını istemek saf dillik olur. Ama Kürt siyasal hareketlerinde yer alan bireylerin, son on yılın birlik çabalarından sonuçlar çıkarmış olmalarını ve bu sonuçları, eylemlerinin dayanakları haline getirmiş olmaları gerektiğini talep etmek, çok aşırı bir talep olmasa gerek. Birey olarak gözlemediğim, böylesi bir çabanın ve eylemin var olduğunu göstermiyor. Bunu iki boyutta ele almak lazım.

Birinci boyutu; dağınıklığın örgütsel mi yoksa tümünden düşünsel bir fakirleşmenin ürünü mü? olduğu sorusunun yanıtı kalmasıdır. Yıllarca alışılmış formüllerin ve bölüştürülmüş rollerin sınırları içerisinde hareket etmiş Kürt siyasal hareketlerinin, belirlenmiş böylesi çerçevelerin kalmadığı bir ortamda kendi konumuna ilişkin düşünsel ve pratik faaliyet içerisine yoğun bir biçimde girmesi mümkün de-

ğildir. Böylesi bir durum içerisinde seçilebilecek ve aynı zamanda Kürt hareketinin kendi imhası anlamına gelecek iki alternatifi var.

a) Kendi geçmişine alabildiğince abanmak ve bunu sırf bugününü kamofle için bir nefret histerisine dönüştürmek. Bunun oldukça yaygın bir tavır olduğunu bireysel espiri düzeylerinde gözlemlemek mümkündür.

b) Yeni adına toplumumuzu çoktan beri var olan ulusal ve toplumsal bağımlılığımızın gerçek zeminlerini oluşturan değer ve yargılara övgü ile "**geri dönüş**"! Bu, geri dönüş öylesine pervasızca yapılmakta ki, insanlar şu andaki Kürt toplumsal yapısının kendi gelişim diyalektiği içinde dışladığı kurum ve değerleri bile savunacak düzeylere vardırılmakta.

Bu hazır ve seçilmiş görece kolay alternatiflerin dışında yaratılması gereken, görece zor ve kavgayı gerektiren farklı bir alternatifin olabileceği mümkün görülüyor. Kürdistan siyasal hareketi geride bıraktığı sürecinde ulusal ve toplumsal kurtuluşun düşünsel boyutları üzerinde az-çok kafa yordu; bu çaba bütün yanlışlığına rağmen içinde doğruları -belkide sanıldığından çok daha fazla- da taşıyordu. Çünkü, bu düşünsel faaliyet hazır reçetelerin içeriğini ihtiva etmesine rağmen, kendini bir yanıyla sömürgeciliğin düşünsel eylemine, diğer yanıyla yerleşik Kürt toplumunun içinde bulunduğu düzeyin ifadesi olan yanlış, engelleyici değer ve normlarına yöneltmişti. Böylesi bir tavır, içinde taşıdığı bütün handikaplara rağmen bir toplumsal ilerleme ve değişimin dışı vurumuydu. Bugün Kürdistan siyasal hareketi yine böylesi bir toplumsal dönüşümün umut ve potansiyel kaynağı olmak zorundadır. Dolayısı ile birliğini ve yerleşik olana teslim olmama geleneğini, kendini dünkü düşünsel faaliyetinin handikaplarından (biraz da merkezlerinden) arındırarak devam ettirmek zorundadır. Böylesi bir tercih doğaldır ki, insanları "**akıllı**" olmaktan alı koyacaktır. Bu tercih bireyin kendisine bırakılmalıdır. Ve unutulmalıdır ki, "**akıllı**" olmayı reddetmek bile kendini gerçekleştirmenin ve toplumsallaşmanın (pek sık rastlanmasa da) bir biçimidir.

İkincisi; dağınıklığın ikinci boyutunun örgütsel olduğu da yine gözlemlenebilir diğer bir olgudur. Burda bir noktaya dikkat edilmesi, iki şeyin birbirinden ayırt edilmesi gerekmektedir; örgütsel dağınıklık iki yönlü bir praxis arz ediyor. Bir yandan birbirine benzeyen bir çok örgütün aynı durması diğer yandan tek-tek her örgütün ulaşması gereken, başka bir deyişle potansiyel kitlesine ulaşmaması, buna ilişkin örgütsel deney ve tecrübe sahibi olmamasıdır.

Ülkelerde siyasal bunalım dönemlerinde, yani si-

yasal örgütlenmenin yasaklarla sınırlandırıldığı bir ortamda siyaseti kendi arkadaş çevresi ile surlu tutmak veya çabasını o noktada sınırlandırmak doğal ve kavranabilir bir durumdur. Ama bunu (bir çoğumuzun yaptığı gibi) tek ve geçerli faaliyet haline getirmek, kendine karşı söylenmiş bir yalan anlamı içerir ve kendine karşı söylenmiş bile olsa yalan, yalan olmaktan çıkmaz. Bugün bir çok anlamda siyasal örgütlerimiz örgütsel becerisizlik ve eylemsizliklerini; varlıklarını korumak için bir yalan haline getirmiş durumdadır. Hiç kimse çabasını birlikte olması gereken kitlelere ve bireylere yönlendirmiş durumda değil. Aksine herkes örgütlenme faaliyetlerini "büyük" projelerle örgütlendirilmesi nerde ise olanaksız olan bireylere ve gruplara yönlendirmiş konumda. Buna bir de faaliyet mekanının yanlış tayini eklenince "Perşembe'nin gelişi Çarşambadan bellidir" misali neden başarısız olduğumuz kolayca anlaşılır.

Birlik hangi düzeyde olursa olsun bir eylemlilik ifadesidir. Ve bu yeni eylemlilik, birlikle birden bire ortaya çıkmaz, aksine birlik öncesi tek-tek tarafların içinde buldukları eylemliliğe daha kapsamlı bir boyut kazandırır. Birliğin var olan farklı eylemliliklerin sentezi olması, bu eylemliliğe yeni bir potansiyel kazandırarak onu daha yoğun hale getirir. Birliği aritmetik bir toplam olarak veya aritmetik çoğalma yöntemi olarak görmek bizde oldukça eski bir geleceğe sahip ve kendini "birlikten kuvvet doğar" özdüşünüşünde ifade eder. Biz kuvvet'te hayran bir toplum bireyleriyiz ve bu hayranlık düzleminde kaba kuvvet baş yeri işgal eder. Çoğunluğun doğru ve haklı olduğuna inanmışlık bizi birliklerdeki kafa sayısının önemi abartmaya yöneltir, dolayısıyla sayısal çoğunluğu çekici hale getirir. Çoğalmak istemek bireyin ve sermayenin doğasında var. Bunu gerçekleştirme biçimi ise, insanı, yaşamına verilmiş istenen anlam ve yaratılmak istenen değerlerine yön verir. Zengin olmak insanlığın hayalidir. Ama insanların değerlerinin gelişme tarihinde hırsızlık ve haklı kazanç diye iki kavram olmuştur. Bu kavramlardan hangisinin, insanın var olma biçimine yol göstermesi gerektiği, insanın bireysel tercihiyle bağlıdır. Siyasal çoğalma tercihlerinin de doğru yanlış ötesinde tayin edici bir takım kavramları vardır, var olması gerektiğine de inanıyoruz. Bu siyasal faaliyetimiz sonuçlarında, insanın, ilişki biçimlerinin ve insan olarak değerinin ifadesinde kendini somutlaştırır. Dolayısı ile siyasal faaliyet sadece çoğalmak istemeye sınırlandırıldığında bu çoğalmanın kendisiyle getireceği, insan üzerindeki etkileri gözardı etmiş oluyoruz. Birlikle doğacak eylemimizin, ayrıyken yapmış olduğumuz siyasal eylemliliğimizden çok farklı bir biçim almaya çağrı bir gereklidir.

Eğer kendi dünkü örgütsel ilişkilerimize, kendi örgütsel faaliyetlerimize ve insani değerlerimize, bugün duyduğumuz nefreti bir an gözden geçirirsek ve insanın bir günde ilahi kuvvetler tarafından bir azıze dönüştürülebileceğine inanmıyorsak, bütün bu nefret ettiğimiz, aşağıladığımız ilişki, düşüncelerimiz ve tembelliğimizle birlikte yeni birliğin içerisinde var olacağımız aşıkardır. Bu noktada birliğimiz bir yönelim odağı olarak insanlara neden çekici gelsin? diye bir soruyu başkaları bize sormadan, bizim kendimize sormamız gerekmektedir.

Siyasal faaliyet bir plandan çok bir kavgadır. Siyasal faaliyetin geleceği olabirliğin piyango çekilişine bırakılmaz. Siyasal faaliyet inandığımız değerlerin

kavgasını doğru tespit edilmiş zaman ve mekanlarda vermek demektir. Bunu yeterince ve gerektiği biçimde yapmamış olanların, çoğalması, çoğalsa bile toplumun siyasal belleğinde yer etmesi mümkün değildir. Siyasal kavgada değerler hiç bir süreçten ödünç alınmaz. Siyasal kavgada hileye baş vurarak alınan ödünç değerler, ödünç alındığı toplumsal sınıf ve tabakaların çoğalmasının ve yerini güçlendirmesinin nedenleri olurlar. Siyasal faaliyet alanına her zaman ve her mekanda kendi değer ve ilişkilerimizle katılmak zorundayız ki, kendimiz ve kendimiz gibi olanlar için toplumda bir yer ve saygınlık oluşsun. Bunu yapmazsak kendimize ve bizim ile birlikte olması gerekenlere gelecek vaad edemeyiz. Kendi ilişkimizde ortaya çıkan ve başkaları için çekim alanı haline gelmeyen bir düzey kitlelerin yoğunlaştıkları bir merkez haline gelemeyiz. Her süreçte kendi kavgamızı vermekten öteye çaremiz yok. Demokratlığımızın mihenk noktası, kendi kavgamızı açıkça ifade ederek vermekte ve başkalarına bu hakkı tanımakta yatar.

Siyasal faaliyette belirlenmiş ve ilan edilmiş toplumsal hedeflerin anlamı ve rolü büyüktür. Belirli grup veya kişiler tarafından kamuoyuna duyurulmuş toplumsal hedeflerin doğru ve güzel ifade edilmiş olması kitle örgütlenmesinin ilk basamağını ifade eder ve oldukça anlam taşır. Kitleler ilan edilmiş toplumsal hedefleri aynı anda onaylamazlar. Siyasal örgütler toplumsal hedeflerini gerçekleştirmeye hasrettikleri çaba oranında, toplumsal onay alırlar. Bir noktadan sonra hasredilen çaba belirlenmiş toplumsal hedeflerden daha fazla önem kazanır. Bu siyasal gösterge şimdiye kadar oluşturulmuş ve oluşturulacak siyasal birliklerin en büyük zaafını oluşturmaktadır; şimdiye kadar oluşturulmuş birliklerin, diğer yanlışları yanı sıra en büyük rolü ilan ettikleri toplumsal hedefler uğruna azami çabayı göstermemiş olmaları oynamıştır. İşte insanın değerleri ve faaliyetler bütünü olmasının anlamı buradadır.

En güzel toplumsal hedefleri ilan edenlerin, bunları asgari düzeyde bile yaşamamış olmaları, kitlelerin, bireylerin birliklere şüpheyle bakmalarını ve katılımcı olmamalarının en büyük sebebini oluşturmaktadır. Birlikte yaşadığımız tek-tek bireylerin değer ve faaliyetlerinin bize ulaştırdığı sinyaller, birliklere yönelimimizde dikkatli davranmamızı sağlayarak bizleri atıl bir konuma sokuyor. Burda çıkarmamız gereken sonuç şu olmalıdır.

Bireyler başkalarının kurtamak veya başkaları için birşeyler yapmak için süslü projeler etrafında bir araya gelmekten vaz geçip kendi içinde buldukları konuma uygun ilişki başlatmaları gerekmektedir. Örgüt giderekten birlik, insanlar arası gerçek ilişkilerin ifadesidir ve öyle de kalacaktır. Kendimizi olduğumuzdan başka görerek ve göstererek kendimize (en azından bu süreçte) misyonlar yüklemekten vaz geçmeliyiz. En başta kendimizi, kendi fantazilerimizi boğucu atmosferinden özgürleştirmeliyiz. Kendisi, kendisine karşı özgür olmayan bir bireyin başkalarının özgürlüğü için birlikler yaratamayacağı, aksine kendisine karşı, içinde bulunduğu bağımlılık konumunu başkalarıyla birleştirerek bağımlılığın boyut ve yoğunluğunu artıracaktır.

KONUK YAZAR

KUZEY KÜRDİSTAN'IN NÜFUSU
VE TÜRKİYE'DE KÜRT NÜFUSU

K.Kürdistan Kürtlerinin Çoğunluğu Batıda mı Yaşıyor?

Sait AYDOĞMUŞ

Kuzey Kürdistan'da, ulusal kurtuluş hareketinin son yıllardaki hızlı gelişmesinin ortaya çıkardığı gerçekler, "Resmi" çevrelerle Türk solunun bazı çevrelerinin kimi görüşlerine dayanak yaptıkları argümentleri de geçersizleştirmiş durumdadır. "Resmi" çevrelerin, Kürtlerin inkarına dayanan görüşü ile Türk solunun büyük çoğunluğunun, Kürdistan'daki politik ivmenin Türkiye'ye göre çok daha ileri olduğunun inkarına ve başta örgütlenme olmak üzere, birçok konuda Kürt sorununa yaklaşımda bu ön kabule dayanan görüşü ya gerçeğe uygun olarak değişmek ya da yeni argümentlerle "inandırıcı" kılınmak zorundadır.

Demirel'in, Hükümet adına, Nisan 1992'nin başında açıkladığı "paket", son zamanlarda sözde kabul edilen "Kürt realitesi"ne ilişkin hiçbir şey içermemekte, sadece "sorunun ekonomik olarak geri kalmışlıktan kaynaklandığı" yolundaki bildik teraneye uygun bazı ekonomik ve sosyal projeleri kapsamaktadır. Aslında yeni Hükümetin Üniter devlet ve ona ilişkin kavramlara daha bir vurgu yapması ve pratikteki uygulamaları, "Kürt Realite"si ile ilgili politikanın bir aldatmaca olduğunu zaten yeterince ortaya koyuyordu. Ancak bu aldatmacanın bile Resmi görüş için kimi yeni kavram ve argümentleri gerektirdiği açık.

Aynı durum, bütün olup bitenlere rağmen, Kuzey Kürdistan'daki politik ivmenin Türkiye'ye göre çok daha yüksek olduğunu hala kabule yanaşmayan ve buna tekabül eden konularda eski görüş ve politikasını sürdürmekte ısrar eden Türk solunun önemli bir kesimi için de geçerlidir.

Son zamanlarda, Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Kürt nüfusun miktarı ve dağılımıyla ilgili olarak sürdürülen ve gerçek olmayan verilere dayandırılan yoğun kampanya ile "Doğu ve Güneydoğu'nun gelir ve gideri"ne ilişkin olarak öne sürülen ve sömürgeçliğin en tipik mantığını sergileyen "bakkal hesabı" tez, takkenin düştüğü bu koşullarda, değişir gibi görünseler de esasta eski görüş ve tutumlarında ısrar edenlerin mevcut duruma uyarlanan belli başlı yeni argümentlerini

teşkil ediyor.

Bu yazıda, Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Kürtlerin nüfusuna ve bu nüfusun dağılımına ilişkin belli bir araştırmaya dayanan görüşlerimi sunacağım ve konuyla ilgili kimi yanlışlara ve çarpıtmalara cevap vermeye çalışacağım.

Son zamanlarda, Kürt nüfusun miktarından, dağılımından, özellikle "Batı"daki Kürt nüfusun yoğunluğundan hareketle "örgütlenme teorileri" ve ulusal soruna ilişkin "çözüm formülleri" üretilmektedir. Bu "teori" ve "formül"lerin sahiplerinin kimileri, Kürtlerin kendi toprakları üzerinde bile çoğunluk olmadığını, kimileri, önemli bir kesiminin, kimileri ise, çoğunluğunun "Batı"da yani Türkiye'de yaşadığını iddia ederek, bunları, "birlik"e ilişkin teori veya formüllerinin esas dayanağı yapıyorlar.

ŞHP'li Devlet Bakanı Erman ŞAHİN, geçen ay verdiği bir demeçte, Kürtlerin üçte ikisinin "Batı"da, üçte birinin ise "Doğu"da yaşadığını iddia ediyor ve bu nedenle "ayrılık-gayrılık" söz konusu olamaz sonucuna varıyordu. Türk politikacıların belli başlıları da son zamanlarda, benzer temalı demeçler veriyor, iddialarda bulunuyorlar.

Eski "Olağanüstü Hal Bölge Valisi" Hayri KOZAKÇIOĞLU'na göre de "fevkalade hal illerinde 4 milyon Kürt ve Batı'da ise 8 milyon Kürt vardır". (1)

Türk gazetelerinin köşe yazarları da aynı konuyu yoğun bir biçimde işliyorlar. Uğur MUMCU, konuyla ilgili olarak yazdığı bir yazıda, Kürtlerin varlığını bile inkar eden TC'nin istatistiklerine dayanıyor ve "Anadili Kürtçe olanlar, Doğu ve Güneydoğu'da da çoğunluk oluşturmuyorlar" sonucuna varıyor. Yine Uğur MUMCU, geçen ay içinde, aynı konuda yazdığı bir yazıda "ayrılık gayrılık"ın olamayacağını kanıtlamak için işi, bir zamanlar Genel Nüfus Sayımları'nda anadil ile ilgili soruya verilen cevaplardan oluşan verilerdeki Kürt nüfusla ilgili ve zaten güvenilir olmayan rakamları bile tahrife kadar vardırıarak, "özellikle son otuz yılda Türkiye'de ekonomik nedenlerle iç göç yaşandı. Birçok

Kürt aile, ekonomik nedenlerle, İstanbul'a, Ankara'ya, İzmir'e ve öteki büyük kentlere yerleştiler. Ekonomik nedenlerle Batı illerine göç eden bu Kürt kökenli yurttaşlarımız da buralarda Türklerle evlendiler. Evlenince de Kürtlük Türklüğe, Türklük de Kürtlüğe dönüştü." (2) şeklindeki iddiasını daha inandırıcı kılmaya çalışıyor. Uğur MUMCU'nun, Kürtlerin "Batı"ya göçünü salt ekonomik nedenlere bağlaması, O'nun kastını ve vardığı sonuç için kullandığı yöntemin sağlıksızlığını yeterince ortaya koyuyor. Oysa gazeteciliğin ötesinde, sözde tarih araştırmacısı da geçinen Uğur MUMCU'nun, ekonomik nedenlerin siyasetle ilişkisini bir yana bırakılıp, Kürtlerin "Batı"ya göçünün doğrudan ulusal baskıdan kaynaklandığı için daha çıplak olan nedenlerini herkesten iyi bilmesi gerekir. Sömürgeciler, "Üniter devlet" in etno-demografik temellerini oluşturmak için, yıllardır Kürdistan'ın boşaltılması için sürekli bilinçli planlar uyguladı, uyguluyor. Birçok Kürdün bu planlardan kaynaklanan baskılar nedeniyle "Batı"ya göçtüğü biliniyor. Ayrıca günümüzde tekrar yaşadığı gibi, Kürtler, ulusal kurtuluş için mücadelelerini yükselttikleri, özellikle bunu silahlı mücadele ile gerçekleştirmeye çalıştıkları her dönemde, uğradıkları katliamların ardından yukarıda anılan planlar çerçevesinde "Tehcir", "Mecburi İskan" ve halen de yürürlükte olan Sansür ve Sürgün kararname türünden özel yasalarla gerçekleştirilen kitlesel sürgünlere muhatap olmuşlardır/oluyorlar.

Yavuz DONAT da geçen ay, Milliyet gazetesindeki köşesinde "Batıdaki Doğu" başlıklı bir yazısında: "Güneydoğu'da yaşayanlar çok Güneydoğulu batıda yaşarken... ne kadar zorlansa da Türkiye bölünmez." (3) sonucuna varıyor.

Rasih Nuri İLERİ'ye göre ise, "Belki tek İstanbul şehrinde Doğu'daki kadar Kürt bulunmaktadır." (4)

Doğu Perinçek ise, Teori dergisindeki yazısında: "Devrimciliğin ölçütü ayrılmak değil, halk iktidarı, enternasyonalizm ve anti-emperyalizmdir. Hele Türkiye'de bu saptamayı yapmak, çok daha önemli. Çünkü 3-4 milyon Kürt, Kürtlerin çoğunluk olduğu topraklarda yaşıyor, 8-10 milyon Kürt Türklerle iç içe yaşıyor. Bu nedenle enternasyonalist çözüm, devrimci birlik Kürtlerin çoğunluğu için biricik ulusal kurtuluştur." (5) diyor.

Toplumsal Kurtuluş dergisinde, "Radikal Solun Birlik Tartışması" adlı bir tartışma toplantısında da kimi tartışmacıların, Kürdistan'daki devrimci dinamik daha ileride seyrettiği için birlikte örgütlenmede ısrar etmenin yanlış olduğu yolunda görüş belirtmeleri üzerine, bazıları da Kürt nüfusla ilgili benzer iddialara dayanarak karşıt görüşler ileri sürmüşlerdir. Örneğin bunlardan biri olan Memet Güneş şöyle demektedir: "90'lı yıllar kaçınılmaz olarak Türkiye'de mücadelenin yükseleceği dönem olacaktır. İleri fırlayacağı dönem olacaktır. Ayrıca bu Kürt dinamiği açısından da böyledir. Kürdistan'da rakamlara vurabiliriz, 5 milyon-7 milyon Kürt o tarafa, 10 milyon ya da daha

fazlası da batıda yaşamaktadır." (6)

Demografik ve siyasal olarak hiçbir ciddi araştırma ve değerlendirmeye dayanmayan ve salt Türk solunun büyük çoğunluğunun örgütlenme konusunda ve "Resmi" görüşün de Kürt sorunu konusunda, mevcut koşullarda artık geçersizleştikleri ortaya çıkan eski yanlış argümentlerinin, değişik bir içerik ve fakat aynı savla günümüzdeki koşullara uyarlanmasından başka bir şey içermeyen bu argüment, ne yazık ki, Kürt hareketinde de taraftar bulmuş durumdadır. Kürt hareketinin adından en çok söz edilen politikacı olan Abdullah ÖCALAN'da son zamanlarda angaje olduğu "birlik" görüşüne bu iddiayı dayanak yapmakta ve birçok konuda olduğu gibi bu iddiadan da olabildiğince ekstrem bir sonuç çıkararak şöyle demektedir: "Son günlerde sık sık o (Bülent ECEVİT kastediliyor-BN) ve diğer parti liderleri, 'verecek bir karış toprağımız yok' diye gerçeği saptırmakla uğraşıyorlar. Bir defa şimdiden bize 'Alın üçte biri sizindir, parçalamayın' deseler, biz onlara 'bu, gerçekçi bir yaklaşım değildir' diyeceğiz. Ayrılıp bile hemen bir fabrikayı dahi işletemeyiz; yani bir defa bu ekonomik olarak mümkün değil. Biraz önce söyledik: Kürtlerin yarısı Batı'da; böyle bir ayrılık adeta içinden kan akan bir damarı ortadan parçalamak gibi bir şeydir." (7) Abdullah ÖCALAN, benzer görüşleri bir çok yazısında ve kendisiyle yapılan diğer kimi röportajlarda da savunmaktadır. (8)

Bu iddialardan sonra, Türkiye'nin resmi sınırları içindeki Kürt nüfusun miktarı ve dağılımına ilişkin konuya geçmeden önce, nüfus-ulus ilişkisine, sunulacak verilerin niteliğine ve izlenen yönteme kısaca değinmekte fayda vardır.

Dünyamızda, nüfusu yüzbinlerle hesaplanabilecek uluslar ve ulusal devletler sözkonusu olduğuna göre, ulus için nüfus miktarını esas özelliklerden biri olarak almak doğru değildir. Tarihsel bir toplum kategorisi olarak ulus, toplumsal örgütlenme sürecinde, belli bir toprak üzerinde yaşayan ve dil, ruhi şekillenme, ekonomi gibi ortak nesnel özelliklerin yanısıra belli tarihsel, toplumsal ve siyasal koşullar içinde, öznal olarak da uluslaşma kararlılık ve direncini gösteren belli orandaki nüfusa denir. Belli orandaki nüfus, binlerle sınırlı olabileceği gibi milyonlarca, milyarlarca da olabilir. Bir etnik toplumsal grup, normal koşullarda, her zaman kendi toprakları üzerinde çoğunluğu oluşturur. Ancak, yalnızca başka ulusun/ulusların siyasal amaç ve uygulamaları sonucu, bazı etnik-toplumsal gruplar, kendi toprakları üzerinde "azınlık" duruma düşebilir hatta bir bütün olarak topraklarından koparılabilir. Bu tür uygulamalar, belli tarihsel, toplumsal ve siyasal koşullar içinde, kimi etnik toplulukların uluslaşmasını engellerken, kimilerininkini de engelleyememektedir. Buna örnek olarak Ermenileri, Pontus Rumlarını, Asurileri (Süryani), Yahudileri, Filistinlileri gösterebiliriz. Pontus Rumları, Türk'lerin sistemli baskı ve kırm

politikaları sonucu, önce kendi toprakları üzerinde azınlığa düşürülmüş, sonra da tümünden asimile edilerek etnik bir toplum olarak yok edilmişlerdir. Ermeniler, Asuriler (Süryaniler) de esas olarak Türklerin, kitlesel katliam ve sürgünlere kadar varan resmi devlet politikaları sonucu, topraklarından koparılmış veya azınlık duruma düşürülmüşlerdir. Türk devleti, Ermeni ve Asurilere yönelik bu politikayı uygularken, özellikle Kürtlerle olan ortak din motifini kullanarak, onları da zaman zaman bu çirkin politikasına ortak etmiştir. Arap Yarımadası'ndaki Yahudiler de Arapların baskıları sonucu bir zamanlar kendi toprakları üzerinde azınlığa düşürülmüşlerdi. Ancak bu Yahudilerin uluslaşma konusundaki kararlılıklarını ve ulusal devlet kurmalarını engelleyemedi. Bu gün aynı şey Filistinliler için de sözkonusudur.

Bütün bunlar, ilkesel olarak Kürtlerin nüfus miktarının veya nüfusunu olarak dağılımlarının, kendi başına uluslaşmalarının ve bu sorunun çözüm biçiminin bir belirleyeni olarak görülemeyeceğini ortaya koyuyor.

Kullanılacak istatistiksel veriler, T.C. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 1927-1950-1960-1965-1970-1980-1985 ve 1990 (Geçici Sonuçlar) yıllarına ait Genel Nüfus Sayımlarından alınmıştır. TC, 1965 yılına kadarki Genel Nüfus Sayımlarının soru kağıtlarında anadil ile ilgili bir soruya da yer vermişti. Kürtlere karşı, zaman zaman uygulanan kitlesel katliam ve sürgünlere, sistemli baskılara, "Kürdüm" diyenlerin hapse atılmalarına, sokaklarda ve okullarda Kürtçe konuşanların, kelime başına, belli bir miktar parayla cezalandırılmalarına rağmen, nüfus sayımlarındaki anadile ilişkin bu soruya, milyonlarca Kürt, gerçeğe uygun cevaplar vermişti. Bu durum, kuruluşundan beri Kürt ulusal sorununda inkarcı davranan TC'nin, anılan soruyu, 1965'ten günümüze kadarki sayımların soru kağıtlarından çıkarmasına neden olmuştur. Aynı durum, son sayımlarda din için de sözkonusudur. Böylece, Kürt ulusal sorununa inkarcı yaklaşımla nasıl Türkiye'deki demokratik yaşam kötürüm edilmişse, dil ve din konusundaki inkarcı yaklaşımla da asil işlevleri toplumun demografik, ekonomik, sosyal, dinsel, etnik vb. konulardaki yapısını ortaya çıkarmak olan sayımlar kötürüm edilmiş durumdadır.

Sunacağımız 1927-1935-1945-1950-1955-1960 ve 1965 yıllarının sayımlarına ait anadil ile ilgili veriler, gerçeği yansıtmaktan çok uzaktırlar ve fakat bu "uzak gerçek" bile sözkonusu verileri, Türk devletinin inkarcı politikasının gadrine uğratmaktan kurtaramamıştır.

Bu nedenle Kürtlerin nüfusu, Kuzey Kürdistan olarak görülen 21 ilin (Adıyaman, Ağrı, Antep, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Kars, Malatya, Maraş, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli, Urfa, Van) nüfusu gözönünde tutularak hesaplanacak ve Kürdistan

dışında (Türkiye'de ve diğer ülkelerde) yaşayan Kürtler buna eklenerek bulunacaktır. Kuzey Kürdistan'da, önemli oranda nüfus, başta Türkler ve Araplar olmak üzere Ermeniler, Asuriler (Süryaniler) gibi azınlıklardan oluşmaktadır. Ancak, özellikle 1965'ten sonraki Genel nüfus sayımlarında herkes Türk sayıldığı için, şimdilik, bu konuda gözlemlere dayalı tahminler yapmanın ötesinde yapılacak başka bir şey yoktur.

Türkiye'deki Kürt nüfus, esas olarak 1985 Genel Nüfus Sayımı-nüfusun sosyal ve Ekonomik Nitelikleri adlı il kitaplarının "Nüfusun doğum yeri ve cinsiyete göre dağılımı" başlıklı 7 nolu tablolarından yararlanılarak hesaplanmış ve buna, Türkiye'de doğdukları için anılan tablolara dahil olmayan ve ilgili bölümde açıklanacak yöntemle hesaplanan Kürtler de eklenerek bulunmuştur.

Verilerin belirtilen nitelikleri ve bu nitelikler uyarınca zorunlu olarak izlenen yöntem nedeniyle bulunacak sonuçlar, her türlü kaygıdan uzak, bilimsel yöntemlerle yapılmış istatistiklerle varılacak sonuçların hata payına göre daha hatalı olacaktır ama yukarıdaki "herze"leri de aratmayacaktır.

TC tarafından ilki 1927 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımlarına göre, Kuzey Kürdistan'ın değişik yıllardaki nüfusu şöyledir:

Tablo 1 - Kuzey Kürdistan'da Sayım Yıllarına göre Nüfus

Yıl	Nüfus
1927	1.184.446
1935	667.232
1945	667.232
1950	667.232
1955	667.232
1960	667.232
1965	667.232
1970	667.232
1980	667.232
1985	667.232
1990	667.232

Kaynak : ilgili yıllara ait Genel Nüfus Sayımları

* : 1990 Genel Nüfus Sayımı Geçici Sonuçları'ndan derlenmiştir.

1927 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımı'na göre, toplam 13.629.488 olan Türkiye ve Kuzey Kürdistan nüfusunun 1.184.446'sı Kürtçe, 667.232'si ise, Ek Tablo: 1'in dip notunda tek tek belirtilen "Diğer Diller"i konuşmaktadırlar. Buna göre, toplam nüfusun % 9'u anadilinin Kürtçe olduğunu belirtmektedir. Anadilinin Kürtçe olduğunu söyleyenlerin % 86'sı Kürdistan'da, % 14'ü ise Türkiye'de yaşamaktadır. (Ek Tablo 1)

Yine bu verilere göre, Kuzey Kürdistan'daki toplam nüfusun %55'inin anadili Türkçe, %41'inin anadili Kürtçe ve %3'ünün anadili ise, başta Arapça olmak üzere "Diğer Diller"dir.

Türkiye'de anadilim Kürtçedir diyenlerin en çok olduğu iller, sırayla 42.271 kişiyle Sivas (il nüfusunun %12'si), 21.430 kişiyle Ankara (il nüfusunun %5,2'si), 21.396 kişiyle Konya (il nüfusunun % 4,2'si), 12,311 kişiyle Çorum (il nüfusunun %5'i), 8.141 kişiyle Aksaray (il nüfusunun %6,4'ü), 7,211 kişiyle Cebelibereket (il nüfusunun %6,7'si), 6.080 kişiyle Tokat (il nüfusunun %2,3'ü), 5.774 kişiyle Adana (il nüfusunun %2,5'i), 5.020 kişiyle Yozgat (il nüfusunun %2,4'ü), 4780 kişiyle Kayseri (il nüfusunun %1,8'i), 4,455 kişiyle Kırşehir (il nüfusunun 3,6'sı) 3.256 kişiyle Amasya (il nüfusunun %2,8'i) gelmektedir. Geri kalan illerde "anadilim Kürtçedir" diyenlerin sayısı daha azdır.

Belirtilen bu illerden Sivas, Kayseri, Tokat, Amasya ve Cebelibereket'in (Hatay) belli bölgeleri Kürtlere aittir, yani buralardakiler yerli Kürtlerdir. Ankara, Kırşehir Yozgat, Adana, Konya, Aksaray, Çorum gibi illerdeki Kürtlerin ise, TC. ve özellikle Osmanlılar tarafından çeşitli dönemlerde "tehcir", "Mecburi İskan" ve benzeri yasalarla toplu halde sürgün edilen Kürtler oldukları sanılmaktadır.

Genel Nüfus Sayımlarının bazılarında "anadilim Kürtçedir" diyenlerin sayısı ise Tablo 2'de gösteriliyor.

Tablo 2 sayım Yıllarına Göre Türkiye'nin Resmi Sınırları İçinde Anadil Olarak Kürtçe Konuşan Nüfus

Sayım	"Anadilim Kürtçedir" Diyenler
1927	1.184.446
1935	1.480.246
1945	1.469.570
1950	1.854.607
1955	1.679.205
1960	1.847.674
1965	2.291.502

Kaynak : İlgili yıllara ait Genel Nüfus Sayımları

Tablodaki verilerden de anlaşıldığı gibi geçen süre içinde, genel olarak "anadilim Kürtçedir" diyenlerin sayısında çok az bir artış olmuştur. Hatta 1935-1945 arası dönem ile 1950-1955 arası dönemde "anadilim Kürtçedir" diyenlerin sayısında bir azalma söz konusudur. Kürdistan'daki doğurganlık oranının ve dolayısıyla nüfus artışının Türkiye'ye göre çok daha yüksek olduğu biliniyor. Bu bakımdan genel olarak artıştaki yavaşlık veya belli dönemlerdeki mutlak azalma, daha önce de belirttiğimiz gibi bu verilerin güvenilir olmamalarıyla açıklanabilir. Buna rağmen, bu veriler, değişik siyasal konjonktürleri kapsayan 1927-1965 döneminde önemli oranda Kürt'ün, baskılara aldırmayarak, kendi varlığını bu beyanla ısrarla ortaya koymaya çalıştığını gösteriyor.

Kanatımca verilere yansıyan bu kesim, görece ulusal bilince sahip bir kesimdir. Kürt ulusal hareketi açısından hayli hareketli olan ve Kuzey Kürdistan'ın birçok bölgesinde gerçekleştirilen halk ayaklanmalarının bastırıldığı 30'lu yıllardan sonra başlayan ve 1960'a kadar yaşanan durgunluk döneminde bu kitle, aynı süre içinde nüfus artış oranı gözönünde tutulduğunda, fazlaca artmamıştır.

Kürt ulusal hareketinin bu durgunluk dönemi, 27 Mayıs Askeri Darbesi sonucunda kabul edilen 1960 Anayasası'yla sağlanan haklarla sona ermiş; ilk defa, 1960 Sayımı ile 1965 Sayımı arasında "anadilim Kürtçedir" diyenlerin sayısında yaklaşık yarım milyona yakın anlamlı bir artış olmuştur. Öyle anlaşılıyor ki, bu artış devlet tarafından da kaygı ile gözlemlendiği içindir ki, 1965 Sayımı'ndan sonra, anadil ile ilgili soru sayım anketlerinden çıkarılarak, devletin resmi belgeleri niteliğindeki nüfus sayımlarının, inkar edilen bir sorunun "kanıt"ları olması da engellenmiştir.

1950'de, "anadilim Kürtçedir" diyenlerin illere göre dağılımını gösteren Ek Tablo 2'nin verilerine göre, 1927'den bu yana artış oranı %57'dir. Bu, genel nüfus artış oranının çok altındadır. Özellikle "Batı'da" "anadilim Kürtçedir" diyen nüfusun artış oranı %17 ile çok daha azdır. Türkiye'de birçok ilde, Kürdistan'da ise, yalnız Elazığ ve Erzincan'da, anılan nitelikli nüfusta mutlak bir azalma söz konusudur.

1927'de "anadilim Kürtçedir" diyenlerin en çok olduğu Türk illerinde de (yukarıda bu illeri sırayla belirtmiştik) Konya, Sivas, Tokat ve Yozgat dışında görece bir azalma söz konusudur. Türklere oranla Kürtlerin doğurganlık oranlarının, daha yüksek olduğu herkesçe kabul edilen bir gerçek olduğuna göre, bu durum normal değildir. Açıkta ki anormallik konuyla ilgili verilerin, genel olarak sağlıklı olmalarının yanısıra, esas olarak TC'nin Kürt ulusal sorununa ilişkin politikasından ve anılan süre içinde Kürtere karşı uygulanan katliam, sürgün, sistemli baskı ve asimilasyon gibi uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Özellikle TC'nin kuruluşunu takibeden 1920'li ve 1930'lu yıllar, Kuzey Kürdistan'ın değişik bölgelerinde, ulusal demokratik haklara kavuşmayı amaçlayan çok sayıdaki Kürt halk hareketinin, kitlesel katliamlarla acımasız bir biçimde bastırıldığı ve 1925'te kabul edilen "Şark İslahat Planı"yla başlayan ve daha sonra "mecburi İskan" vb. yasalarla devam eden "Batı"ya kitlesel sürgünlerin yapıldığı yıllardır. Örneğin, Elazığ ve Erzincan'da "anadilim Kürtçedir" diyenlerde, 1950'de, 1927'ye göre gerçekleşen mutlak azalmanın, sistemli asimilasyonun yanısıra, Dersim'e komşu iller olmaları nedeniyle, Dersim Halk Ayaklanması'nın sonucunda TC tarafından gerçekleştirilen katliam, sürgün ve sistemli baskılarla da yakından ilgili olduğu muhakkaktır. Oysa daha aynı tarihlerde Kürt olduğu halde Kürdistan doğumlu olmayanlar hariç, Türkiye'deki Kürdistan doğumlular (ki bunların ezici

diyenlerle Sivas, Tokat, Amasya, Kayseri ve Hatay'da, esasen Kürt bölgesi olup il düzeyindeki idari bölünmeyi esas alarak yapılan nüfus hesaplama yöntemimize göre Kürdistan dışında tutulan bazı bölgelerde doğanlar, günümüzdeki sayımlarda "Kürdistan doğumlular" kalemine yansımamaktadırlar.

Yine Kürdistan'da doğup "Batı"ya göçenlerin bir kesimi, Nüfus Kütük kayıtlarını da göçtükleri yere aldıkları anılan veriye yansımamaktadır.

"Batı"daki Kürt nüfusu saptamak için Sayımlardaki Kürdistan doğumlulara eklenecek bu vb. kalemlerin yanında Kürdistan'daki azınlıklara mensup olup "Batı"ya göçenlerden oluşan ve anılan veriden çıkarılması gereken önemli bir kalem de bulunmaktadır.

Genel nüfus sayımlarında Kürdistan doğumluları saptamamıza olanak tanıyan veri olan "nüfusun doğum yerleri itibarıyla illere göre dağılımı" başlıklı tablo tüm sayımlarda yer almadığını da bu arada belirtelim.

Ek Tablo 3 ve 4'ün verilerine göre Türkiye'de yani "Batı"da, 1955'te 319.840, 1960'ta 472.196 ve 1985'te 2.417.458 Kürdistan doğumlu kişi bulunmaktadır.

1985'te, Kürdistan'ın toplam nüfusu 10.629.058 iken, Türkiye'de yaşayan Kürdistan doğumluların toplamı ise 2.417.458'dir. Bu, Kürdistan nüfusunun %22,7'sinin Türkiye'de yani "Batı"da yaşadığı anlamındadır. Daha önce de belirttiğimiz üzere Kürdistan'daki nüfus gibi bu nüfusun tümü de Kürt değildir. Anılan nüfus, Kürdistan'daki azınlıkları oluşturan Türk, Arap, Asuri (Süryani) ve Ermeni gibi azınlıklara mensup kesimleri de kapsamaktadır. Eldeki verilere dayanarak Kürdistan'daki nüfusla "Batı"daki Kürdistan doğumlu nüfusun azınlıklara mensup oranını hesaplamak hemen imkansızdır.

Yine daha önce belirttiğimiz gibi, çok eskiden beri Türkiye'de yaşayıp belli bir nesilden sonra orada doğan önemli sayıda nüfus bulunmaktadır. Bu durumdakilerden oluşan nüfus, Kürdistan doğumluları gösteren veriye dahil değildir. 3 nolu Tablo'da Çorum, Kırşehir, Konya, Yozgat illerinde, "anadilim Kürtçedir" diyenlerin Kürdistan doğumlulardan çok olmasının nedeni, anılan durumdaki nüfustan kaynaklanmaktadır. Ankara'da da bir hayli sayıda benzer durumdaki nüfus olmakla beraber, başşehir olmasından ötürü çekilen nüfus nedeniyle olacak, Kürdistan doğumlular bunları aşmış görünüyor.

Alan olarak Kürdistan'ı saptarken mevcut idari bölünmenin il bazını esas aldığımız için, başta Sivas'ta olmak üzere Kayseri'de, Tokat'ta, Amasya'da ve Hatay'da esasen Kürdistan'a ait olduğu için Kürtlerin yaşadığı bölgeleri saptamamıza dahil edemediğimizi belirtmiştik (Aynı yöntem bizi, benzer şekilde Malatya, Antep, Maraş, Erzurum, Erzincan ve

Kars'ta da bazı Türk bölgelerini Kürdistan'a dahil etmek zorunda bıraktı). Tablo 3'te, Hatay hariç, Kürt bölgelerin bulunduğu bu illerde de "anadilim Kürtçedir" diyenlerin Kürdistan doğumlulardan daha çok oldukları izlenebilir. Bu iller dışında, belirtilen türden nüfus, Türkiye'nin diğer illerinde de az veya çok bulunmaktadır. Ancak bu nüfusu tam anlamıyla saptamak zordur. Her şeye rağmen en kötümser bir tahmin için 1927 Nüfus Sayımı'nın "Anadilim Kürtçedir" diyen verisi baz alınabilir. 1927'de, Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Türkiye'nin nüfusu 11.146.144 iken, bu nüfustan 162.094 kişisi yani %1,45'i "anadilim Kürtçedir" demıştır. Kürtlerin doğurganlık oranının ve dolayısıyla nüfus artış hızlarının çok daha yüksek olduğu nüfus sayımlarındaki verilerle sabit ve herkesçe kabul gören bir gerçek olduğuna göre, yine en kötümser bir tahminle 1985'teki Türkiye nüfusunun aynı orandaki miktarını belirtilen türden nüfus yani Kürt nüfus sayabiliriz. (10)

Bu yöntemi uyguladığımızda, 1985'te 40.035.400 olan Türkiye nüfusunun %1,45'i 580.513 kişi yapmaktadır. Bunu 2.417.458 kişi olan Kürdistan doğumlu nüfusa eklersek, 1985'te, Türkiye'de toplam 2.997.971 Kürdistanlı olduğu ortaya çıkar. Bu miktar, aynı tarihte 10.629.058 kişi olan Kuzey Kürdistan nüfusunun %28,2'si etmektedir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi bu hesaplama yönteminin sonucu tam anlamıyla gerçeği yansıtmayabilir, yansıtmamaktadır da... Ancak bu, mevcut verilerle yapılabilecek en az hatalı bir yöntemdir ve sonucu da aynı oranda en az hatalıdır.

Böylece araştırmamızın buraya kadarki bölümünden, belli bir hata payıyla 1985'te, Türkiye'nin resmi devlet sınırları içindeki Kürtlerin %28,2'sinin "Batı"da yaşadığı yolunda bir sonuç çıkarabiliriz. (11)

Halen yapılan en son sayım olan 1990 Genel Nüfus Sayımı'nın konuyla ilgili verileri henüz yayınlanmamıştır. Ancak gözlemlerimizden ve anılan Genel Sayım'ın kentleşme ile ilgili geçici sonuçlarından çıkan sonuçlar, "Batı"daki Kürtlerin oranının önemli oranda artmış olabileceğini gösteriyor.

1990 Sayımı'nın Geçici sonuçları da gözönünde tutulduğunda, kuzey Kürdistan'da yıllık kentleşme hızı 1950'li yıllarda binde 52,7 iken, 1960'lı yıllarda binde 54,7'ye çıkmakta; 1970'li yıllarda ise, binde 43,5'a düşmekte ve 1980'li yıllarda tekrar yükselerek binde 48,3'e ulaşmaktadır.

Kürdistan'daki kentleşme oranının, incelemeye konu ettiğimiz bu dönemlerden 80'li yıllarda, rekor seviye ile yaklaşık binde 5 puan artmasının, ekonomik nedenlerden çok, siyasal nedenlere dayandığını söyleyebiliriz.

Bilindiği gibi, yukarıda belirtilen dönemin verilerine de yansıdığı üzere, özellikle son beş yılda il ve ilçe merkezlerinin nüfus artışında sömürgeci

baskı, terör ve sürgünün rolü çok açıktır. Zira son beş yılda, Kuzey Kürdistan'ın özellikle güney bölgelerinin kırsal alanlarında, ulusal kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak sürdürülen gerilla savaşının başarısızlığa uğratılması için, sömürgecilerin, öteden beri önlerine koydukları bu bölgenin kırsal kesimini insansızlaştırma projelerini daha da hızlandırmalarına neden olmuştur. Bu nedenle sözkonusu bölgede, NATO'ya bağlı Konrt-Gerilla'nın da kullanılarak sürdürülen "Özel Harp" yöntemleriyle birçok köy, yakılıp yıkılarak zorla boşaltılıyor; geri kalanları da genel olarak katliamlara kadar varılarak sürdürülmekte olan sömürgeci baskı ve terörle göçe zorlanıyor. Bu durum, sadece Kürdistan kentlerine değil, metropolün İstanbul, İzmir, Adana, Mersin, Antalya gibi illerine de büyük oranda göç veriyor.

Oysa, 1990 Genel Nüfus Sayımı Geçici Sonuçları'na yansıyan Kürdistan'daki yüksek kentleşme hızı bu duruma yolulacağına, Devlet yetkililerince "bir hata olasılığı"na bağlanıyor. 26 Ekim 1990 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Geçici Sayım Sonuçları'nı değerlendiren Devlet İstatistik Enstitüsü Genel Müdürü, özellikle Şırnak ve Hakkâri illerindeki kentleşme hızının yüksekliğine "şaşıtığını" söylüyor ve bu durumun "ağırlıkla bir hata olasılığı"ndan kaynaklanmış olabileceğini belirterek, araştırıldığını ifade ediyor. Devletin, özellikle adı geçen illerde estirdiği terörden, yakıp yıkarak ortadan kaldırdığı mezra ve köylerden, ayda yaşıyormuşçasına habersiz görünen bu sayım Genel Müdür, "hata"yı istatistiklerde değil, sömürgeci devletin politik hesaplarında aramalıdır.

Türkiye'deki Kürdistan doğumlarının 1985'e göre, 1990'da önemli oranda artmış olabileceğine ilişkin gözlem ve öngörüyü pekiştiren bu açıklamalardan sonra, yukarıda belirtilen 1985'teki oranın günümüzde 3-5 puan artmış olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, en iyimser bir tahminle "Batı"da yaşayan Kürtlerin, Kuzey Kürdistan'daki Kürtlere oranını n%30-35'i aşmadığını, buna ilişkin abartmaların ideolojik ve siyasal amaçlı olduğunu söyleyebiliriz.

1990 Genel Nüfus Sayımı Geçici verilerine göre, Kuzey Kürdistan'ın nüfusunun 11.517.133 olduğunu daha önce görmüştük. Bunun %30 veya 35'i kadarının "Batı"da yaşadığını kabul edersek, Türkiye'nin resmi sınırları içinde toplam 15 veya 15,5 milyon Kürdistanlı olduğu ortaya çıkar. Buna ek olarak, başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere diğer ülkelerde de toplam yarım milyon Kuzey Kürdistanlı Kürt'ün yaşadığı sanılmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'deki Kürdistanlı nüfusun bir kesimi, başta Türkler olmak üzere Arap, Asuri ve Ermeni gibi azınlıklardan oluşmaktadır. Kuzey Kürdistan'daki bu azınlıkların toplam nüfus içindeki

oranlarını, mevcut sayım sisteminin verileriyle saptayamamakla beraber, Kürtlerin, istisnasız bütün illerde ezici bir çoğunluk teşkil ettiklerini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Türk devleti, Üniter devlet anlayışını politikasına esas almıştır, almaktadır. Üniter devlet anlayışı, kural olarak hiçbir etnik ve ulusal topluluğun belli bir alanda toplu yaşamasına imkan tanımamaya çalışır. Türkerin, bu konuda hayli tarihsel "başarı" ve deneyimlere de sahip oldukları açık. Kuruluşundan bu yana TC'nin konuyla ilgili olarak yaptıklarına ve bugün Kürt nüfus ve bu nüfusun dağılımına ilişkin söylenenlere bu açıdan bakarak değerlendirmeler yapmak lazım.

Bu politika gereğince Türk devleti, bugüne kadar yaptığı gibi, bundan sonra da doğal olarak Kürdistan'ın demografik yapısını dağıtmaya çalışacak veya bunu umut edecektir.

Ancak bütün yapılanlara rağmen, görüldüğü gibi "Üniter devletin" yaratılmasının etno-demografik temelleri, Türk devletin Kürt politikası açısından pek uygun hale getirememiştir. Mevcut Ekonomik ve siyasal koşullar, bu temelin, bundan böyle daha da elverişsizleştirecektir. Birinci, gelişmekte olan Kürt ulusal hareketi, siyasal nedenlerle oluşan bölgesel göçe karşıt bir etmen yaratmaktadır. İkincisi, Kürt ulusal hareketinin siyasal olarak daha da radikalleşmesini engellemeye yönelik tedbirleri içeren ve salt ekonomik ve sosyal iyileştirme projelerinden oluşan Demirel'in "Kürt Realitesi"ne ilişkin paketinin muhtemel sonuçları ve GAP'ın yaratacağı sonuçlar da bölgesel göçün ekonomik boyutunu azaltacağı için, mevut etno-demografik temeli, üniter devlet için daha bir elverişsiz hale getirecektir.

Sonuç olarak bu konuda ne söylenebilir?

Kürt toplumu hızlı bir ulusal uyanış dönemi yaşıyor. Bu, Kürtlerin ulusal bilinçlenmelerini güçlendiren bu süreçtir. Kürt toplumundaki bu siyasi ve toplumsal dinamizm, aynı zamanda "Batı" şehirlerinde yaşayan Kürtler arasında da bir "dayanışma" ruhu yaratıyor; ulusal bilincin gelişmesine neden oluyor. Zira "Batı"da yaşamalarına rağmen, Kürtlerin büyük çoğunluğu Kürt toplumuyla canlı bir bağlılık içindedir.

Kuşkusuz Kürt toplumunun demografik yapısının belli oranda dağılımı, onun uluslaşma sürecini köstekleyen bir etkiye sahiptir. Ama öte yandan Kürtler içindeki uyanış, aralarında ulusal dayanışma ve bütünleşme ilişkilerini yaratmaktadır. Kürtlerin ulusal bütünleşme ve uyanışına temel oluşturan Kürdistan'daki demografik yapının ortadan kalktığı yolundaki görüş hayali olduğu gibi bunu kaldırma yolundaki çaba ve umutlar da özellikle bu "saat"ten sonra boşunadır.

DIP NOTLAR

- 1) Mülkiyeliler Birliği Dergisi, Şubat 1992, Sayı : 140, s. 53 (Aktaran : Rasih Nuri İLERİ)
- 2) Cumhuriyet Gazetesi, Mart 1991; Milliyet Gazetesi, 27.3.1992, Avrupa baskısı
- 3) Milliyet Gazetesi, 23.3.1992, Avrupa baskısı
- 4) Mülkiyeliler Birliği Dergisi, "Atatürk, TKP ve Kürt Sorunu Hakkında Bir deneme" adlı makale, sf. 53
- 5) Teori, sayı: 23, Kasım 1991, Doğu PERİNÇEK'in "Kürdistan Sömürgeci Tezi Çıkmazda" adlı makalesi, s. 19
- 6) Toplumsal Kurtuluş Dergisi, sayı : 52-53, s.47
- 7) Serxwebûn, Sayı : 121, Yeni Asır gazetesi ile yapılan röportaj, s. 19
- 8) Örneğin, Nezih TAVLAŞ, Semih YILDIZ, Aziz UTKAN, Sema EMİROĞLU, APO'yla Yüzyüze, s. 57
- 9) Uğur MUMCU, Cumhuriyet Gazetesi, Mart 1991
- 10) Tayyar ŞAFAK, 18 Nisan 1992 tarihli Tercüman'daki köşesinde, "idareci" bir arkadaşının kendisine dert yanarak "20 yıl sonra Türkler azınlıkta kalırsa şaşma!... Türkiye'nin nüfus artış hızı %2,3... Güneydoğu'da bu oran neredeyse %6... Üstelik Batı'ya göç eden onca aileye rağmen..." dediğini belirtiyor ve devletin bu "tehlike"yi bertaraf için doğum kontrolü uygulamasına yeterince önem vermediğini eleştiriyor.
- 11) "Kürdistan Doğumlu" nüfusu kullanarak Kürtlerle ilgili oranı bulmamız ilk bakışta yanlış gibi görünebilir. Ancak en iyimser bir tahminle Kürdistan'daki azınlıkların oranı kadar bir oranın Türkiye'deki Kürdistan doğumlular oranına da yansıtacağı öngürülebilir. Örneğin Kuzey Kürdistan'daki nüfusun % 20'sinin azınlıklardan oluştuğunu ve bundan hareketle "Batı"daki Kürdistan doğumluların da % 20'sinin azınlıklardan oluştuğunu kabul edersek -ki, sömürgeci baskılar nedeniyle Kürtler daha çok göç etmektedir- hem Kürdistan nüfusunu hem de "Batı"daki Kürdistan doğumlu nüfusu % 20 oranında azaltıp çıkacak sayıları oranlamamız lazım. Bu taktirde bulacağımız oran yukardakinin aynı olacaktır.

Ek Tablo 2 - 1950'de Nüfusun Anadillere Göre Dağılımı
(Toplamı:)

Türkçe	Kürtçe	Diğer	Toplam
18254851	1.854569	837768	20947188

Ek Tablo 1 Kaynak : DIE, Genel Nüfus Sayımı, 28 Ekim 1927, Ankara, 1928
Diğer Diller: Rumca (119822), Ermenice (64745), Fransızca (8456) İtalyanca (7248) İngilizce (1938), Arapça (134273) Acemce (1687) Yahudice (68900), Çerkezce (95901), Tatarca (11465) Arnavutça (21774) Bulgarca (20554), "Sair ve Meşhul Lisanlar (110469)

EK TABLO : 1-1927'de Nüfusun Anadili itibarıyla illere

İLLER
ADANA
AFYON
AKSARAY
AMASYA
ANKARA
ANTALYA
ARTVIN
AYDIN
BALIKESİR
BEYAZIT
BİLECİK
BİTLİS
BOLU
BURDUR
BURSA
C. BEREKET
ÇANAKKALE
ÇANKIRI
ÇORUM
DENİZLİ
DIYARBAKIR
EDİRNE
ELAZIĞ
ERZİNCAN
ERZURUM
ESKİŞEHİR
GAZİANTEP
GİRESUN
GÜMÜŞHANE
HAKKARI
İÇEL
İSPARTA
İSTANBUL
İZMİR
KARS
KASTAMONU
KAYSERİ
KIRKLARELİ
KİRŞEHİR
KOCAELİ
KONYA
KÜTAHYA
MALATYA
MANİSA
MARAŞ
MARDİN
MERSİN
MUĞLA
NİĞDE
ORDU
RİZE
SAMSUN
SİİRT
SINOP
SIVAS
Ş. KARAHİSAR
TEKİRDAĞ
TOKAT
TRABZON
URFA
VAN
YOZGAT
ZONGULDAK
TOPLAM

K.KÜRDİSTAN SOSYALİSTLERİNİN PROGRAM VE BİRLİK TARTIŞMALARI -II-

K. KÜRDİSTAN'DA SOSYALİSTLERİN BİRLİĞİ ÜZERİNE

PYS-TARTIŞMA TEZLERİ'NİN ELEŞTİRİSİ

M. ZILAN

Bir adım ileri, iki adım geri... Bireylerin yaşamında, ulusların tarihinde ve partilerin gelişmesinde böyle şeyler olur. Ama devrimci sosyal-demokrasi ilkelerinin, proletarya örgütünün ve parti disiplinin eninde-sonunda tam zafer kazanacağından bir an bile olsun kuşku duymak, alçaklığın en canicesi olur. Daha şimdiden çok şey kazanmış bulunuyoruz; tersliklerden umutsuzluğa kapılmaksızın savaşı sürdürmeliyiz; sebatla, kendi çevresinin kavgasını yapanların dar kafalı yöntemlerini horgörerek; bütün Rus sosyal-demokratlarını birbirine bağlayan, güçlükle elde edilmiş tek parti bağını korumak için elimizden gelen her şeyi yaparak; parti üyesine düşen görevlerin ne demek olduğunu, ikinci parti kongresindeki savaşımlı, ayrılığımızın bütün nedenlerini ve geçirdiği tüm aşamaları ve ayrıca örgütlenme alanında olduğu kadar program ve taktikler konusunda da çaresizlik içinde burjuva psikolojisine teslim olan, burjuva demokrasisinin görüşünü olduğu gibi benimseyen ve proletaryanın sınıf savaşımı silahını körelten oportünizmin kesinlikle yıkım getireceğini bütün parti üyelerine ve özellikle işçilere dinmek bilmez, sistemli bir çalışmayla aşılmaya çalışarak savaşmalıyız.

İktidar savaşımında, proletaryanın, örgütün başka bir silahı yoktur. Burjuva dünyasındaki anarşik rekabetin egemenliğinden ötürü birbirinden ayrı düşmüş; sermaye köleliğiyle yerine bağlanmış; azami yoksulluğun, vahşetin ve bozulmuşluğun "derin çukurları"na sürekli olarak itilmiş olan proletarya, ancak, Marksizmin ilkeleri üzerinde ideolojik olarak birleşerek ve bunu, milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde kaynaştıran maddi örgüt birliğiyle pekiştirerek, yenilmez bir güç haline gelebilir ve gelecektir... Bütün zikzaklara ve geriye doğru atılan adımlara, bugünkü sosyal-demokrasinin jirondenlerinin oportünist lafazanlığına, gerileyen grupçuluk ruhunun kendi yüksekliğine kendini inandırmasına ve aydın anarşizminin gösteriş ve görülmüşüne karşın, proletarya ordusu, gitikçe sağlam biçimde saflarını sıklaştıracaktır.

V.İ.Lenin (Bir

Adım İleri İki Adım Geri)

GİRİŞ:

Bilindiği üzere, 1990 yılının Ağustos ayında; ŞK, PPKK, Ala-Rızgari, YSK, Têkoşina Sosyalist, KUK-SE, KHP örgütleri ile S. Aydoğmuş ve T. Roşan bir araya gelerek "Birleşik Sosyalist Parti için Birlik Platformu'nu (PYS)" oluşturdular. Aynı süreçte birliğin düşünsel temellerini ortaya çıkarmak için bir tartışma zemini oluşturulmaya çalışıldı. Bu çalışmanın ilk adımı "Tartışma Tezleri" (bundan sonra yazıda T.T olarak geçecek) adlı broşürün yayınlanması oldu. Bu broşür, daha önce platformda yer alan arkadaşların tartışmalarının ürünü olarak kamuoyuna sunuldu. Tezler kamuoyunda tartışılırken, platform temelinde yürütülen birlik çalışmaları fiilen durdu. Gelinen bu nokta, K. Kürdistan sosyalistleri için önemli bir yenilgi demektir. Çünkü; oluşan her birlik zemini ülkede gelecek için bir umut yaratıyor. İstenilen sonuç alınmadığı zamanda doğal olarak umutsuzluk ve güvensizlik oluşuyor. Buda geleceğe kötü bir mirasın bırakılması anlamına gelir.

Bugün birlik tartışmaları platform düzeyinde tıkanmışsa da, genel düzlemde tartışmalar devam edecektir. Dolayısı ile yazımız; özel olarak PYS-Tartışma Tezleri'nin eleştirisini içermekle birlikte, aynı zamanda geniş olarak sosyalist hareketin programatik sorunları konusundaki görüşlerimizi de yansıtacaktır.

Açık ki, her siyasi çizgi ülkedeki politik arenada kendisini tanımlamak zorundadır. Bunun yoluda en başta dostlarla düşmanları ayırmaktan geçer. Daha sonra ise dostlar arasında en yakınları (ya da en güvenilir olanları) ve uzak olanları (ya da belli bir noktaya kadar güvenilir olanları) belirleme sorunu gündeme gelir. Kendisini alternatif olarak gören hareketler için bu sorun çok daha büyük önem taşır. PYS de aslında alternatif bir oluşumu amaçlıyordu, ama ne yazık ki, T.Tezleri'nde ülkede var olan çalışmaları aşacak bir alternatif bulamadık. Bırakalım alternatifi, T. Tezleri kendi eksenini bile tam olarak belirleyememiştir. Biz sosyalist

hareketin politik arenada eksenini belirlemesi; sağındaki, solundaki güçleri tanımlaması gerektiğine inanıyoruz. Bu çalışmamızda belirttiğimiz görevi yerine getirmeye çalışacağız.

K. Kürdistan sosyalist hareketi bugün kritik bir süreçten geçmektedir. Bir yandan ağır politik koşullar, diğer yandan örgütsüzlük ve kitleden kopukluk hareketi; "var olma ya da yok olma" sorunu ile karşı karşıya getirmiştir. Legalizm ardına gizlenmiş tasfiyeci anlayışların bugünlerde revaçta olması tesadüfi değildir. Ancak bu tasfiyeci anlayışı yenilgiye uğratmanın ve devrimci-sosyalist ekseninde alternatif bir hareket oluşturmanın olanakları henüz tükenmemiştir. Bu alanda öncelikle atmamız gereken iki adım vardır. Birinci olarak; ideolojik hatımızı netleştirmeli ve sağlamlaştırılmalıyız. İkinci olarak; küçüğe olsalar en yakın güçlerle birlikler oluşturarak sağlam bir çekirdek örgütlenme yaratmalıyız. Lenin'in; "Az olsun öz olsun" belirlemesi bizim için özellikle bu koşullarda çok geçerlidir.

Birlik çalışmalarının tikanmasının en önemli nedeni de; tartışmaların, hem mekan hemde içerik açısından ülke zemininden kopuk yapılmasıdır. Ne yazık ki, önerilmesine rağmen ülkede birlik çalışmalarını organize edecek bir yapılanma oluşturulmadı. Bu durum da birlik çalışmalarının güçlenip gelişmesini önlemiştir.

T. Tezler'nin hazırlanmasında da bir yöntem hatası vardır. Her ne kadar ön açıklamada "bazı arakadaşlar kimi noktalarda farklı düşünüyorlar" ibaresi varsada; kimin hangi görüşe katılmadığı açık olarak belirtilmediği için görüşler toptan herkese mal olmuştur. Bu durumda bazı çevrelerden arkadaşlar (en başta da tartışmaya katılan arkadaşımız olmak üzere) katılmadıkları görüşlerin altına imza atmışlardır.

Bu çalışma iki bölümden oluşuyor; 1. bölümde; genel olarak birliğe bakışımızı, birliği gerekli kılan iç-dış şartları ve sosyalist hareketin eksenini açıklıyoruz. 2. bölümde; alt başlıklar halinde, sosyalist hareketin tarihine bakışımızı ve T. Tezler'i'nde bu konuda gördüğümüz bazı yanlışların eleştirisini, ayrıca; Sosyalizm, Devrim, Parti, Mücadele biçimi ve yöntemleri konusundaki düşüncelerimizi, T. Tezler'i'nin eleştirisi temelinde açıklayacağız.

1. BÖLÜM NEDEN VE NASIL BİR BİRLİK?

Teoriyi pratikten koparmak, onu öldürmek demektir. Teori bir can damarı ile pratiğe bağlıdır. Bu damar kesilirse teori de canlılığını yitirir. Bu nedenle biz devrimciler hiçbir teori kuram ve kavramı pratikten ayrı ele alamayız. Hele hele bir devrimci pratik örgütlemek istiyorsak teoriyle pratik arasındaki can alıcı bağı iyi kurmalıyız. İşte birliğin teorisini yaparken bu noktayı yakalamak zorundayız. Amacımız devrimci bir eylem olarak birliği örgütlemektir. O halde en başta teorimiz devrimci olmalıdır. Ülkemizin ve dünyanın nesnel sürecini yansıtması ve bu nesnel sürecin yolunu açacak devrimci eylemi gösterebilmelidir.

Birliği bugünkü ülke ve dünya koşullarından bağımsız ve de geçmişten kopuk düşünemeyiz. Böyle bir yol izlenirse oluşacak birlik ölü bir birlik olur. Bu temelde K. Kürdistanlı sosyalistlerin birliğini olanaklı ve gerekli kılan şartlar nelerdir? Öncelikle bunları belirlememiz gerekir.

İç Şartlar:

1. 12 Eylül, faşist darbesinin yarattığı duruma hala birlik sorununu etkileyen en önemli dinamiklerdir. Faşist darbe gerek Türkiye'de gerekse Kürdistan'da devrimci ve sosyalist harekete önemli darbeler vurmuş, toplumsal ve ulusal muhalefetin hemen hemen tamamını bastırmıştır. Bu dönemde, sarılan iktidar otoritesi yeniden sağlamlaştırılmış, faşist kurumlaşma tamamlanmıştır. Halk, -başta işçi sınıfı ve gençlik olmak üzere- adeta bir cendereye sokulmuştur. Devrimci ve sosyalist örgütler büyük oranda dağıtılmış, kadrolarının bir kısmı katledilmiş, bir kısmı da yurt dışına çıkmak zorunda bırakılmıştır. Bu durum esas yanı ile hala sürüyor. Gerçi ulusal ve toplumsal muhalefet tek tek zincirleri kırıyor ve gelişiyor. Ancak henüz devrimci ve sosyalist hareketler (özellikle de, PKK dışındaki K. Kürdistanlı hareketler) tam bir toparlanma gerçekleştirememiş, 12 Eylül'ün yarattığı bunalımı bertaraf edememişlerdir. Zayıf ve dağıntık güçlerin ortak düşmana karşı birleşme istekleri bu durumun doğal sonucudur. İşte Kürdistanlı sosyalistlerin birliğini olanaklı ve gerekli kılan temel şartlardan biri budur.

2. Diğer bir etken; Kürdistan'da PKK tarafından yürütülen gerilla savaşı ve onun karşısında TC'nin yürüttüğü barbar savaşın yarattığı durumdur.

Bugün TC, askerlerinin ve silahlarının büyük bir kısmını K. Kürdistan'a yığmıştır. Halk arasından binlerce korucu-işbirlikçi örgütlemiştir. Bunlara ayda milyarlarca lira ödüyor. Bir bölge valiliği oluşturulmuş, bu valiliğe de olağanüstü yetkiler verilmiştir. Yüzlerce yeni karakol yapılmış, dışardan modern silahlar ve Amerikalı askeri danışmanlar getirilmiştir. Bu tam anlamı ile savaş hali durumudur. K. Kürdistan'da yalnızca PKK'ye karşı değil, onun eylemlerini kat kat aşan, daha uzun vadeye dönük ve Kürt ulusunun bağımsızlıkçı-yurtsever potansiyelini tümden ortadan kaldırmaya yönelik bir politika yürütülüyor. Bu politika askeri harekete dayandırılmıştır. Bu ortamda Kürt halkının yaşadıkları biliniyor. Kürdistanlılar ekmek ve sudan çok kurşun ve dipçik yiyorlar.

PKK hareketi, küçük burjuva-milliyetçi bir niteliğe sahip ama radikal bir çizgi. Bütün eksiklerine rağmen yürüttüğü silahlı mücadeleyi sürekli kılabilmesi, ulusal uyanışı kullanabilmesi ile kır ve kentlerin küçük-burjuva ve yarı-proleterleri arasında önemli bir destek topluyor. Bu destek belki çoğu yerde aktif değil ve ağır geliyor ama şu kesin ki, halk arasında belli bir sempati toplamıştır. Aslında PKK değil de herhangi bir hareket bu şartları asgari olarak yerine getirseydi aynı desteği sağlardı. Çünkü tek alternatiftir. Ya devlet ya PKK, başka yol yok. Bu durum K. Kürdistan'da PKK dışındaki hareketlerin (özellikle sosyalist eğilimli hareketlerin) gelişmesini etkiliyor. Bu doğaldır, çünkü sosyalistler güçsüzdürler ve de mücadelenin düzeyine uygun eylemler gerçekleştiremiyorlar. Bunun sonucu olarakta kitleyle kaynaşıp genişleyemiyorlar. Reformist çizgiler bunun bir yolunu bulmuşlar. Onlar (TKSP gibi) yasal platformda örgütlenmeye çalışıp güç kazanmak istiyorlar. En büyük zorluğu devrimci-sosyalistler yaşıyor. Onlar hem illegal mücadele yürütüyorlar hem de şartların gerektirdiği ölçüde mücadele biçim ve alanlarını kullanamıyorlar. Çünkü güçleri az ve dağıntıdır. Bu durumda devrimci-sosyalistlerin ülkede izleyebilecekleri iki yol vardır.

1. Ya, bugün marjinal gruplar olarak kalsalar da, kadrolaşmaya önem vererek, komünist bir çekirdek ve bu çekirdek temelinde süreç içerisinde işçi sınıfı partisini yaratmak ve kent yoksullarını ve diğer emekçileri kazanmak

ve kesin hesaplaşmayı sağlayacak savaşa hazırlanmak. Bunun için bu aşamada politik mücadeleyi esas almak, bununla birlikte kırdı silahlı propaganda yürütmek bunu orduya dönüştürmek şeklinde geliştirmek...

2. Ya da, dağıtık olan devrimci-sosyalist grupları tek parti altında toplamak; kısa bir ideolojik-politik ve örgütsel olgunlaşma dönemi ve bu dönemle birlikte askeri mücadele hazırlıklarını başlatma, ideolojik, politik, örgütsel temel asgari ölçüde kurulduktan sonra bir askeri atılım.

Aslında bugün acil olan, K. Kürdistan'da gelişen sürece sosyalizmin ve Kürt halkının çıkarlarına en uygun tarzda müdahale etme sorunudur. Kürdistan kritik bir dönemden geçiyor. Barzani-Talabani gibi feodal-burjuva milliyetçi çizgilerin Kürdistan'ın diğer parçalarında yarattığı tahribatlar ve sömürgecilerin barbarlıkları biliniyor. G. Kürdistan neredeyse yerle bir olmuştur. Aynı durum az çok farklılıklar taşısada K. Kürdistan'da da gerçekleşebilir. Eğer K. Kürdistanlı sosyalistler güçleri olduğu halde bu güçlerini bir araya getirip, kullanamıyor veda Kürt halkının kötüye giden kaderini değiştiremiyorlarsa, tarih karşısında suçlu konuma düşeceklerdir.

Dikkat edilirse 1. seçeneekteki gibi gruplar tek başlarına ve uzun süreli bir mücadele yürütürlerse kısa zamanda sürece ciddi bir müdahalede bulunamazlar. Birlik bu zamanı kısaltır, kısa sürede sürece müdahale olanağı doğurur. Bizim için sosyalistlerin birliğinin önemi bu noktadadır. Bu nokta görülürse soruna daha sorumlu daha ciddi ve olgun bir tavırla yaklaşıyor. Devrimci mücadelede niyeti olmayanlar, Kürt halkının acılarına ve kaderine gerçekte kayıtsız kalanlar, birlik istemezler veya ister gibi görünüp işi oluruna bırakırlar.

Biz daha heybetli daha güçlü görünme, birbirimize dayanmak için birlik istemiyoruz. Biz sömürgeciliğe, emperyalizme ve işbirlikçilere karşı bir devimci savaş cephesi örgütlemek için birlik istiyoruz. Savaşmak için güç gerekir ama devrimci, savaşkan, ileriye atılabilen, sürekli gelişen güçler gereklidir. İnaniyoruz ki, bu güçler Kürdistan'da mevcuttur. Biz Marksist-Leninist'lerin görevi bu güçleri örgütlemek ve harekete geçirmektir.

Dış Şartlar:

1- Dünya sosyalist güçlerinin attığı geri adımlar nedeni ile, kapitalist-emperyalist sistem bugün daha güçlü bir konumdadır. Özellikle 1950'lerden sonra, dünyada devrimci bir kabarış yaşandı. 1970'li yıllara gelindiğinde iyice güçlenen sosyalist ve devrimci güçler, emperyalist-kapitalist sisteme karşı bir denge durumu yarattılar. Emperyalistler iyice köşeye sıkışınca silahlandırmayı tırmandırdılar. Dünyanın çeşitli bölgelerinde devrimci ilerlemeyi durdurmak için darbeler tezgahladılar, müdahaleler ve kontr-gerilla şebekeleri örgütlediler. Özellikle 70'li yılların 2. yarısında dahada şiddetlenen bu mücadele "**soğuk savaş**" olarak adlandırıldı. Emperyalistler bu oyunları tezgahlamak için; bir yandan işçi sınıfı üzerindeki sömürüyü ağırlaştırarak sürdürürken, diğer yandan bağımlı ve sömürge ülkeler üzerindeki talanı da ağırlaştırdılar. Bugün gelişmiş emperyalist ülkelerde bile işçilerin geçim düzeyi düşmüş, işsizlik ve cehalet artmıştır. Bağımlı ve sömürge ülkeler ise gırtlaklarına kadar borç içerisinde. Hatta bazı ülkeler borçlarının faizini bile ödeyememektedirler. Emperyalizm bu ülkeleri hem sermaye hem de meta ihracı yolu ile iliklerine kadar sömürmektedir.

Yukarıda sosyalizm ve devrim güçleri ile emperyalist-kapitalist güçler arasında bir dengeyi oluşturduğunu ama em-

peryalistlerin bu denge konumunu kendi lehlerine çevirmek için silahlanmayı tırmandırdıklarını belirtti. Bunun karşısında başta Sovyetler Birliği olmak üzere diğer sosyalist güçlerde silahlanma sürecine zorunlu olarak sürüklendiler. Emperyalistler silahlanmanın getirdiği ekonomik yükleri bağımlı ve sömürge ülkelerin üzerine yıkabildiler. Sosyalist ülkeler ise, insanların refahından kısarak bu işi gerçekleştirmeye çalıştılar, ancak bu bir noktaya kadar yürütülebildi. Sosyalist ülkelerin mücadelesi bağımlı ve sömürge ülkelerdeki devrimlerle desteklenmediği için, dolayısıyla bu ülkelerden emperyalizmin kasalarına akan kârlar kesilemediği için, yarışta sosyalistler geri duruma düştüler. Ve geri çekildiler. Bu durumun oluşmasında Kuruşçevle birlikte SBKP'nin izlediği revizyonist politikaların büyük rolü vardır. Özellikle "**Ba-nışçıl**" ya da "**parlamentar**" yolla devrim anlayışı bağımlı ve sömürge ülke devrimlerinin gerilemesinde büyük rol oynamıştır.

Emperyalist-Kapitalist ekonomilerde sermaye yoğunlaşmış, tekellerin (daha doğrusu mali oligarşinin) kontrolüne girmiştir. Tekeller sermayeyi halkın refahını ve sosyal adalete sağlayacak yatırımlara değil; kârlarını azami ölçüde arttıracak alanlara yatırır. Tabi bu da tekellere büyük miktarda yeni sermaye kazandırır ve onlar bununla silahlanma için gerekli kaynakları yaratmış olurlar.

Ancak, sosyalist ülkeler mali kaynaklarını belirli bir plan dahilinde tüm ülkede; sosyal adalete dayanan yatırımlarla, halkın refahını yükseltmek için harcamışlardır. Ayrıca da sömürü kaynakları olmadığı için emperyalist tekeller düzeyinde mali birikim sağlayamamışlardır. Bu nedenle bir dönem sonra mali sıkıntılar oluşmaya başlamıştır. Başlangıçta halkın refah düzeyini ve ekonomiyi etkilemeyen askeri harcamalar, daha sonra büyük oranda arttığından yeni yatırımlar ve teknolojinin geliştirilmesi için gerekli kaynaklar sağlanamamış, ekonomi hem daralması hemde ilkel kalmıştır. Ayrıca işçilerin ve diğer emekçilerin yönetime katılımı bürokratik makamlarca engellenmiştir. Bu durum apolitikleşmeye neden olmuş devlet, parti ve halk birbirinden kopmuştur.

Başka bir neden de; halkın ideolojik-kültürel eğitiminin ihmal edilmesidir. Kolektif üretim ancak sosyalist bir bilinçle ve kültürle yürütülebilir. Kişi çalıştığı fabrikanın ve işyerinin topluma birlikte kendi malı olduğunu kavramazsa, topluma karşı sosyal bir bağlılık ve sorumluluk duygusu duymazsa, üretimde verimli olmaz ve hantallaşır. Revizyonistlerin sosyalist eğitime gereken önemi vermemeleri, tam aksine sosyalist değerleri gözden düşürmeleri bu olumsuzluğun başlıca sebeplerinden biridir.

Bu durumda, emperyalist-kapitalist sistemin ortadan kaldırılması için sömürge ve bağımlı ülke sosyalistlerine ve öteki devrimcilerine büyük görevler düşmektedir. Bu görevlerden en önemlisi devrimdir. Yani bağımlı ve sömürge ülkelerin emperyalizmin "**yedek gücü**" olmaktan çıkarılması, sosyalist dünyanın mevzisi haline getirilmesidir. Bunun için sosyalistler güçlerini birleştirmeli ve **sosyalizm yolunda bağımsızlık-demokrasi** mücadelesini yükseltmelidirler. Kürdistanlı sosyalistlerin birliğini olanaklı ve gerekli kılan dış şartların birincisi ve en önemlisi budur.

2- Bir diğer şart, özellikle Gorbacov'la başlayan dönemden yarattığı olumsuz atmosferdir. Gorbacov dönemi SB ve D. Avrupa ülkelerinde tam bir çözülmeye yol açtı. Bu çözülmeye SB'de her ne kadar henüz tam anlamı ile olmamışsa da, D. Avrupa ülkelerinde de tamamen bir çöküş yaşandı. (Bu yazı 1991 yılının başlarında, yani SB'nin dağılmasından önce kaleme alınmıştır. S.) D. Avrupa'nın eski "Halk Demokrasi"si ülkeleri bugün emperyalist-kapitalist sistemle entegrasyon için birbirleriyle yarışıyorlar. D. Almanya'nın kaderi ise tam

bir trajediyi andırıyor. Bu ülke Gorbaçov kliği tarafından bir kaç milyar mark karşılığında B. Almanya'ya satıldı.

Yukarıda sosyalist ülkelerin zorunlu geri çekilmesinin nedenlerini belirttik. Ancak geri çekilmede mücadelenin bir aşamasıdır. Düzenli olmalıdır. Yoksa sonucu bozgun ve panik olur. Sosyalizme inanan önderlikler, geri çekilmeyi kararlı bir şekilde ve paniğe düşmeden gerçekleştirebilir. Gorbaçovcu revizyonistlerin sosyalizme inancı olmadığı için milyonlarca Sovyet askerinin kanına mal olmuş olan D. Avrupa'yı rahatlıkla gözden çıkarabiliyorlar ve sosyalizmin değerlerine karşı sorumsuzca davranabiliyorlar.

Gorbaçov döneminin sosyalist hareket üzerinde yarattığı tahribatlar iki yönlüdür.

a) Politik-pratik alanda: Bunun sosyalizmin ve devrimci hareketin birçok mevziden geri çekilmesine yol açtığını yukarıda belirttik.

b) İdeolojik alanda: Aslında Gorbaçovculuğun sosyalist harekette yarattığı tahribat en çok ideolojik alanda olmuştur. Bu dönemde oluşan ve sözde Marksizm-Leninizm'in yenilenmesine dayanan "**Yeni düşünce**" gerçekte, M-L'in bir çok ilkesinin reddedilmesine dayanıyor. "Yeni düşünce"ye göre dünyada sınıf mücadelesi sona ermiştir. Devrimci çelişkiler yok olmuşlardır. Bunun yerine insanlığın "**global**" sorunları ön plana çıkmıştır. Bu sorunlar hem kapitalistlerin hem de sosyalistlerin ortak sorunlarıdır. Dolayısıyla her iki kesim de bu sorunları uzlaşarak, ortaklaşa çözmelidir. Bu tesbitler emperyalizmin saldırgan ve sömürücü niteliğini dikkate almayı, tam tersine bu niteliklerin gizlenmesi için emperyalizme yardımcı oluyor. Emperyalistlerin uzay silahları geliştirmeye çalıştıkları bir dönemde kalıcı bir barıştan ve "**insanlığın sorunlarının**" birlikte çözülmesinden nasıl söz edilebilir?

Gorbaçovculuk gerçekte Kuruşçev'le başlayan revizyonizmin olgunlaşmış halidir. Bu hal artık niteliğini netleştiriyor. Eğer karşısında devrimci-sosyalist bir direniş görmezse kapitalist sistemle birleşecek, ya da sos-yalist güçler yeniden insiyatifi ele alacaklardır. Emperyalizmle uzlaşma sistemi aynı zamanda dünyadaki devrimci merkezlerin söndürülmesini içerdiği için, biz bağımlı ve sömürge ülke sosyalistlerini de direk etkilemektedir.

Gorbaçov politikalarının bu olumsuzluklarının yanı sıra, olumlu bazı etkileri de vardır. Şöyle ki; artık sahte sosyalistlerin maskesi düşmüş, sosyalizm davasını sürdürmek gerçek sahiplerinin (yani gerçek sosyalistlerin) omuzuna binmiştir. Bu sağlıklı bir gelişim açısından olumludur.

Diğer yandan; geçmişte az çok SBKP çizgisine bağlı olan ama sosyalist özlerini koruyan güçlerle diğer sosyalist güçlerin yakınlaşması sağlanmış, böylece daha önce sosyalistlerin birleşmesine engel oluşturan bir çok çekişme noktası ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla sosyalistler bu olumlu yanları daha güçlü bir birlik oluşturmak için kullanmalıdırlar ve revizyonizmin ideolojik saldırılarını püskürtmek için mücadele etmelidirler. İşte biz Kürdistanlı sosyalistlerin birliğini olanaklı kılan iç ve dış şartlar bunlardır.

"0 + 0 = 0 ve 1 + 1 = 2"

Birlik mücadele içindir. Birlik için birlik olmaz. Mücadeleyi amaçlamayan, kendisini güncel ve uzun vadeli mücadeleye göre şekillendirmeyen birliklerin değeri yoktur. K. Kürdistanlı sosyalistlerin oluşturacakları birliğin devrimci olabilmesi ve mücadelede aktif bir rol alabilmesi için öncelikle birliğe katılacak güçlerin devrimci ve sosyalist olmaları

gerekir. Herkes birlik yapabilir. Örneğin: "**TKP**" ve "**TİP**" birlik yaptılar ve "**TBKP**"yi oluşturdular. Yani "**0+0=0**" veya "**TKP + TİP = TBKP**". Birlikten önce "TKP" de "TİP" de reformist-revizyonist çizgilerdi. Devrimci değillerdi. Devrime çoktan veda etmişlerdi. Oluşturulan "TBKP"de bileşenlerin niteliğini daha da yozlaştırarak sürdürmekten başka birşey ifade etmiyor.

Birliğin anlamı açıktır; aynı zemindeki ayrı güçlerin birleştirilmesi. Politik anlam ile K. Kürdistan için ifade edersek K. Kürdistan'da politik olarak aynı zeminde olan, M-L ideolojili ve dünya görüşünü temel alan, örgütsel olarak ayrı devrimci-sosyalist güçleri tek parti halinde birleştirmek. Bu kaba olarak aritmetikte aynı cinsten olan "**şeylerin**" toplamına benzetilebilir. "TKP" ve "TİP" in birleşmesi aritmetik olarak "**0+0=0**" şeklinde ifade edilebildiği gibi, devrimci-sosyalistlerin birliği de "**1+1= 2**" şeklinde ifade edilebilir. Elbette birlik tek başına aritmetik bir toplam değil. Gerçekte biz de "1" ve "0"ı nitelik ifadesi olarak alıyoruz.

Dikkat edilirse birliğe katılan güçlerin niteliğini esas kabul ediyoruz. Elbette nicelik önemlidir (kadro sayısı, örgütler vb) ama bunların hepsi niteliğe bağlıdır. Bir örgüt nicelik olarak güçlü ama nitelik olarak devrimci ve sosyalist değilse, o örgütle birlik yapılamaz. Tersine bir durum ise, örgüt nicelik olarak zayıf ama devrimci-sosyalist bir niteliğe sahipse, onunla birlik yapılır. Devrimci-sosyalist güçlerin birliğinden; hem nitelik hem de nicelik olarak yeni ve daha güçlü bir örgüt doğar. Yani "**1+1=2**". Reformist güçlerin birliği ise yine reformist bir güç demektir. Yani "**0+0=0**".

Amaç Devrimci-Sosyalistlerin Birliği Olmalı.

Birliğin çok genel olmadığını belli ilkeleri ve bu ilkelere belirlenmiş bir sınırı bulunduğunu biliyoruz. Ancak bunu net olarak belirleme durumundayız. Birliğin eksenini nedir? Bu eksenin sağında ve solunda kalan güçler kimlerdir? Bu soruların da cevaplanması gerekir.

Ülkemizde; sömürgeciler (emperyalizm dahil) ve yerli işbirlikçilerinin iktidarını, "**Ulusal Demokratik Devrim**" le yıkmayı, yerine işçilerin, köylülerin devrimci-demokratik iktidarına dayanan, **BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK VE BİRLEŞİK BİR ÜLKE** kurmayı amaç edinen ve bunun gerektirdiği pratik çalışmada bulunan kişi veya politik örgütler devrimci niteliğe sahiptirler. Bugün Kürdistanın içinde bulunduğu statükoyu kökten değiştirmeyi amaçlamayan çalışmalar devrimci çalışmalar değildir. Bu güçler ilerci olabilirler, ancak bu da bir yere kadardır. Ülkemiz bu tür güçlerin örnekleri ile doludur. İşte bazı örnekler; İran ve Irak KDP'leri, Suriye'deki Kürt partileri. Bu örgütler **OTONOMİ**'yi (ya da özerkliği) amaç edinmişlerdir.

Bu amaç düzen sınırlarını aşmıyor ve Kürt halkının sorunlarını tamamen çözecek bir niteliğe sahip değildir. Amaç sınırlı ve güdük olunca; örgütlenmede yetersizlik ve gerilik, pratik-politik eylemde de pragmatizm egemen olur. Bütün bunların sonucunu ifade eden tek kelime ise yenilgidir. Bu güçlerin gelişimindeki kısırlığın bir nedeni de; ulusal alanı aşamamaları, sınıfsal bakış açısına sahip olamamalarıdır.

Bu noktada **milliyetçi-otonomist** (reformist) güçlerle aramıza bir çizgi çiziyoruz. Özerkliğin Kürt halkının temel çıkarlarını ve taleplerini kapsamadığını söylüyoruz. Bulduğumuz aşamada, bağımsızlık temelinde, demokrasi ve birleşik Kürdistan talebi, Kürt halkı için tek doğru taleptir. Bu talebi savunmayanlarla örgütsel birlik yapmamız mümkün değildir.

Reformizmin bu açık türünün yanında ustaca gizlenmiş

kesimleride mevcuttur. Bu kesimler teorik olarak "Kürt halkının kendi kaderini tayin etmesini" (bağımsızlık olasılığı da dahil) savunuyorlar. Devrimi ve sosyalizmi istediklerini söylüyorlar. Ama istemek yeterli değildir. Aynı zamanda istenilenin uğruna savaşmak gereklidir. Hem de her aşamanın gerekli kıldığı mücadele biçim ve araçları ile. Kim ki, devrim ve sosyalizmi sırf teoride savunuyor ve onun uğruna gerekli devrimci çalışmayı yürütmüyorsa, en azından yürütmeye çalışmıyorsa o güçler devrimci değil, reformisttirler. Bunlar sosyalist hiç olamazlar. Çünkü devrimci olmayanlar, sosyalist de olamazlar. TKSP bu türün tipik bir örneğidir. TKSP bugün devrimci bir savaşım örgütlemek yerine enerjisinin büyük bir kısmını "Demokrasiyi kazanmak" amacıyla legal planda harcıyor.

Gerçekten bir devrimci partinin merkezi sorunu legal parti midir? Yoksa illegal temelde devrimci örgütlülüğü pekiştirmek ve buna bağlı olarak silahlı mücadeleyi örgütlemek sorunudur. Kürdistan'a bakın ve buna siz karar verin. Bu sahte sosyalist güçlerle de birlik yapılamaz.

Devrimci sosyalist eksenin sağında reformist güçler yer alırken, solunda da küçük-burjuva radikalizmi ve sosyalizmi yer alır. Bu kesimin tipik örneği de PKK'dır.

Sosyalizm en başta işçi sınıfının eylemine dayanır. Bugünkü aşamada proletarya sınıfını kucaklayan bir sınıf partisi oluşturulmazsa, hem UDD'e proletaryanın damgası vurulamaz hem de UDD'in kesintisiz olarak sosyalizme ulaştırılması zor olur. Bizce PKK şu anda bu niteliğe ve yönetime sahip değildir.

Bu nedenle PKK; sömürgecilğe karşı devrimci bir mücadele yürüttüğü için ileridir. Ancak ufkunu UDD'den ileriye yani sosyalizme kadar genişletmeyen, küçük-burjuva radikal çizgilerle, proleter sosyalist çizgiler arasında ayırım yapmak da bir zorunluluktur.

II. BÖLÜM

TARTIŞMA TEZLERİ'NİN ELEŞTİRİSİ:

1- SOSYALİST HAREKETİN TARİHİNE BAKIŞ

T. Tezleri sosyalist hareketin tarihini ele alırken diyalektik ve tarihsel materyalizmden uzaklaşıyor. Özellikle Lenin sonrası dönem bir çırpıda değerlendiriliyor ve olumsuzlanıyor. Yaklaşımlar o dönemdeki sınıf mücadelesini, ilişkileri ve ilişkilerin çeşitli yönlerini dikkate almıyor. Sürece düz ve homojen bir çizgi olarak bakılıyor. Çelişkilerin tarafları da hep birlikte suç ortak ediliyor ve aynı kefeye konuluyor. Haklı kim haksız kim, yanlış hangisi doğru hangisi? Belli değil.

Yöntem:

Sosyalistlerin doğaya ve topluma bakış yöntemi diyalektik yöntemdir. Bu yöntem; doğal ve toplumsal yaşamı zıtların mücadelesinin kesintisiz bir akış çizgisi olarak ele alır.

Yalnız bu çizgi bir öncekinin aynen ve tekdüze tekrarı şeklinde anlaşılmalıdır. Tam tersine, "sürekli ve ileri bir hareket, eski bir nitel durumdan yeni bir nitel duruma geçen, basitten karmaşığa, alçaktan yükseğe doğru bir gelişme olarak bilinmelidir" (1)

Diyalektik yöntem doğadaki şeyleri, toplum ve tarihteki olayları birbirinden bağımsız ve durağan olarak ele almaz. Ama birbirine bağlı oldukları için de şeyleri ve olayları birbirli ile özdeş, hareketi de düz ve homojen olarak görmez. Ona göre herşey koşullar, yer ve zamana bağlıdır. Belli bir zaman ve belli koşullarda doğru ve geçerli olan, yeni koşullarda doğru ve geçerli olmaz. Diyalektik, doğayı, öz ilişkileri birbirinden farklı ama birbirini etkileyen şeylerin alanı olarak, toplumu ve tarihi de, birbirini etkileyen ve birbirine bağlı ama öz ilişkileri (yani nitelikleri) ile birbirinden farklı, sürekli gelişen süreçlerin birleşimi olarak ele alır.

Örneğin: Köleci toplumla kapitalist toplumun ikisinde insan toplumlarının gelişim sürecinde yer alırlar. Bu özellikleri ile birbirine bağlıdırlar ve köleci toplum kapitalist toplumun gelişmesini etkilemiştir. Bu anlamda bir sürecin parçalarıdır. Ama nitelikleri farklıdır. Sınıf mücadelesine dayanırlar, fakat farklı sınıfların, farklı nitelikteki mücadelesine dayanırlar. Bu nedenle de tarihsel materyalizm iki süreci ayrı toplumlar olarak nitelendirir.

Her toplum varlığını sürdürdüğü sürece toplumsal olayların temel niteliği aynıdır. Ama ana niteliği aynı olan sürecin içinde farklı ilişkiler gelişir. Bu da sürece, özgül ilişkiler taşıyan farklı aşamalara böler. Kapitalist toplumu ele alırsak. Bu toplumun gelişmesi başlıca iki aşamaya ayrılır.

1- Serbest rekabetçi kapitalizm aşaması,

2-Emperyalist kapitalizm (ya da tekelci kapitalizm) aşaması.

Her iki aşamada ücretli emeğin sömürülmesine dayansa da, farklı yanlar ve ilişkiler taşımaktadır. Hatta her aşama bile farklı dönemlere ayrılabilir. Örneğin: 1. Dünya savaşı dönemindeki emperyalizm, 1. Dünya savaşının sonu ile 2. Dünya savaşı arasındaki emperyalizm ve daha sonrası emperyalizm farklı özelliklere sahiptir.

Lenin, Marx ve Engels'in toplumun gelişmesi ile ilgili düşüncesini, (yani diyalektik yöntemi) şöyle açıklıyor:

"Marx ve Engels'in Hegel felsefesine dayanarak formüle etmiş oldukları bu düşünce, bugünkü evrim düşüncesinden içeriği yönünden çok daha kapsamlı ve çok daha zengindir. Zaten geçmiş olan aşamaları adeta yineleyen, ama onları farklı bir yoldan daha yüksek bir temel üzerinde yineleyen ("yadsımanın yadsıması") bir gelişme düz bir çizgi boyunca değil de deyim yerindeyse sarmal bir yolda olan bir gelişme; sıçramalarla, altüst oluşlarla, devrimlerle olan bir gelişme: "sürekliliğin kesilmesi", niceliğin niteliğe dönüşmesi; belirli bir cisim üzerinde, ya da belirli bir olay içinde, ya da belirli bir toplum içinde etkileyen çeşitli eğilim ve kuvvetlerin ilişkili ve çatışmasının doğurduğu, gelişmeye doğru iç itilimler; herhangi bir görgünün bütün yönleri (tarihte sürekli olarak yeni yönler çıkar ortaya) arasında karşılıklı bağımsızlık ve en yakın ve çözülmez bağ, belirli yasalar izleyen, hareketin düzgün ve evrensel sürecini sağlayan bir bağ. Bunlar, gelişme öğretisi olarak, geleneksel olanlardan daha zengin olan diyalektiğin bazı özellikleridir." (2)

Lenin başka bir yerde, RSDİP'in bunalım dönemini açıklarken diyalektik yöntemi nasıl kullandığını pratik olarak gösterir. Bunalım dönemini aşamalara ayırır ve bunun nedenini de şöyle açıklar: "Bu aşamalardan herbirinde, mücadelenin, koşulları ve o andaki saldırı hedefi tamamen farklıdır; her aşama, adeta bir genel askeri harekât içindeki ayrı bir savaştır. Her savaşın so.nut koşulları üzerinde durulmadıkça,

savaşımımız, hiç bir biçimde anlaşılamaz! "(3)

Tarihe ve bugüne bu yöntemle yaklaşılmazsa süreçlerin ve aşamaların ayırt edici özellikleri görülmez, dolayısıyla "nesnel sürecin tahliili" doğru yapılamaz. Bunun sonucunda da sürece uyan devrimci politikalar belirlenip uygulanmaz. Örneğin: Kapitalizmin emperyalist aşaması tespit edilmeseydi dünyada devrimci ve sosyalist hareket bu denli (hatta hiç) gelişmezdi.

Kısaca; eğer bir süreci anlamak ve anlatmak istiyorsak; öncelikle o süreç boyunca geçerli olan temel çelişkiyi belirlemeliyiz. Ama bu tek başına yeterli olmaz. Bununla birlikte, sürecin gelişmesi boyunca ortaya çıkan farklı aşamaları ve bu aşamaların özgül gelişmelerini de belirlememiz gereklidir. Özgül çelişkiler görülmezse süreç kabaca ve mekanik olarak algılanır ve de yorumlanır.

Marx-Engels Ve Sonrasına Bakış

Gelelim TT'nde sosyalist hareketin tarihi ile ilgili değerlendirmeye:

Tezler'de sosyalizmin tarihi ile ilgili değerlendirmelerde şu noktalar göze çarpıyor.

1- Bugüne bakılarak geçmiş sürecin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Dolayısıyla olaylar gerçekleştiği koşullar içerisinde değil, bu güne ulaşan yansımaları ile değerlendirilmektedir. Bu da tarihin diyalektik gelişiminin inkarı demektir.

2- Sürece çok genel bakılmış ve yargılar genelleştirilmiştir. Biz her noktanın detaylarıyla açıklanmasını beklemiyoruz, ancak genellemeler titiz bir araştırmaya dayanmalıdır. Ne yazık ki arkadaşlar sürece; onu açıklamak, onun doğrularını yanlışlarını ortaya koymak biçiminde değil, geçmişten kurtulmak istiyorlarmış gibi yaklaşıyorlar. Yoksa bu kadar muğlak, olumsuzlayıcı ve çelişkili genellemeler yapılmazdı.

Sürece konusunda yapılan belirlemeler tamamen olumsuzlama niteliğindedir. Eleştirel bakış adı altında yanlışların öne çıkarılması, doğruların ve kazanımların sorumsuzca karalanması yapılmıştır.

Elbette sosyalizm tarihi; olumsuz ve olumlu yanları, yükseliş ve inişleri olan bir süreçtir. Bu gelişme çizgisi diyalektik yöntemle tespit edilebilir. Ama arkadaşlar diyalektik yöntemi kullanmadıkları için belirlemeleri fetva yazma şeklinde olmuştur. Şu değerlendirmede olduğu gibi:

"Marx'ın ve Engles'in temellerini attıkları sosyalizm bir din, bir doğma değil, somut koşulların somut tahlillerinden doğan ve aynı yöntemle kendini geliştiren, değiştiren, yenileyen ve zenginleştiren bir ideolojidir.

'...ama 150 yıllık sosyalist mücadele pratiğinde ve 70 yılı aşan sosyalist dünyanın sunduğu yaşamda çoğunlukla bunun tersi yapıldı.(abc) Marksizm'e bir doğma, bir din gibi yavaşıldı. (4)

İlk paragrafa aynen katılıyorz, İkinci pragraf ise bir kalem darbesiyle 150 yıllık süreci **"tersliyor"**. Arkadaşlara şunu sormak doğru olacaktır:

Peki **"çoğunlukla tersi işler yapıldı"** ise ve de **"Marksizm bir doğma bir din gibi yavaşıldı"** ise biz nasıl bir sosyalist hareketten ve hatta sosyalist ülkelerden, halk demokrasilerinden bahsettik ve hala sınırlı da olsa bahsediyoruz? Bunu anlamak güçtür. Acaba bu güne kadar gerçekleşen devrimler hangi güçle, hangi ruhla zafere ulaştılar? Rus, Çin ve Vietnam devrimlerine **"doğmatik"** denilebilir mi? Hala canlı olan ve gün geçtikçe güçlenen dünyadaki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri nasıl oluyor da "Marksizm'e bir din gibi yaklaştıkları" halde hala yaşıyorlar?

Sosyalizmin prestij kaybettiği ve de her yandan azgın saldırıların yaşandığı bir dönemde, biz sosyalistler tarihimize daha sorumlu ve cesaretle yaklaşmak zorundayız. Böyle temelsiz baştan savma yapılan genellemeler bize hiç bir şey getirmez.

Tezler'de Marx ve Engels'in bilimsel sosyalizmin kurulmasındaki öncü ve temel rolleri belirtildikten sonra küçük bir paragrafla da Lenin'in katkıları anlatılmış. Lenin için şunlar söyleniyor:

"Kapitalizmin tekelleşip Emperyalizm aşamasına ulaştığı dönemde özellikle Lenin tarafından devam ettirilen bu mücadeleye öncelikle Marksizm ve sosyalizmin ekonomist yorumcularına karşı sürdürüldü." (5)

Lenin'in proleter sosyalizm teorisine ve pratiğine katkılarını bütün yönleriyle (en azından genel hatları ile) belirlemek; onun kişiliğini yüceltmek, veya ne kadar zeki, ne kadar "büyük" bir adam olduğunu göstermek için değildir. Onun buna ihtiyacı yoktur. Hayır bunlardan bağımsız olarak her şeyden önce gerçeği, bir sürecin gerçeğini açıklamak demektir. Lenin'i çok sevebiliriz, veya hiç sevmeyebiliriz. Bununla birlikte eğer Marksizmin günümüze kadarki gelişimini ve Sovyetler'de sosyalizmin inşa sürecini doğru olarak açıklayacaksak, Lenin'i; daha doğrusu onun Marksizme ve sosyalizme katkılarını ifade eden Leninizmi görmemiz gerekir. Leninizm; Marksizm ve sosyalizmin gelişiminde atlanamaz temel taşlardan biridir. Peki yukarıdaki belirlemeler Leninizmi anlatıyor mu? Tek kelimeyle hayır.

Emperyalizm aşamasında Lenin'in *"Marx ve Engels'in mücadelesini sürdürenlerden biri olduğu, özellikle de sosyalizmin ekonomist yorumlarına karşı mücadele ettiği"* belirtilmiş. Bunlar doğru. Ancak, bunlar Lenin'in katkılarını ya da Leninizmi tam anlamı ile anlatmaz. Zaten arkadaşların Leninizmi anlamak ve anlatmak istediklerini sanmıyoruz. Bunu nereden çıkarıyoruz?

Şunlardan: Tezleri hazırlayan arkadaşlar siyasi kimliklerini ya tek başına **"Marksist"** ya da **"sosyalist"** nitelendirmeleri ile ifade ediyorlar. Hiçbir yerde Leninizm kelimesi geçmez. Bunu bir unutkanlık sayanlar veya; *"Lenin de Marksisttir ya da sosyalisttir, o halde tek başına Marksist ya da sosyalist demek yeterlidir"* diyenler de olabilir. Biz bunlara katılmıyoruz.

Arkadaşlar Marksist-Leninist ifadesini bilinçli olarak kullanmıyorlar. Bu ifadeden "Leninist" kelimesini atmışlar. Bununla "Marksist" olduklarını, ama Leninist olmadıklarını anlatmak istiyorlar. Yalnız bunu cesurca ve açıkça ifade etmiyorlar. Yine de tartışma tezlerindeki görüşler incelendiğinde Leninizmin dolayısıyla da Marksizmin açıkça reddedildiği görülür.

İşte ispatı: *"Bilimsel sosyalizm donuk değil, Marx'tan bu yana pek çok devrim deneyimi, sosyalist pratik ve değişik politik önder ve teorisyenlerin çabalarıyla gelişmiş zenginleşmiştir. Ama bunların her birinin tek başına Marksizmin biricik devamı, mutlaka takip edilmeleri gereken biricik temsilcileri olmadıkları gerçeği de görülmek zorundadır." (6)*

Değişik ülkelerde ya da dönemlerde ortaya çıkan önder ve teorisyenlere atfedilen "izm"lerin ya da Sovyet-Çin ve Arnavutluk komünist partileri arasındaki çatışmaların dünya sosyalist hareketinde yarattığı düşmanca kampaşmalar hep bu temelde oldu" (7)

Evet bu görüşler T. T'nde ifade ediliyor. Bizim bildiğimiz sosyalistlerin geneli tarafından Marksizmden sonra kabul edilen tek **"izm"** Leninizmdir. Açık ki burda söz konusu olan da Leninizmdir. Arkadaşların açıkça Leninizme saldırıya cesaretleri yoktur. Onlar Sovyetler'deki **"yeni düşünceler"** gibi **"doğmatizm"**, **"putçuluk"**, **"şablonculuk"**

gibi suçlamalarla işi götürmeye çalışıyorlar. Ne yazık ki, şablonculuğun, doğmatizmin en tehlikeli biçimi budur. Yani, hem bu konuda bir sürü demogoji yaparak öyle olmadıklarını savunurlar, ama aslında en alasını yaparlar. Leninizmin reddi de bunun en iyi örneğidir. Sovyetler'de, D. Avrupa'da Marksizmin-Leninizmin devrimci öğretisi reddediliyor diye kendileri de kervanı kaçırmamak için nakaratları tekrarlıyorlar. Bu günlerde moda "yeni" görünmek "yeni düşünceler" savunmaktır. Bunun da yolu Marksizm-Leninizme saldırmaktır. İleride II. bölümde, sosyalizm sorununu tartıştığımızda aslında T.T'nin sadece Leninizmi reddettiğini aynı zamanda Marksizm'i de reddettiğini hep birlikte göreceğiz.

Bilindiği gibi Kautsky Engels'ten sonra sosyalist hareketin tek önderi kabul ediliyordu. Gerçekten de sosyalist harekette Kautsky'nin büyük bir saygınlığı ve otoritesi vardı. Ama Lenin bu saygınlığına ve otoritesine karşın, sosyal şovenist olunca onu tarihten sildi. Yani Lenin kimseyi tek takip edilecek kişi veya mutlak doğru olarak görmedi. İyi bir Marksist-Leninistte Lenin gibi yapar. Hiç bir kişiyi kayıtsız şartsız takip etmez, mutlak doğru olarak görmez. Tersini yapan Lenininci olmaz. Aksine ondan uzaklaşır. Ama Lenin'i böyle kabul edenler, onu mutlak doğru görenler yok mudur? Elbette vardılar. Ancak bundan Leninizm sorumlu tutulmaz.

Aslında arkadaşlar bu görüşlerle, Leninizm'in, Marksizmin çağımızdaki sürdürücüsü olmadığını anlatmak istiyor. Leninizmin çağımızın Marksizmi olduğu gerçeği, sosyalist hareketçe kabul gören bir doğrudur. Arkadaşlara göre işe kimse "tek başına Marksizmin biricik devamı" değil. Amaç belli, Leninizm reddediliyor. Gerisi de alavare-dalevare.

Peki kimdir Lenin ve Leninizm nedir? Lenin'in Marksizm'e katkısı nedir?

Herşeyden önce Lenin büyük bir Marksisttir. O Marksizmi bir doğma değil bir bilim olarak almış, onu geliştirmiştir. Onun dünya görüşünü ve diyalektik yöntemini kullanarak çağımızı çözümlemiş, emperyalizm çağının temel özelliklerini ve de bu çağda proletarya devriminin strateji ve taktiklerini belirlemiştir. Evet o ekonomizme karşı, devrimci sosyalizmi, devrimci örgüt anlayışını savunmuştur ama bu sadece bir yanıdır. Lenin'in bundan da önemli katkıları vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz.

1- Emperyalizmin özellikleri ve kapitalizmin dünyadaki eşitsiz gelişmesinin tespit edilmesi, bununla birlikte devrimci güçlerin önündeki proleter devrimler adınının belirlenmesi.

2-Demokratik merkezîyetçiliğe dayanan, çelik disiplinli işçi sınıfı partisi teorisinin geliştirilmesi.

3- Marx ve Engels'in "Demokratik cumhuriyet" formülasyonunun "İşçilerin Köylülerin Demokratik Diktatörlüğüne" kadar geliştirilmesi.

4- Proletarya diktatörlüğü ve proleter devlet biçimi ile ilgili katkıları.

5- Ulusal sorunla ilgili katkıları ve sosyal şovenizmin yenilgiye uğratılması.

Bu katkılar Marksizmin geliştirilmesinin doğal sonuçlarıdır. Stalin, Leninizmi şöyle tanımlar.

"Leninizm, emperyalizm ve proleter devrim çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse, Leninizm, genel olarak proleter devrimin teorisini ve taktiklerini, özel olarak proleterya diktatörlüğünün teorisini ve taktikleridir." (8) İşte Leninizmin genel ve derli toplu tanımı budur.

Bu durumda Leninizmi, Marksizmden ya da Marksizmi, Leninizmden ayrı ele almak ve ifade etmek kesinlikle paradokstur. Leninizmi, Marksizmden ayrı düşünmek onun tarihsel köklerini kesmek demektir. Marksizmi, Leninizmden ayrı

ele almak da onun gelişimini ve geleceğini yok etmektir. Yani onu öldürmektir.

Peki birbirine bu kadar bağlı olan iki olguyu birbirine özdeş görüp, birini diğeri için ifadesi olarak kullanamaz mıyız? Hayır kullanamayız. Çünkü dünya görüşü açısından her ikisi de aynı temele dayanmakla birlikte, farklı sosyal aşamalara dayanan, farklı bazı ideolojik ve politik tespitlere sahiptirler. Marx rekabetçi kapitalizm aşamasında yaşamıştır ve devrimci mücadele açısından o günkü şartları veri olarak ele almıştır. Lenin ise emperyalist kapitalizm aşamasını veri almıştır.

Bu durumda ancak Marksizm-Leninizm ifadesi hem dünya görüşümüzü, hem de ideolojimizi en iyi şekilde anlatabilir. Leninizmi reddetmek; bilimsel dünya görüşünün ve devrimci eylemin bir ayağını kesmek demektir. Bu da biz proleter sosyalistlerin yapacağı iş değildir.

Tezler'de Lenin'le ilgili düşünceler bunlar. Lenin sonrası sosyalist hareketin durumu ise şöyle değerlendiriliyor.

"...Emperyalizm ve çarlığa ezici darbe indiren 1917 Ekim Devrimi kendisini ne teorik ne de pratik alanda derli toplu tanımlayıp kurumlaştırmadan Lenin öldü.

Lenin sonrası sosyalist hareket farklı kutup ve politik merkezlere bölündü. Marksizm ve sosyalizmin ekonomik ve doğmatik yorumunun etkisine giren sosyalizm güçleri; sonucu paradoks ve açmaz olan kompleks bir sürecin içine yuvarlandılar." (9)

Birinci paragraftaki iddiayı, yani "Ekim Devrimi'nin ne teorik ne de pratik alanda derli toplu tanımlamadan ve kurumlaştırmadan Lenin'in öldüğü" iddiasını dikkate almıyoruz. Bu konuda arkadaşlara, Lenin'in "İki Taktik, Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky, ve Nisan Tezleri" kitaplarını bakmalarını önermekle yetiniyoruz.

Esas sorun ikinci paragrafta. Bu paragraf çok kısa ama yine de bir sürecin (yani 70 yıllık sürecin) değerlendirilmesini yansıtıyor. Şu sorulabilir; 70 yıllık bir sosyalizm süreci böyle iki üç cümle ile anlatılacak kadar net mi? Arkadaşlar açısından net, çünkü onlar sürecin üzerine bir çizgi çizip reddediyorlar. Elbette süreç biliniyor, iyi bir araştırmayla bazı genel sonuç ve yargılara varılabilir. Ama şunu kesinlikle söyleyebiliriz ki; hiç bir araştırma 70 yıllık süreci böyle tümünden olumsuz nitelemelerle mahkum edemez. Çünkü bu gerçekçi olmaz. Elbette bu süreçte hatalar, olumsuzluklar vardır. Ancak çok büyük teorik ve pratik kazanımlar da var. Öne çıkarmamız gereken de bu kazanımlardır.

Son paragrafta üç belirleme vardır. Birinci belirleme: Lenin sonrası sosyalist hareketin farklı kutup ve politik merkezlere bölündüğünü iddia ediyor.

Bu belirleme bizce de doğrudur. Ancak bu kutuplar ve politik merkezler Lenin döneminde ortaya çıktılar. Ondan sonra ise netleşme oldu. Peki hangi kutuplar oluştu? Bunların hangisi doğrudur, hangisi yanlıştır; Biz hangisinin mirasçısıyız? Arkadaşlar bu soruları atlamışlar. Bunları ilerde açıklamaya çalışacağız.

İkinci belirleme: Sosyalist güçlerin tümünün o dönemde "sosyalizmin ve Marksizmin ekonomik ve doğmatik yorumunun etkisine girdiklerini" iddia ediyor. Üçüncü belirleme ise: 70 yıllık sosyalizmin "kompleks" bir niteliğe sahip olduğunu sürecin sonucununun da "açmaz" ve "paradoks" olduğunu iddia ediyor. Arkadaşlara göre bunun nedeni de ikinci belirlemede anlatılan sapmalardır.

Bu iki belirleme her ne kadar bir takım gerçekleri anlatsa da tamamen eklektik ve idealist bir bakışı yansıtır. Bir kere 70 yıllık sürece, düz bir çizgiymiş, hep aynı çelişiklere ve niteliğe sahipmiş gibi bakılıyor. Ayrıca 70 yıllık sürecin faturası bir döneme, yani işin başlangıç dönemine çıkartılıyor. Di-

yorlar ki; **"madem bu iş bugün tıkanı ve açmaza girdi, o halde bundan bu işi başlatanlar sorumludur."** Sanki bir iş doğru başlayıp sonra yanlışla dönüşemez; ya da yanlış başlayıp doğruya dönüşemezmiş gibi. Bu nedenle öncelikle yöntem açısından, buna bağlı olarak içerik açısından son iki belirlemeye katılmıyoruz. Bunun nedenlerini Sovyetler'de sosyalizmin inşa sürecini irdelleyerek açıklayacağız.

Arkadaşlar süreci değerlendirirken bir dönüşüm noktası olarak Lenin'in ölmesini alırlar. Onlara göre herşey Lenin'in ölmesiyle bozulmuş. Bu doğru değil. Çünkü Lenin'in ölümünden sonra da Bolşevik Partisi Lenin'in programını uygulamıştır. Yani politik anlamda Lenin'den sonra önemli bir değişim yoktur. O halde işi böyle kötüye götüren bir dönüşüm noktası (veya noktaları) var mıdır? Bunu da Sovyetler'de sosyalizmin inşa sürecini inceleyerek bulabiliriz.

Sovyetler Birliğin'de Sosyalizmin İnşası Süreci

1917 Ekim sosyalist devrimiyle Bolşevik Parti Rusya'da iktidarı ele geçirdi ve Bolşevikler Sovyet devletini kurdular. Her ne kadar iktidarı ele geçirmek zor olmuşsa da, iktidarı korumak ve yeni toplumu inşa etmek daha zor olmuştur. Sovyet iktidarı adeta daha karlar erimeden filiz veren bir çiçeği andırır. Emperyalistler ve onların Rusya'daki yerli işbirlikçileri bu çiçeği koparmak için tezelden ordular kurdular. Dışardan emperyalist müdahale ve kuşatma, içerden iç savaşla yeni Sovyet iktidarını ortadan kaldırmaya çalıştılar, ama başaramadılar. İç savaş 1921'de bittiğinde Bolşeviklerin iktidarı tüm Rusya'ya yayılmış hatta çevre bölgeleri de etkisine almaya başlamıştı.

Bununla birlikte iç savaş ve kuşatma, Rusya'da ekonomiyi tamamen tahrip etmiştir. Devrimden önce de Rusya'da çok gelişmiş bir sanayi ve tarım yoktu. Var olanlar da savaşla birlikte ya tahrip olmuş ya da üretim dışı kalmıştır. Sonuçta kıtlık ve açlık oluşmuş buda milyonlarca insanın ölümüne neden olmuştur. Bu dönemde Bolşevikler zorunlu olarak **"Savaş Komünizmi"** politikasını uygulamışlardır. Savaş komünizmi belli ölçülerde köylülüğün sovyet iktidarına olan güvenini sarmıştır. İç savaşın bitimi ile oluşan tablo budur. İşte bu dönemde; ekonomiyi canlandırma ve sovyet iktidarına rahat bir nefes alma olanağını sağlamak için 1921 yılında Lenin'in önderliğinde **NEP (Yeni Ekonomik Politika)** yürürlüğe kondu. NEP'in başlıca üç hedefi vardı:

- 1- Dağılmış, tahrip olmuş ekonomiyi canlandırma ve yeniden düzenleme olanağı yaratma.
- 2- Yoksul ve orta köylülüğe güven verme ve işçi-köylü ittifakını güçlendirme.
- 3- Sosyalist inşa için gerekli bağımsız teknik-ekonomik temeli yaratmak.

NEP politikası aslında o dönemde hala varlığını sürdüren kapitalist kalıntıların ve küçük-burjuvazinin geliştirilmesi demektir. Bu tarihsel bir zorunluluktur, çünkü bunlar az da olsa bir miktar üretim aracını elinde tutuyorlardı. Ayrıca üretim konusunda belli bir tecrübeye sahiptiler. Ülkeyi kıtlıktan ve açlıktan kurtarmak için bunlardan yararlanmaktan başka yol yoktu.

Nitekim 1924-26 yılları arasında üretim düzeyi savaş öncesi düzeye eşit hale geldi. Kıtlık önlendi, ama ne yazık ki, gelişme tarım alanı ile sınırlı kaldı. Çünkü Rusya'da o zaman sanayi geri idi ve daha çok Avrupa kısmındaki hafif sanayiye dayanıyordu.

NEP'in olumlu yanlarının yanı sıra olumsuz yanlarının da olacağı herkes tarafından biliniyordu. Nitekim NEP'in yürürlüğe konmasından birkaç yıl sonra zengin köylüler (Kulak-

lar) iyice güçlendi. Bu sınıf kırdaki önemli bir ekonomik ve siyasal güce dönüştü ve bu gücünü ülke geneline yaymak için çalışmaya başladı.

1927'de ekonomi, özellikle Kulakların bilinçli faaliyeti sonucunda önemli bir bunalımla karşı karşıya kaldı. Üretim düştü; Kulaklar bilinçli olarak tarım ürünlerini devlete vermiyip, stokladılar. Hatta Sovyet iktidarına karşı direk sabotajlara giriştiler. Bu eylemlerine orta köylülüğü de ortak etmeye başladılar. O yıllarda hem Kulakların, hem de direk emperyalizmin ajanlarının sabotajları sonucu ürünlerin ve sanayinin çok önemli bir kısmı tahrip oldu.

NEP, kırdaki karşı-devrimci bir sınıfı, Kulakları güçlendirdi. Bu sınıfa dayalı ekonomik gelişmenin etkisi yalnızca ekonomik alanla ve kırsal sınırlı kalmadı, siyasal alanı ve tüm ülke geneline etkileyen bir hal aldı. Bu durumu komünistlerin tespit etmemesi mümkün değildi. Özellikle 1924'te Lenin'in ölümünden sonra NEP'in devam ettirilip ettirilmemesi ve **"tek ülkede sosyalizmin inşası"** tartışması başladı. Bu tartışma aslında bir yol ayrımının başlangıcıdır. Başka bir açıdan; Bolşevik Parti içindeki kutupların net olarak ortaya çıkışıdır. 1929'lara gelindiğinde durum iyice olgunlaştı. Ya Kulaklara daha fazla ekonomik imtiyaz ve siyasi haklar (hatta iktidarın paylaşılması, çünkü Kulak ekonomisi sanayide, şehirde ve hatta partide kendisine yakın kesimler yarattı. Bunlar daha çok eski teknokrat ve bürokratları). Yani NEP devam edecek ve büyük bir ihtimalle kapitalizm Rusya'da güçlenerek iktidarı alacaktı. Ya da yeni bir dönem başlatılacak; sosyalizmin inşası için gerekli önlemler alınacaktı. Komünistler için orta bir yol yoktur. İşte o dönemde Rusya'da sınıf mücadelesinin merkezi sorunu ve de kritik noktası budur. Bu noktada ideolojik, politik, ekonomik ve örgütsel mücadelenin devamı için bu sorunun kesin ve net olarak çözülmesi gerekirdi.

Dikkat edilirse sorunun çözümü sosyalizm açısından tarihsel öneme sahiptir. Özellikle bu noktada proletarya partisinin öncülüğünün önemi de ortaya çıkar. Eğer öncü parti gerçekten tam bir proleter niteliğe ve devrimci sosyalist programa sahip değilse, sosyalizmin inşası imkansız olur. O noktaya kadar ne kadar sosyalist niteliğe sahip olursa olsun, böyle kritik noktalarda sosyalizmin gelişmesinden yana tavır geliştirmese dahası önderlik edemezse, o parti sosyalist olmaktan çıkmaya başlar, gerileşir ve gittikçe sosyalist niteliğini kaybeder. Bu tek tek kişiler ve hizipler için de geçerlidir. Objektif olarak bu bir zorunluluktur.

1928 Ekiminden itibaren Stalin önderliğindeki Sovyet komünistleri, NEP devresini kapatarak, geri kalmışlığı, yoksulluğu ortadan kaldırmak ve sosyalizmin temellerini oturtmak için **"Beş Yıllık Plan"** a dayanan **"Büyük Yönelim"** i başlattılar.

"Büyük Yönelim" şunları amaçlıyordu:

- 1- Tarımın kollektifleştirilmesi.
- 2- Sosyalizmin inşası için ağır sanayi temelinin kurulması.
- 3- Merkezi planlamanın örgütlenmesi.

Bütün bu çabalar bir bütünlük taşımaktadır. Amaç; sosyalizmin tek bir ülkede inşasıdır. Amaç; tarımın kollektifleşmesine karşı duran, gelişen kapitalist Kulakları tasfiye etmek, köylülerin işçi sınıfı ile ittifaklarını güçlendirmektir. Amaç; kapitalist üretim ilişkilerine alternatif olarak kollektif üretim ilişkilerini örgütlemektir. Tabi bunlar ancak tarımın makinalaşması ile sağlanabilirdi. Makinalaşmada ağır sanayinin varlığına bağlıdır. Bütün bunlarla birlikte, gelişen ekonominin; toplumun ve sosyalizmin ihtiyaçlarına göre planlı bir şekilde yönlendirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkar. Nitekim saptanan görevler belli bir plana göre gerçekleştiril-

miş, sonuçta muazzam bir gelişme kaydedilmiştir. Geri bir tarım toplumu kısa zamanda bir sanayi toplumu olma yoluna girmiştir.

"Beş Yıllık Plan, 1928 Ekim'den 1932 aralığına kadar, dört yıl üç ayda tamamlanmış oluyordu. Sanayide çalışan işçi sayısı iki katına onbir milyondan yirmiiki milyona çıkmış verim iki katı olmuştur." (10) Sanayi üretimi de 1927-37 yılları arasında 18,3 milyar rubleden 95,5 milyon rubleye çıkmıştır. (11)

Büyük yönelim aynı zamanda büyük bir kültür devrimini de kapsar. Yeni oluşturulan Sovyet üniversiteleri ve okulları mezunlar vermiş, eğitim öğretim seferberliği gerçekleştirilmiştir. Aslında bunlar gerçekleştirilmeden sosyalist ekonominin inşası mümkün olmaz. Çünkü sosyalist ekonomi her alanda sosyalist kültürle eğitilmiş insanlarla inşa edilebilir. Eğitim-öğretim seferberliği ile eskiden kalan bürokratlar ve teknokratlar büyük ölçüde tasfiye edilmiştir.

Sovyetlerde sosyalizmin inşasının genel çizgileri bunlardır.

Sosyalist İnşa Sürecinde Parti İçi Mücadele

Rusya Komünist Partisi (daha sonra SBKP) içinde, Lenin döneminden itibaren çeşitli kanatların, ya da politik kutupların oluştuğunu ve bunlar arasındaki farklılaşmanın da Lenin sonrasında arttığını daha önce belirtmiştik. Bu kanatlar başlıca üç tanedir: Troçki önderliğindeki sol kanat, Buharin önderliğindeki sağ kanat ve Stalin önderliğindeki merkez Bolşevik kanat. Bilindiği gibi Troçki kanadı iç savaş döneminde de Brest-Litovsk barışı sırasında kendisini göstermişti. Ama o zaman kolaylıkla sindirilmiş ve geri çekilmişti. Ayrıca Troçki "**tek ülkede sosyalizmin inşasına**" karşı çıktığı için Lenin tarafından yürürlüğe konulan NEP'de de muhalif olmuştu. Bu kanatların oluşumunu ve niteliğini anlamak için kritik noktaya dönelim ve önce dönemi gözlemlemiş bir gazeteci olan **A.L. Strong**'un tespitlerine bakalım.

"1924 Ağustosunda, Rusya'nın dış yardım almaksızın sosyalizmi kurabileceği düşüncesini J. Stalin formüle etti... Troçki'ye karşı Stalin, Rusya'nın herhangi bir yabancı işçi sınıfının yardımı almaksızın sosyalizmi kurup geliştirebileceğini, çünkü köylüler de dahil, halkın büyük çoğunluğunun hükümeti destekleyebileceğini söyledi. Zamanın kabul edilmiş Bolşevik teoristleri Zinoviev ile Kamenev, yeni ve güçlü bir tezin ortaya atıldığını farkında değillerdi. Stalin 1925'de 14. Parti kongresinden bunu istediği zaman pek güçlük çekmedi. Bir kaç ay sonra iki teorist, yeni tezin anlamını kavradıkları zaman, bunun, ortodoks görüşün yerine "**Ulusal Komünizmi**" geçirmek olduğunu söyleyerek eleştirdiler. Daha sonra Troçki, bu teoriye saldırıya katıldı." (12)

Troçki Avrupa proletaryasının yardımı almaksızın sosyalizmin inşa edilmeyeceğine inanır. Bu da, Troçki'nin köylülüğünün önemi ve de dünyada kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasını anlayamamasından kaynaklanır.

Buharin ise köylülüğe fazla önem verir. NEP ekonomisinin doğal evrimi içerisinde sosyalizme vardırılabılmasından yanadır. Bu nedenle "**köylüler zenginleşsin**" sloganını savunmuştur. Ayrıca Buharin; NEP döneminde gelişen Kulakların karşı-devrimci niteliğini, ve de 2. dünya savaşının yaklaştığını anlamamıştır.

Gerçekte Stalin "**Tek ülkede sosyalizmin inşası**" sloganını ileri sürerken; hem içeride gelişen karşı devrimci Kulak eylemlerini, hem de dünyada gelişen savaş durumunu dikkate almıştır. Emperyalistler, Sovyetleri boğmak için çabalarına hız vermişlerdir. Özellikle Nazi Almanyası bu konu-

da büyük bir tehlike oluşturmuştur. Dolayısıyla, Sovyetler'deki sosyalizmin mevzileri savunulacaksa herşeyden önce bağımsız bir sanayi örgütlenmeliydi. Bunsuz 2. Dünya Savaşı'nın kazanılması mümkün olmazdı. Nitekim 2. Dünya savaşı başlamadan Sovyetler'de belli bir ağır sanayi yapısı ve ülkeye yeterli tarımsal temel oluşturulmuştur. Sovyetlerin savaştan zaferle çıkmasının nedenleri de burada yatar.

Peki, Troçki ya da Buharin partide insiyatifi sağlasaydı ve onların programları uygulanmaya konulsaydı, savaşı göğüslemek ve zaferle sonuçlandırma mümkün olacak mıydı? Bizce kesinlikle hayır. Nedenleri açıktır. Birincisi; Troçki NEP'i sonuna dek götüremediği için sanayileşmeyi sağlayamazdı. İkincisi; köylülüğün desteğini almadığı için tarımı kollektifleştiremezdi. Ayrıca da savaşta yeterli insan gücünü toplayamazdı.

Başta da belirtildiği gibi Troçki'nin zaten gelişmiş bir sosyalist ekonomi oluşturma niyeti de yoktur. O, Avrupa'yı fethetme rüyasındadır. Bu anlayışla güçlü bir sanayinin ve giderek güçlü bir ekonominin yaratılması mümkün değildir.

Buharin'e bakarsak; Buharin Kulakları ve savaşı hemen hemen hiç dikkate almamış, köylü ekonomisi ile sosyalizme ulaşma hayalleri kurmuştur. Şunu söyleyebiliriz ki, Buharin önderliğindeki bir SB'nin yıkılması için, Nazi Almanya'sının saldırması gerekmez, giderek güçlenen Kulaklar bu işi yapmak için yeterli güce ulaşacaklardı ve bunu da başaracaklardı. Görüldüğü gibi Troçki'nin de, Buharin'in de programları o dönemlerde Sovyetler'de sosyalizmin gelişimini sağlayacak nitelikte değildirler. O koşullarda en doğru adım "**Büyük Yönelim**"le atılmıştır. Kısaca şunu söyleyebiliriz; bugün sosyalizmin kazanımlarından söz ediliyorsa bu büyük ölçüde "**Büyük Yönelimin**" sayesinde.

O halde TT'ni hazırlayan arkadaşlara şu soruyu sorabiliriz. "**Büyük Yönelim**" o şartlarda doğru, devrimci adım mıdır? Yoksa başka bir yol var mıydı? Varsa hangisidir? Troçki'nin yolu mu; Buharin'in yolu mu? Ya da sizin keşfettiğiniz yeni bir yol mu var? Biz olduğunu ve olacağını da sanmıyoruz. "**Büyük Yönelim**" devrimci bir adımdır. Bu adım sosyalizm devrimci tarzda inşa etmeyi hedeflemiştir. Hangi mantık Kulakların kapitalist ekonomisinin tasfiyesini, tarımın kollektifleşmesini ve kollektif ağır sanayinin oluşturulmasını ve o muazzam kültür seferberliğini "**sosyalizmin ve Marksizmin dogmatik ve ekonomik yorumu**" olarak niteliyebilir. Halbuki inşa döneminde sosyalist üretim ilişkileri, yuktardan aşağıya sosyalizmin teorisi doğrudlusunda, devrimci irade ile inşa edilmiştir. Aslında bu gerçekleri arkadaşlar da biliyor, ancak onlar Stalin'i reddettiler için onun yaptıklarını da otomatikman olumsuzluyorlar. Sorun buradadır.

TT'i hazırlayan arkadaşlar haklılığına, doğruluğuna bakmadan "**Büyük Yönelim**'i gerçekleştiren Stalin önderliğindeki kanadı, diğer kanatlarla aynı kefeye koymuşlar, böylece diğer kanatlara yapılmaması gereken eleştiri ve nitelermelere bu kanadı da ortak etmişlerdir. Bunu yaparken aslında diğer kanatlara yakın olduklarını anlatıyorlar. Bunun başka işaretleri de var.

TT'nde sosyalizm sürecinin niteliklerinin belirtildiği bir başka yerde, sonuç olarak şunlar söylenmekte: "**Bu süreci (yani sosyalizm sürecini- M.Z.) kapitalizmin kuşatması altında tek ülke sınırları içerisinde tamamlamak mümkün değil.**" (13)

Burada "**süreci tamamlamak mümkün değil**" den kasıt sosyalizmin tek ülkede kesin zaferi (yani sınıfsız topluma ulaşma) ise, biz ve diğer sosyalistlerin tümü de bunu kabul ediyor. Ancak burada belirtilmek istenen komünist toplumun bir alt aşaması olarak sosyalizmin bir ülkede zaferi ya da inşası ise biz bunun mümkün olduğuna inanıyoruz. Anladığı-

miş kadarıyla arkadaşların belirtmeye çalıştıkları bu ikincisi, yani sosyalizmin tek ülkede inşası sorunudur. Evet bunu Troçki de Sovyetler'de sosyalizmin inşası döneminde söylüyordu. Şimdi arkadaşların "Büyük Yönelim"i neden olumsuzladıkları anlaşılıyor mu? Onlar Troçki'nin görüşlerine gönül vermişlerdir.

Bilindiği gibi "**Tek ülkede sosyalizmin zaferi (inşası)**" sorunu öncelikle Lenin tarafından tartışma konusu yapılmıştır. Lenin; "**Kapitalizmin eşitsiz gelişmesi**" yasasıyla birlikte, Kapitalizmin önce bir, ya da birkaç ülkede yıkılabileceğini ve sosyalizmin inşa edilebileceğini belirtir. Troçki diğer noktalarda olduğu gibi bu noktada da Lenin'den ayrı düşüyor. Dolayısıyla da 1928'de Stalin önderliğindeki komünistlerin sosyalizmi inşa çalışmalarına da muhalif oluyor.

Peki arkadaşlarımız "**bu süreç tek ülkede tamamlanmaz**" derken, Lenin ile Troçki arasında tercih yaptıklarını, Lenin'in yolundan değil de Troçki'nin yolundan gittiklerini ilan etmiyorlar mı? Bu noktada arkadaşlarımız yollarını seçmişler. Ama yine de bir iki sayfa sonra bu görüşleriyle gelişen şeyler söylüyorlar.

TT'inde Kürdistan halkının kurtuluş mücadelesi ile ilgili şunlar söyleniyor.

"Kürdistan halkı, yabancı egemenleri başından atıp yerli efendileri başına getirmek için değil, sömürsüz, özgür ve mutlu yaşamak için kurtuluş savaşı veriyor. Böylesi bir gelecek de kapitalizm ve prekapitalist ilişkilerin tasfiyesi ve sosyalist toplumsal yapının inşası ile olanaklıdır."(14)

"Sosyalist toplumsal yapının inşası" (arkadaşların "sosyalizm sürecinin tamamlanması"ndan anlatmak istedikleri bu olsa gerek.) kapitalizmin kuşatması altında ve Kürdistan'da mümkün müdür? Mümkün değilse biz kapitalizmin dünya üzerindeki egemenliğinin kalkmasını mı bekleyeceğiz? Siz gerçekten Kürt halkını bu kadar uzak bir geleceğe inandırabilir misiniz; ve bu uğurda savaştırabilirsiniz? Bence bizim en saf insanımız bile size şu soruyu soracaktır; "**Peki dünyada kapitalizmin kuşatması kalktıktan sonra; bizim "sosyalist toplumsal yapının inşası" diye bir sorunumuz olacak mıdır?**" İşte size pratik, pratik olduğu kadar da "yeni" bir soru. Haydi bu soruyu cevaplayın.

Buharin için "**doğmatik**" ve "**ekonomist**" denilebilir. Troçki için "**doğmatik**" denilebilir. Ama bu nitelendirmeler "Büyük Yönelim"e yapılabilir mi? Arkadaşlar yapıyorlarsa bunun nedenlerini ortaya koymalı ve alternatif adımı net olarak açıklamalıdır. ya da bu eleştirilerini geri almalıdırlar.

Gerek Sovyetler'in bugünkü durumunu açıklama, gerekse deneyimlerden dersler çıkarmak açısından, Sovyetler'de sosyalizmin kuruluş sürecini anlattık. Şimdi kuruluştan günümüze kadar ki 70 yıllık süreci kapsadığı farklı aşamaları belirterek özetleyelim.

Bizce 70 yıllık sosyalizm tarihi şu aşamalardan geçmiştir.

1- Savaş Komünizmi dönemi (1917-1921): Bu dönemde askeri mücadele ön plandadır. Kazanılan mevzileri savunma ve sağlamlaştırma temel politik görevdir. Henüz ekonomik alana girilmemiştir.

2- NEP dönemi (1921-1929): Gerek savaş komünizmi gerekse NEP döneminde iktidar proletaryanın elinde olmaları birlikte henüz tam anlamıyla sosyalist ekonomi ve toplumdaki bahsedilemez. Toplumda hala kapitalist üretim ilişkileri egemendir. NEP döneminde bu ilişkiler geçici olarak daha da gelişmiştir.

3- Birinci Kuruluş (ya da Büyük Yönelim) dönemi (1929-1934): Bu dönemde sosyalizm temel hatlarıyla inşa edilmiştir. Bu dönemi öneminden dolayı geniş olarak anlattık.

4- II. Dünya Savaşı dönemi (1939-1945): Bu aşamada ise sosyalist yurdun savunulması temel görevdir. Bunun için her yönden; başta askeri mücadele olmak üzere, politik ve ekonomik mücadele en şiddetli düzeyde yürütülmüş ve zafere kazanılmıştır.

5- İkinci Kuruluş dönemi (1945-1956): II. Dünya savaşı Sovyetler'de sanayi ve tarımı dahada önemlisi insan gücünü önemli ölçüde tahrip etmiştir. Savaşın sonra kaybedilenleri yeniden üretilmesi, sosyalizmin tüm kurumları ile yeniden oturtulması daha doğrusu sağlamlaştırılması bu dönemde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

6- Sosyalizmin Frenlenmesi (Revizyonizmin gelişim) dönemi (1956-günümüze kadar) : İlk beş dönem sosyalizmin kuruluşu ve sosyalist yürüyüş dönemleridir. Stalin'in ölümü ve partinin Kuruşçev klğinin insiyatifine geçmesiyle, sosyalist yürüyüş devrimci rotasından sapmalar göstermiş ve ilerleme frenlenmeye başlamıştır. Biz 6. dönemin başlangıcını bir dönüşüm noktası olarak alıyoruz.

Yukarıda dönüşüm noktası olarak Lenin'in ölümünü almanın yanlış olduğunu belirttik. Çünkü Lenin'in ölümünden sonra da (eksiklikleri de olsa) Lenin'in politikaları uygulanmıştır. Yani ilkesel anlamda bir politik dönüşüm yoktur. Ancak incelediğimizde görülecektir ki, Stalin'in ölümü ve Kuruşçev klğinin insiyatifi ele geçmesiyle SB'nde ilkesel politik sapmalar başlamıştır. Bu sapmalar 30 yıldan fazla sürecek bir dönemin, yani sosyalizmin frenlenmesi döneminin temel taşlarını oluşturdular. Bu konuya girmeden, yaklaşımda izlenen yöntemle ilgili bir kaç şeye değinmeyi yararlı görüyoruz.

Tarihe sözde "diyalektik" yöntem, "materyalist" anlayışla baktıklarını söyleyen bazı arkadaşlar, şöyle diyorlar: "**Bir sürecin niteliği birden bire değişmez, değişim önceki aşamalardan başlar. O halde Kuruşçev dönemi olumsuz bir niteliğe sahipse bu Stalin döneminin ürünüdür. Eleştirmemiz gereken Stalin dönemi hatta Lenin dönemidir.**"

Doğru, değişimin temelleri önceki aşamada yer alır. Ama Stalin döneminde olumsuz dönüşümlerin temelleri olduğu gibi, olumlu gelişmelerin olanakları da vardır ve bunlar çok daha fazladır. Diyelim ki, Stalin'den sonra daha iyi bir önderlik oluştu ve Stalin döneminin olumsuzluklarını reddedip olumlu yarılarını geliştirdi, sosyalizmi dahada mükemmelleştirdi. Bu mümkün değil miydi ? Stalin'den sonraki komünistler bunu sağlayamaz mıydı ? Sağlayabilirlerdi, ama durum tersi oldu. Stalin'den sonra geri bir önderlik oluştu; sosyalizmin kazanımlarını ileriye götürmek yerine yanlışlar üzerine politikalar inşa etti ve sosyalist gelişmenin tıkanmasına varan süreci başlattı.

Stalin önderliği, hataları olsa da belli bir gelişme düzeyi tutturmuş, sosyalist bir ülke yaratmıştır. Bundan sonra sorumluluk diğer sosyalistlerindir. Stalin ancak kendi dönemindeki hatalardan sorumlu tutulabilir.

1929 yılında sosyalizm diye birşey yokken, üstelik dışta ve içte sosyalizm düşman o kadar güç varken sosyalizm inşa edilebiliyor da, 2. Dünya savaşını kazanmış, ekonomisini inşa etmiş bir ülkede sosyalizm geliştirilemiyor. Nerede devrimci eylem, nerede devrimci teori?

Başka açıdan bakarsak: Birileri de Ekim Devriminin Çar Petro'nun eseri olduğunu söyleyebilir. Evet belki de Çar'ın reformları olmasaydı Rusya'da devrim olmazdı. O halde biz Ekim Devriminin sorumluluğunu Çar'a mı yükliyoruz? İşte diyalektik'in mekanik yorumu budur.

"Büyük Yönelim"i anlatırken Stalin döneminin olumlu ve esas yanlarını anlatmış olduk. Şimdi de o dönemin bazı hatalı yanlarını açıklayabiliriz. Bize göre bu hatalar o sürecin niteliğini belirlemiyor. Ve o dönemde izlenen temel eksen

doğrudur. Ancak gelecek açısından olumsuz sonuçlar doğurabilecek hatalar vardır. Bu hataları şöyle sıralayabiliriz.

1- Gerek sosyalizmin inşası döneminde gerekse 2. Dünya savaşı döneminde halkın yönetimi partinin merkezi insiyatifi ile yürütülmüştür. Partinin fiili ve ideolojik öncülüğü elbette bu dönemlerde çok önemlidir. Özellikle halkı yeni yönelimlere sevk etme açısından bu gereklidir. Çünkü halk henüz sosyalist kültürle biçimlenmemiş dolayısıyla tam olarak kendi kendisini yönetecek bir niteliğe sahip değildir. Ancak 2. Dünya savaşındın sonra durum değişmiştir. Halk artık belli bir politik ve ideolojik yetkinliğe ulaşmıştır. Bu durumda partinin merkezi kumandalı yönetimini, gittikçe halkın kendi örgütlerine dayanan, demokratik bir yönetime, yani halkın kendi kendisini yönettiği bir biçime doğru geliştirmek gerektir. Ne ki bu sağlanmamıştır. Daha sonra iş başına gelen Kuruşçevci bürokratlar, bırakın halkın önüne yeni görevler koymayı onların özgür gelişimini engeleyecek duruma gelmiştir. Bunu yaparken de partinin önceden kazandığı yöntem tekeli ve prestijini kullanmışlardır.

2- 1934'te Kirov'un katledilmesiyle partide başlatılan temizlik kampanyası sorumsuzca yürütülmüştür. Kampanya sırasında partiye sızması Alman ve Japon ajanları (Beşinci kol da deniliyor) bizzat komünistleri çeşitli komplolarla yok etmişlerdir. Bunda denetimsizlik, gizli polisin keyfi davranışları da önemli rol oynamıştır. Stalin durumun olumsuzluğunu sonradan görüp müdahale etmişse de başarılı olmamıştır. Kampanya sonucunda parti içerisinde güvensizlik oluşmuş, halkında partiye olan güveni sarsılmıştır. Bu durum Kuruşçev, Stalin'e saldıran halkın ve partinin neden sessiz kaldığını da açıklar.

3- Diğer komünist partileri ile ilişkilerin daha çok S. Birliği'ne göre düzenlenmesi ve daha sonra ise Komünist Enternasyonalin dağıtılması diğer bir olumsuzluktur. Bu diğer ülkelerde devrimci-sosyalist hareketin gelişimine olumsuz etkide bulunmuştur. Ancak yine de dönemde partiler arası ilişkiler temelde enternasyonalist dayanışmaya dayanıyordu diyebiliriz.

Stalin dönemi ile ilgili saptadığımız başlıca hatalar bunlardır. Yukarıda Kuruşçev döneminin aynı zamanda bir dönüştürme dönemi olduğunu belirtmiştik. Dolayısıyla Kuruşçev döneminin tahlili aynı zamanda bugün yönetimde bulunan Gorbacov'un politikalarını anlamamıza da yardımcı olacaktır. Kuruşçev döneminde sosyalizmin, Marksizm-Leninizmin şu ilkelere vazgeçilmiştir.

1- "**Barış içerisinde bir arada yaşama**" ilkesi Lenin tarafından Sovyet devleti ile diğer kapitalist-emperyalist ülkeler arasındaki mücadelede bir taktik olarak savunuluyordu. Bu taktik aynı zamanda dünyada **emek-sermaye, emperyalizmle-ezilen halklar** arasındaki ilişkileri de temel alıyordu. Ancak Kuruşçev revizyonizmi, saydığımız temel ilişkileri inkar etti; onların yerine "**sosyalist kampa, emperyalist kamp arasındaki çelişki**" yı koydu. Dolayısıyla daha önce taktik bir slogan olan "barış içinde bir arada yaşama" sloganı stratejik bir slogana dönüştü. Bu da sonucunda, günümüzde görülen uzlaşmanın doğmasına neden oldu.

2- Yeni Strateji ile bağlantılı olarak kapitalizmden sosyalizme geçişlerin "**barışçıl**" ya da "**parlamentar**" yolla olması gerektiği kabul edildi. Bu görüş SBKP'ye bağlı diğer partilere de angaje edildi. Elbette bu "emperyalizm ve proleter devrimler" çağı tespitinin tamamen inkarı demektir.

Halbuki sosyalizmin dünyada kesin zaferi ve emperyalist-kapitalist sistemin ortadan kaldırılması için bağımlı-sömürge ülkelerde devrimlerin olması zorunludur. Yoksa emperyalizmin can damarı kesilmez. Emperyalizm bağımlı

ve sömürge ülkeleri sömürerek güçlenecek, hatta sosyalist ülkelerden daha güçlü hale gelecektir. Bağımlı ve sömürge ülkeler emperyalizmin yedek güçleri olmaktan çıkarılmadan emperyalist-kapitalist sistem yıkılmaz. "Barışçıl" geçiş tespiti bu ilkeye darbe indirmiştir. Birçok ülkedeki komünist partileri devrimci olmaktan çıkmış, reform partileri haline gelmişlerdir. Emperyalizmin bugünkü güçlüğünün ve sosyalizmin bu günkü bunalımının temelinde bu durum yatar.

3- Kitlelerin kendi örgütlerini yaratmaları ve yönetime katılmaları önlenmiş, bürokrasi partiye ve devlete egemen olmuştur. Halka, sosyalizmin yeni hedeflerini gösterecek ve onları bu yolda mücadeleye sevk edecek somut devrimci politikalar üretilmediği için halkın desteği kaybedilmiştir.

Bu durumun vardığı nokta Gorbacovculuktur. Frenlenen sosyalizmin gelişmesi tamamen yavaşlamış ve bugün neredeyse durma noktasına gelmiştir. Kuruşçev tarafından başlatılan emperyalizmle uzlaşma dönemi bugün daha da olgunlaşmış, emperyalist-kapitalist sistemle entegrasyon aşamasına ulaşmıştır. Dün sınıf mücadelesi açıkça reddedilmiyordu. Bugün açıkça reddediliyor. Dün kapitalistleşmeden, özel mülkiyetten bahsedilmiyordu, bugün kapitalist özel mülkiyete geçiş için programlar oluşturuluyor. "Yeni Düşünce" adı altında Marksizm-Leninizm'in tümünden inkarına dayanan görüşler savunuluyor. İyi incelenirse Gorbacovculuğun, Kuruşçev revizyonizminin gelişmiş şekli olduğu görülür.

Peki TT'ni hazırlayan arkadaşlarımız Gorbacov politikaları için ne diyor? Onları dinleyelim:

"Geçmiş uygulamaların iflas ettiği ve sosyalist mülkiyet ilişkilerini doğurmadığı ortadadır, Bugün yenilenme temelinde getirilen uygulamaların ise sosyalist mülkiyet ilişkilerini götürüleceği kanıtlanmış değil, hatta kimi uygulamaların daha bugünden bile ciddi zaaf ve tehlikeleri belirmiş bulunuyor. Kürdistan sosyalistleri ne bu uygulamaları peşin yargı ile "kapitalizme götürür" diye reddetmek nede körü körüne onları benimsemek durumundadır." (15)

Evvel arkadaşlarımız geçmişte çok rahatlıkla yargılayıp nitelendirmelerde bulunabiliyorlar, ama bazı yerlerde ise işi "bilimselliğe" vuruyorlar. Kesin şeyler söylemiyorlar. Hem de kendi gözleri önünde olan olaylar için bunları söylüyorlar.

Arkadaşlar diyorlar ki; "**geçmiş iflas etti**" (bundan eminler), ancak "**bugünkü uygulamaların nereye götürüleceği belli değil.**" Nasıl belli değil; üretim araçları özelleştirmeye çalışılıyor, dünya devrimi unutuluyor, hala bunlar kapitalizme götürür diyemiyorsunuz. Ligaçev bile bu uygulamaların Sovyetleri "bir tür kapitalizme götürüleceğini" söylüyor. Öncelikle şunu belirtelim; şu anda Sovyetlerin kesin olarak kapitalist bir ülke olacağını söylemiyoruz. Ancak bu politikalar anti-sosyalist niteliktedir. Ve bu politikalar uygulanmaya devam ederse, SB ilerde kapitalistleşecektir. Bu açık bir gerçektir. Ne yazık ki, arkadaşlarımız bu gerçeği söyleme cesareti gösteremiyorlar. Anlaşılan hala eski bağımlılıklarından kurtulamamışlar. Her sosyalistin görevi bu politikaların anti-sosyalist niteliğini açığa vurmaktır. Yoksa kaçamak cevaplarla işi savaştırmakla, revizyonizme destek olunur.

Sonuç olarak: sosyalizmin evrensel birikimlerine sırt çevirerek sosyalist bir parti oluşturulamaz. Bugün dünyada sosyalist hareketin sağ dalganın çekim alanına girdiği bir gerçektir. Bu sağ dalga kimi ülkelerdeki eski SBKP gödümlü güçleri tam bir uçuruma savuruyor. Bazı güçler ise "güven-dikler dağlara kar yağmasından" dolayı ne yapacaklarını şaşırılmışlar. Onlarda sağ dalgaya ayak uydurmaya çalışıyorlar ancak ikircikliler ve kafaları net değil. İşte bu durumdan dolayıdır ki, onlar "utangaç" bir tavırla Marksizm-Leninizm'i

reddediyorlar. Sağ dalganın öncülleri gibisi işi açıkça yapmıyorlar. Ama yine de sosyalizmin temel ilkelerini ve tarihsel birikimlerini yadsıyorlar.

TT'nde sosyalizmin tarihine sahiplenme ve özümseme tavrı ile yaklaşmamıştır. Tersine yadsıma ve inkarcılık yapılmıştır. Buda "yenilikçi" görünmek içindir. TT'nde "Marksizmin yenilenmesi" iddiası vardır, ama ne yazık ki, yenilerken çok ileri gidilip ortada ne Marksizm, ne Leninizm, ne de sosyalizm bırakılmıştır. Bizce sosyalizm ancak; Marksizm-Leninizmin temel ilkelerine sahip çıkılarak geliştirilebilir. Çünkü tarihi birikimi olmayan bir şeyin geleceği de olmaz.

2- NASIL BİR GELECEK YA DA NASIL BİR SOSYALİZM?

Çağımızda gelecek sorunu hep sosyalizmi çağırıştırır. Bugünkü olumsuz dünya atmosferi bile bu çağırımı değiştirmemiştir. Sosyalizm hala halkın umudu ve hala kurtuluşun yoludur.

Eski çağlardan beri, mutsuz ve ezilen insanlar, kötü yaşama koşullarını düzelterek, mutluluğu ve refahı sağlayacak bir toplum düşünü kurmuşlardır. Doğa ve toplum bilimlerinin gelişmediği bu dönemlerde din, ezilen insanlara bu konuda umut ya da "mutlu geleceğin" müjdesini vermiştir. Dindeki "Cennet" kavramı butür bir isteme cevap verir.

Ama çoğu kez umutlarını tüketen ezilenler "diğer dünyadaki cenneti" beklemek yerine bu dünyada cenneti yaratmaya girişmişlerdir. Kürtlerin atalarının Demirci Kawa önderliğindeki ayaklanması, Romalı kölelerin Spartaküs önderliğindeki isyanı, Şeyh Bedrettin isyanı ve daha birçok köylü isyanları. Bu tarihler insan iradesinin sürece müdahalesinin ve insanın tarihi yaratma mücadelesinin bazı tepe noktalarını gösterirler.

Ne yazık ki, eskiden insanların elinde toplumun işleyiş yasalarını açıklayacak ve bu yasaların insanların çıkarları doğrultusunda düzenlenmesini sağlayacak bilimsel bilgi birikimi yoktu. Bu doğaldı, çünkü toplumun maddi üretim şartları geriydi, buna bağlı olarak doğa ve toplum bilimleri de geri idi.

İnsanlar yaşamlarında iki yönlü bir mücadele yürütürler. Birincisi, doğa ile olan mücadeledir. Bu mücadelede insanlar pozitif (doğa) bilimlerinin yol göstericiliğinde hareket ederler. Bu sayededir ki; insanlar bugün neredeyse doğaya egemen olmuşlardır. Ancak henüz tam olarak doğal engelin aşıldığını söylemek mümkün değildir.

İkinci mücadele, bizzat insanlar arasındadır. Ancak bu, bire bir insanların arasında olan mücadeleden çok, toplumsal yaşamda birbirinden farklılaşan insanların oluşturdukları sınıflar arasındaki mücadele olarak görülür. İşte bu mücadelenin çözümdü içinde insanlar toplumsal bilimleri kullanmak durumundadırlar.

"*Toplumsal olarak etkide bulunan güçler, tıpkı doğa güçleri gibi etkide bulunurlar: onları tanımadığımız ve hesaba katmadığımız sürece, kör, zorlu, yıkıcı güçler olarak. Ama bir kez onları tanıdıktan, çalışan, yön ve etkilerini bir kez kavradıktan sonra, onları gitgide kendi irademize bağlamak, ve onlar sayesinde ereklerimize erişmek sadece bize bağlıdır.*" (16)

Ne yazık ki, insanlığın gelişmesinin engellenmesinde bugün, doğal engelden çok toplumsal engeller rol oynuyor. Toplumdaki egemen sınıflar üretim araçlarının mülkiyetini ellerinde tuttukları için emekçilerin artı-emeğine el koyarlar ve bu sayede elde ettikleri ekonomik-siyasal üstünlükle

emekçi sınıflar üzerinde egemenlik kurarlar. Emekçilerin kendi yaşam koşullarını düzeltme mücadelesi hep bu egemen sınıfları karşısında bulmuştur. Tarihin uzun bir kesitinde emekçi sınıflar yoksulluk ve sefalet içerisinde yaşarken, egemen sınıflara mensup bir avuç insan bolluk içerisinde yaşamıştır. Doğal olarak bu egemenler, var olan toplumsal yapının değişmemesinden yanadırlar. Bunun yolu da en başta; gerçekleri ortaya çıkaracak ve çözüm yolları gösterecek olan toplumsal bilimlerin gelişmesini engellemekten geçer. Varolan haksız konumu korumaya çalışan sömürücü egemenler tutuculaşırlar, toplumun ve insanlığın gelişmesi önünde engel oluştururlar. Ancak bütün bu engeller insanlığın ileriye doğru olan önlenemez yürüyüşü tarafından aşılar.

İnsanlık henüz, "*Hastalıklı gelişme*" evresini bitirip *özgür gelişme* evresine girememiştir. "Hastalıklı gelişme" evresinin son aşaması kapitalist toplumdur. Özel mülkiyete dayanan diğer sınıflı toplumlarda olduğu gibi, kapitalist toplumda da "insanın", insanla savaşımı vardır. Ancak bu kez insanların savaşımını yönlendiren bir güç vardır. O güç bilimsel sosyalizmdir. Bilimsel sosyalizm düşüncesi, kapitalist toplumdaki sınıflar mücadelesinin (burjuvazi-proletarya mücadelesinin) bilimsel analizinden çıkmıştır. Bu düşünce kapitalist toplumdaki eşitsizliğin, sömürünün kaynağının burjuva sınıfının üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti olduğunu tespit etmiş, ve aynı zamanda bu sömürden ve eşitsizlikten kurtuluşun yolunu göstermiştir. Bilimsel sosyalizme göre insanlığın ve proletaryanın kurtuluşu sosyalizm ve onun bir üst aşaması olan komünizmdir.

Çağımız insanını eski çağ insanlarına göre daha üstün kılan şey, bilimsel dünya görüşünün bu denli gelişmiş olmasıdır. Elbetteki bu da; toplumun maddi yaşam şartlarının gelişmesinin bir sonucudur.

Kapitalist toplumda, işçilerin elinden çıkmamış bir mal veya hizmet bulmak mümkün değildir. Buna rağmen toplumsal zenginliklerden en az pay alan ve toplum yönetiminde en az söz sahibi olanda yine işçilerdir. Bu açık haksızlığı ve eşitsizliği işçiler gibi kapitalistler de görüyorlar ve buna göre önem alıyorlar.

Kapitalistler toplumun hertürlü devrimci dönüşümünü engellemek, bu çabaları zorla bastırmak ve açık haksızlığa, eşitsizliğe rağmen egemen sınıf konumunu sürdürmek için zorun örgütlenmiş bir biçimi olan devleti kullanırlar. İşçiler ve diğer emekçiler de toplumu değiştirmeye, geliştirmeye çalıştıklarında en başta devleti karşısında görürler. Bu nedenle ilk değiştirmek zorunda oldukları şeyde devlettir. Elbette işçi sınıfı devlete karşı mücadeleyi ancak bir politik örgüt yani parti aracılığı ile yürütebilir. Bir sınıf partisinde örgütlenmemiş, açık bir politik programı olmayan işçi sınıfı kendi iktidarını da kuramaz. Bilimsel sosyalizm, kapitalist toplumdaki çelişkilerin çözümü konusunda işçilere şu yolu gösteriyor:

"*Çelişkilerin çözümü: Proletarya, kamu iktidarını ele geçirir, ve bu iktidar gereğince, burjuvazinin elinden kaçan toplumsal üretim araçlarını, kamu mülkiyeti haline dönüştürür. Bu eylem aracıyla, proletarya, üretim araçlarını daha önceki sermaye niteliklerinden kurtarır, ve onların toplumsal niteliklerine, kendilerini kabul ettirme yolunda tam bir özgürlük verir. Önceden belirlenmiş bir plana göre toplumsal bir üretim, bundan böyle olanaklıdır. Üretimin gelişmesi, çeşitli toplumsal sınıfların bundan böyle varlığını bir çağdışılık (anachronisme) haline getirir. Toplumsal üretimdeki anarşi ortadan kalktığı ölçüde, devletin siyasal yetkisi (autorite) uykuya dalır. Sonunda toplum halinde kendi öz yaşama biçiminin efendisi olan insanlar, böylece, doğanın da, kendilerinin de efendisi haline gelir, özgürleşir.*"

Bu dünyayı kurtarma işinin üstesinden gelmek: işte modern proletaryanın tarihsel görevi. Bu işin tarihsel koşullarını, ve bu yoldan içyüzünü derinliğine incelemek, ve böylece bugün ezilen sınıf olan bu işi görmekte görevli sınıfa, kendi öz işinin koşulları ve içyüzü üzerine bilinç vermek: işte proleter hareketin teorik ifadesi olan bilimsel sosyalizmin görevi." (17)

Proletaryanın yeni bir toplum biçimi kurması ya da üretim araçlarının mülkiyetini toplumsallaştırması için öncelikle burjuvazinin iktidarını yıkması onun yerine kendi iktidarını geçirmesi gerekir. Sosyalist toplum ancak bu temel üzerinde yükselir. Marx'ın deyimiyle "...sosyalizm, devrimsiz gerçekleştirilemez. Onun, bu politik eyleme gereksinmesi vardır, çünkü eski rejimi yıkması ve devirmesi gerekir." (18)

Marx'ın belirttiği bu devrim sosyalist devrimdir.

Dar anlamıyla devrim; iktidarın bir sınıftan diğer bir sınıfa geçmesidir. Proletarya iktidarı ele geçirdiğinde, onu parçalar yerine kendi devletini geçirir. Bu devlet aracılığı ile yeni bir toplumun yani sosyalizmin örgütlenmesi işine girer. Sosyalist toplumda henüz sınıflar ortadan kaldırılmadığı için, ayrıca da burjuva sınıfın dünya kapitalist sisteminde desteklenen karşı devrim çalışmaları var olduğundan, proleter devlet zorunlu olarak var olacaktır. Ancak Engels'in son alıntısında da belirttiği gibi: "**Toplumsal sınıfların varlığının çağdışılık haline gelmesi ve toplumsal üretimdeki anarşinin bitmesi oranında devletin siyasi yönü uykuya dalar.**" Bu durum sosyalizmin olgunlaşmasının ve komünizme geçişin ifadesidir. Komünist toplumda sınıflar olmadığı için devlette olmayacaktır. Elbette bu aşamaya ulaşmak için uzun bir süreç yaşanacaktır.

Sosyalist toplum; kapitalizmden komünizme geçişi sağlayan bir ara toplumsal biçimdir. Bu toplumda proletarya devletinin komünizmin kuruluşunda özel bir rolü vardır.

"Kapitalist toplum ile komünist toplum arasında, birinden ötekine devrim yolu ile geçiş dönemi yer alır. Buna bir siyasal geçiş dönemi tekabül eder ki, burada, devlet, proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka birşey olamaz." (19)

Sosyalizmin kuruluş mücadelesinde; sınıf-parti-devrim ve proletarya iktidarı ilişkisini bir benzetme yolu ile şu şekilde anlatabiliriz.

Kapitalist toplumu, özel mülkiyet uru taşıyan bir hasta olarak ele alırsak, Cerrah; komünist partide örgütlenmiş işçi sınıfı, Devrim; cerrahın uru söküp atmak için gerçekleştirdiği operasyon ya da ameliyatsa, proletaryanın devrimci diktatörlüğünde; hastalığı nüks etmemesi ve hastanın tamamen iyileşmesi için başvurulan tedavi önlemleridir.

Buraya kadar anlatıklarımızı özetlersek; sosyalist toplumun kuruluşu ve komünizme ulaşması için proletaryanın yerine getirmesi gerekli temel görevler şunlardır.

1- Siyasi iktidarın ele geçirilmesi yerine proletaryanın devrimci diktatörlüğü demek olan proletarya iktidarının geçirilmesi. Emekçiler için tam demokrasinin sağlanması.

2- Kapitalist özel mülkiyetin kaldırılması yerine üretim araçları üzerinde kamu mülkiyetinin kurulması ve tarımın kolektifleştirilmesi.

3- Kuruculukta proletarya partisinin öncülüğünün fiilen sağlanması.

4- Ekonominin planlanması, ayrıca ekonominin ve teknolojinin halkın refahını artıracak şekilde sürekli olarak geliştirilmesi.

5- Halkın ideolojik-kültürel olarak yetkinleştirilmesi.

6- Dünya işçi sınıfı ve diğer sosyalist- devrimci hareketleri ile enternasyonalist dayanışmanın sağlanması.

Sosyalizm; sınıfsal sömürüyü ve baskıyı, uluslar arasında sömürge bağımlılığını ve diğer egemenlik ilişkilerini he-

men hemen tamamen ortadan kaldırır. Özel mülkiyet te, büyük oranda ortadan kalktığı için, insanlar arasındaki rakabet ve düşmanlık yerini dayanışma ve sevgi bağlarına bırakır. Özel uygulamaları ne olursa olsun bilim; toplum yaşamında yukarıda belirtilen nitelik değişimleri olduğunda insanların yaşamında da olumlu yönde zorunlu değişimlerin olduğunu bize göstermiştir.

Yukarıda genel hatlarıyla belirttiğimiz Bilimsel Sosyalizmin temel görüşleri tüm ülkeler için geçerlidir. Ancak bu temel ilkelerin yanında bazı ülkeler için geçerli olan özgül sorunlar ve çözüm yolları vardır. Kürdistan'ın da böyle bir özgüllüğü bulunuyor.

Kürdistan dört parçaya bölünmüş sömürge bir ülkedir. Toplumsal yapısı kapitalist olmakla birlikte, Kürdistan'da kapitalizmin düzeyi bir hayli geridir. Emperyalist metropollerle kıyaslandığında aradaki fark son derece büyük olur. Bu durumda Kürdistan'da sosyalizme geçişin sağlanması (ya da sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi) için atılması gereken bir ön adım vardır. Bu ön adım **Ulusal Demokratik Devrim** adıdır. Sosyalizmin inşası için toplumun ideolojik-politik-ekonomik ve kültürel olarak belli bir gelişmişlik düzeyinde olması gerekir. Sömürge koşullarında toplumun özgü gelişimi mümkün olmadığından sosyalizme direk geçişin ön koşullarının oluşturulması zor olur. Bu durumda sömürge bir toplum öncelikle bağımsız ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır. Çünkü "**demokrasi olmadan sosyalizm olmaz.**"

Her iki devrim de kurtuluş sürecinin iki bileşimidir. UDD sosyalist devrimin yolunu açar. Ancak UDD'in kesintisiz şekilde sosyalist devrime dönüşmesi için, proletaryanın partisi aracılığı ile UDD'e önderlik etmesi ve doğru hedefler göstermesi zorunludur.

Bize göre Marksizm-Leninizmin sosyalizm ve devrim konusundaki genel doğruları bunlardır.

Şimdi T.T'nde ileri sürülen bazı görüşleri yukarıdaki görüşlerle karşılaştıralım. Bakalım T.T, M-L ekseninin neresinde yer alıyor.

T.Tezleri Marksizm'i de Yadsıyor.

Demokrasi aynı zamanda diktatörlük demektir. Bu diyalektik yöntemin devrimcilere politik alanda kazandırdığı en önemli bulgulardan biridir. Sınıflı toplumlarda, egemen sınıf hem ekonominin hem de iktidarın kontrolünü elinde tutar. Kapitalist toplumlarda da durum aynıdır. Sermayedarlar hem ekonomik hem de siyasi olarak toplumun efendisidirler. Kapitalizmin en çok geliştiği ABD'de bile; Belediye Başkanından, Valisine, Senatör'ünden Başkanına kadar tüm devlet görevlileri ve yerel yöneticiler büyük sermaye sahibi tekellerin izni ve desteği olmadan seçilmezler. Bu ülkede sıradan bir işçinin hatta işçi sendikasının veya partisinin seçimlerde bir aday seçirme olanağı hemen hemen yoktur.

Burjuvazinin bütün gizleme çabalarına ve demogojilerine karşın, burjuva diktatörlüğü TC'de çok daha çarpıcı olarak görülebilir. Tekeller istedikleri zaman darbe yaptırıp anayasayı askıya alabiliyorlar ve emekçilerin tüm demokratik haklarını ellerinden alabiliyorlar. Ayrıca parası olmayan milletvekili seçilmesi mümkün olmaz, seçilen milletvekilleri ise seçmeni değil kendi ceplerini düşünürler.

Özal dönemi ile birlikte, devlet yönetiminde ve parlamentoda dönen dolaplar ve sahnelenen çirkin oyunlar açığa çıca ve büyük bir pişkinlikle yürütülür hale geldi. TC'de ne halk iradesini yansıtacak bir parlamento seçebiliyor, ne de halk seçilen parlamento ve hükümeti denetleyebiliyor.

Seçilen bir avuç bürokrat tekellerle işbirliği içerisinde halkı takmadan istedikleri dolabı çevirebiliyorlar.

TC iktidarı bize, burjuva demokrasinin aslında burjuvazi için demokrasi, proletarya ve diğer emekçiler için diktatörlük olduğunu gösteriyor.

Sıradan bir sosyalistin bildiği (ya da bilmesi gerekli) bu bilgileri neden tekrarlıyoruz? Şu nedenle;

T.T'nde UDD'den sonra sosyalizme oradan da komünizme geçiş sorunu konulurken, ne yazık ki; Marksizm-Leninizmin sosyalizm kuruculuğu üzerine ortaya koyduğu ilkeler dikkate alınmıyor ve yadsınıyor. T.T'nde sosyalizm ve komünizme geçiş üzerine şunlar söyleniyor.

"Kürdistan sosyalist partisi bağımsız demokratik Kürdistan Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra sosyalizme; oradanda sınıfsız topluma geçişin uzun ve karmaşık bir süreci kapsayacağına bilincindedir. Sosyalist parti bu sürecin barışçıl ve ikna temelinde bir geçiş süreci olmasını öngürmekte (abç) fakat sosyalizm karşıtı iç ve uluslararası sömürücü güçlerin sosyalizme barışçıl geçişin önünü tıkmak için şiddete, iç ve dış kompolarla başvurabileceği varsayımını (abç) gözardı etmemektedir. Sosyalist parti iknaya dayanan barışçıl geçiş sürecini öngürmekle beraber bu sürecin ne oranda barışçıl ya da şiddete dayanan bir karakter kazanıp kazanmayacağına sosyalizm karşıtı iç ve dış güçlerin tutum ve güçlerince belirleneceği gerçeğini de göz önünde bulundurmaktadır." (20)

Öncelikle şunu kesin olarak belirtebiliriz: Emperyalist-kapitalist sistemin hala çok güçlü olduğu dünyamızda; her zaman karşı-devrimci zor ve anti-sosyalist komplolar var olacaktır. Burjuvazinin hem ulusal hem de uluslararası alanda saltanatını kolaylıkla ve barışçıl yolla devretmeyeceği açık bir gerçektir. Bu gerçeği tespit etmek için kahin olmaya gerek yoktur. Ancak ne yazık ki; T.T bu gerçeği, *"varsayım"* düzeyine indiriyor. Bu indirgeme aslında; burjuvazinin karşı-devrimci zoruna ve restorasyon çalışmalarına karşı, doğal olarak bir zor ögesi taşıyan Proletarya diktatörlüğünün reddedilmesinin kılıfıdır. Gerçekte de T.T'nde proletarya diktatörlüğü kavramı hiç geçmez. Ancak arkadaşlar bazı yerlerde *"sosyalist demokrasi"* ya da *"sosyalist devlet"* kavramlarını kullanıyorlar. Fakat bu kavramların nasıl bir devlet, ya da nasıl bir demokrasi? İçerdiklerini anlayamadık. Yukarıda demokrasinin aynı zamanda diktatörlük olduğunu belirttik. Ayrıca da; proleter ya da sosyalist demokrasi dediğimiz şeyin, proletarya ve emekçiler için demokrasi ama burjuvazi için diktatörlük olduğunu da biliyoruz.

Daha da önemlisi; Marx; *"Kapitalizmden, komünizme geçiş sürecinde devletin niteliğinin proletaryanın devrimci diktatörlüğü"* olduğunu önemle belirtiyor.

O halde arkadaşlarımız belirttiği "sosyalist demokrasi" ya da "sosyalist devlet" ne anlam taşıyor? Bunun tek ve kesin bir cevabı vardır: **Zordan, diktatörlükten arındırılmış bir sosyalist demokrasi ya da devlet, boş bir ütopyadan başka birşey değildir. Burjuva toplumunun acı gerçeğini yaşayan aydınlar için (hele hele sosyalist aydınlar için) bu ütopya çok lüks, ondan da öte çok zararlıdır.**

Marx, bir mektubunda ekonomi-politik alanında kendi katkılarını anlatırken şunları söylüyor:

"Benim yeni olarak yaptığım şey: 1) sınıfların varlığının, üretimin tarihsel gelişme evrelerinden (Historische Entwicklungspasen der Produktion) başka bir şeye bağlı olmadığını; 2) sınıflar savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatöryasına götürdüğünü; 3) bu diktatöryanın kendisinin de bütün sınıfların ortadan kalkmasına ve sınıfsız bir toplumun kurulmasına geçişten başka birşey oluşturmadığını tanıtlamak oldu..." (21)

Lenin bu sözleri şöyle yorumlar: *"Sınıflar savaşımının kabulünü, proletarya diktatöryasının kabulüne dek genişleten kişi bir Marksisttir ancak."* (22)

Sosyalizm adına hareket ettiğini söyleyen ve hatta Marksizm-Leninizmi geliştirme iddiasıyla ortaya çıkıp proletarya diktatörlüğünü reddedenler bir iş yaptıklarını sanıyorlarsa aldanıyorlar. Çünkü: Proletarya diktatörlüğü sınıflar mücadelesinin, kısaca insan yaşamının bir gerçeğidir. Buna bağlı olarak M-L'in temel bir ilkesidir.

Bunlara rağmen proletarya diktatörlüğünü reddeden M-L değil ütopyacı ve uzlaşmacıdır.

Ayrıca şunları belirtmeyi yararlı görüyoruz. Sovyetler'de veya başka ülkelerde çeşitli proletarya devletleri deneyimi yaşandı. Bunların çoğunun adı proletarya devleti olduğu halde özünde proletarya ile çok fazla ilişkileri yoktu. Bizce bu deneyimlere eleştirel bir bakış aynı zamanda proletarya diktatörlüğü teorisine de katkı sağlayacaktır. Çünkü Marx bu teoriyi bitmiş mutlak bir formül olarak ortaya atmadı. M-L'lerin görevi son deneyimleri gerçekten bilimsel bir gözle analiz etmek, dersler çıkarmak ve Marksizmi geliştirmektir.

Bizim de SB ve diğer ülkelerdeki devlet deneyimlerinde yanlış bulduğumuz birçok nokta vardır. Kısaca bu noktalara değinmekte yarar var. Daha önce bürokrasinin ne gibi zararlar doğurduğunu belirtmiştik. Bunun dışında proletarya diktatörlüğü kavramının biraz ters yorumlandığını düşünüyoruz. Evet proletarya devleti burjuvaziye baskı uygulayacak, emekçilerle burjuvalara eşit haklar vermeyecektir, ancak çoğu sosyalist ülkede burjuvaziye verilmeyen haklar, emekçilerde verilmiyordu. Örenğin; seyahat özgürlüğü, ekonomik-demokratik hatta siyasi örgütlenme özgürlüğü, basın yayın özgürlüğü, grev özgürlüğü gibi. Ne yazık ki, burjuvazi ve dış düşmanlar yararları diye emekçilerde bu haklardan yararlanılmamıştır. Bu durum emekçiler için tam demokrasi demek olan proleter devletin özüne aykırıdır. Proletarya ve diğer emekçiler hem sendikalarda hemde diğer demokratik-politik platformlarda (Sovyetler gibi) tam bir örgütlenme özgürlüğüne sahip olmalıdır ve devlet yönetimine bu örgütlemelerle katılmalıdır.

Sosyalist ülkelerde sorun gerçekte tek parti ya da parlamento yokluğu değildir. Bu sorunlar biçimseldir. Sorunun özü; başta işçi sınıfı olmak üzere emekçilerin kendi sınıf çıkarlarının bilinci temelinde her türlü örgütlenme ve politik çalışma yapabilmesindedir.

Bilimsel sosyalizm teorisini kılavuz edinmiş bir işçi sınıfı partisi önderliğinde; her hücresi örgütlenmiş halk sosyalist demokrasinin özü ve temelidir.

Açıkta ki, sosyalizm kuruculuğu öncü bir parti gerektirir. Ancak bu partinin öncülüğü zorla olmaz. Öncü parti fiilen öncülük görevini yürütür, yani kitlelerde uyandırdığı güven ve otorite ile. Öncü bir partinin olduğu yerde karşı-devrimci burjuva partileri hariç diğer sınıf partileri de olabilir. Ancak sosyalist demokrasiyi çok partililikte aramak boş bir çabadır.

Ayrıca sosyalist demokraside elbette halkı temsil eden kurumlar olacaktır. Ancak bu kurumlar burjuva parlamentolarından hem öz hem de biçim olarak farklı olmalıdır. Bu konuda **Sovyetik** örgütlenme modeli günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde değiştirilebilir. Sovyetleri burjuva parlametolarından ayıran özellik elbette bu kurumun yasa ve yürütmeyi elinde bulundurması, ayrıca üyelerinin istenildiği zaman geri çağrılmasıdır.

Elbette her ülkedeki sosyalistler kendi şartlarına en uygun proleter devlet biçimini seçmekte özgürdürler. Dolayısıyla biz Kürdistanlı sosyalistler de kendi şartlarımıza uygun olan biçimi geliştirmeliyiz.

3. KÜDİSTANA GEREKLİ OLAN SOSYALİST PROLETARYA PARTİSİDİR.

Proletaryanın Tarihsel Rolü.

Kapitalist toplumda üretim toplumsallaşır, ancak bölüşüm ve dağılım bireysel kalır. Proletarya sınıfının kolektif üretim sonucu oluşturduğu artı-değere, üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde tutan kapitalistler el koyar.

"Toplumsallaştırılmış üretim ile kapitalist mal edinme arasındaki çelişki, proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz karşıtık olarak belirir" (23)

Kapitalist topluma damgasını vuran ve toplumun niteliğini belirleyen bu **"uzlaşmaz karşıtık"** tir. Her çelişki gibi bu çelişki de nitelik değiştirip yeni bir toplumun oluşmasını sağlayacaktır. Bu nasıl olacaktır?

Burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf mücadelesi, tarihsel bir zorunluluk olarak geleceğin sınıfı olan proletaryaya; sosyalizmi ve onun yüksek bir aşaması olan komünizmi kurma görevini vermiştir.

Bu proletaryanın üretimde yer aldığı konum ve bunun sonucu var olan çıkarlarından kaynaklanır. Proletarya üretim araçlarına sahip değildir. Dolayısı ile üretim araçlarının özel mülkiyetinden hiç bir çıkarı yoktur. Tam tersine bu onun sömürülmesinin ve ezilmesinin kaynağıdır. Bu nedenle üretim araçları üzerinde kapitalist özel mülkiyetin kaldırılması yani kapitalist düzenin yıkılması, yerine "kolektif üretme dayanan, kamu mülkiyetinin" ya da sosyalizmin kurulması proletaryanın nesnel çıkarıdır.

Sosyalizmden önceki tüm toplum biçimleri (ilkel komünal toplum hariç) özel mülkiyete ve emeğin sömürülmesine dayandılar. Sosyalizm en başta kapitalist toplumun anti-tezidir. Ancak sosyalizmin diğer bir yönüde vardır; Komünizme ulaştığı zaman tüm özel mülkiyet toplumlarının anti-tezi olur. Yani proletarya kendisini kurtarıken tüm insanlığı da kurtarır. Komünizmde sınıflar, dolayısıyla sömürü ve devlet ortadan kalkar. İşte proletaryanın insanlığında gerçek kurtuluşu buradadır.

Tarihsel materyalizm toplumların tarihini, sınıfların mücadelesinin tarihi, sosyalizmi de proletarya ile burjuvazinin sınıf mücadelesinin zorunlu bir sonucu olarak görür. Sosyalizmi bu temelden ayrı düşünmek ütöpik bir sosyalizm ve **"ideal bir toplum"** düşünmek demek olacaktır. Gerçek sosyalizm proletarya sosyalizmidir. Yani proletaryanın tarihsel eylemi olan sosyalizmdir.

Kapitalist ve sömürgeci bir toplumda proletaryanın bu görevi değişmez tam tersine daha da ağırlaşır. Emperyalistler ve sömürgeciler, talan politikası ile sömürgelerdeki halkın tümünü sömürürler ve yoksuluğa mahkum ederler. Ayrıca ulusal baskı tüm halk kesimlerini özellikle proletaryayı etkiler. Sömürgeci ulusal baskı proletaryanın yükünü kat kat artırır, görevlerini de ağırlaştırır. Bu durumda proletarya bağımsız bir sınıf partisinde örgütlenirken öte yandan diğer halk kesimlerini sömürgeciliğe, Emperyalizme karşı kendi çevresinde, daha doğrusu bir ulusal kurtuluş cephesinde örgütlenme görevi ile karşı karşıyadır. Gerçekte de böyle bir cepheyi yani birleşik bir ulusal kurtuluş cephesini ancak proletarya partisi oluşturabilir.

Çünkü diğer sınıfların çıkarı tam olarak tüm halkın çıkarı ile örtüşmeyebilir. Bu durumda halkı birleştirecek politikalar ve örgütlere sahip olamazlar ve mücadeleyi tavizsiz, kararlı şekilde yürütemezler. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi-

nin bunca yıllık tarihi bunun ispatıdır. Proletaryanın çıkarı ise her zaman halkın çıkarını en geniş ve derin şekilde yansıtır. Bu nedenle halkı sömürgecilere karşı birleştirecek UDD'yi zafere ulaştırma sorunu proleter sosyalist önderlik yaratma görevini dahada önemli hale getiriyor. Proleter sosyalist önderlik ulusal harekete emekçi damgasını vuracak, onun güdükleşip yozlaşmasını önleyerek kesintisiz şekilde sosyalizme götürecektir. Ancak şu noktayı da belirtmek gerekir; objektif olarak her işçinin çıkarı sosyalizmdir. Ama bu her işçi otomatikmen sosyalisttir veya devrimcidir, hatta halkın önderidir demek değildir. Ayrıca her işçi sınıfı hareketi de ilerici değildir. Bir işçi sadece kaslarını çalıştırır, düşünsel faaliyetini sınırlarsa, düzenin varolmasını sağlayan artı-değerin kendisinden nasıl çalındığını anlamazsa, üstüne üstlük bir de kapitalizmin değerleriyle yoğrulmuşsa ve kapitalizmi en özgür toplum olarak görüyorsa, böyle bir işçiye ne sosyalist denir ne de devrimci. Böyle bir işçinin diğer sıradan insanlardan hiç bir farkı yoktur.

Bir işçi ancak kendi sınıfsal çıkarının bilincine varırsa, bunu da sınıfı ile birlikte ekonomik ve politik mücadele içerisinde yaşayarak görürse, gerçek bir işçi ve proleter bir sosyalist olur.

Proleter sosyalist önderlik (yani parti); bilimsel sosyalizmle işçi sınıfı hareketinin birleşimidir. Bilimsel sosyalizm önce sosyalist aydınlar tarafından özümleir ve bu aydınlar aracılığı ile işçi sınıfına kazandırılır. İşçi sınıfı hareketi de ancak, bilimsel sosyalist bir programa dayanan bir parti tarafından yönlendirilirse amacına ulaşır. Aksi durumlarda işçi sınıfında **"sürecin öznesi değil sürecin nesnesi"** olur.

Sosyalizm sömürüyü (sonucunda da sınıfları) ortadan kaldırdığı için küçük-burjuvazi de dahil tüm emekçi kesimlerin sosyalizmde çıkarları vardır. Ve sosyalizmi isteyebilirler. Aslında sosyalizm tüm insanlığın gerçek kurtuluşudur. Bu nedenle de tüm insanlarda sosyalizme karşı bir sempati oluşur.

Ancak küçük-burjuva sınıfı hem kendi emeği ile geçinir, hem de kendi üretim aracına veya küçükte olsa bir işyerine sahiptir. Bu nedenle onun rüyası işleri büyütüp burjuvalaşmaktır. Ama rüyası çoğunlukla gerçekleşmez. Bu durum onu devrime ve sosyalizme karşı kaypak bir konuma sokar. Küçük burjuvazi tekelci çağda ve hele sömürge koşullarında devrimden ve hatta sosyalizmden yanadır. Ve UDD'in temel güçlerinden biridir. Ancak devrim ve sosyalizm mücadelesine önderlik edip sonuçlandıracak toplumsal dinamikler küçük-burjuvazide yoktur. Özellikle özel mülkiyete karşı zaafı küçük-burjuvazinin sosyalizme yürüyüşünde başlıca engeldir. Bu onu kaypaklaştırır, zor anlarda uzlaşma ve oportünizme yöneltir.

Proletarya da işe objektif-toplumsal koşullarından kaynaklanan bir özel mülkiyet duygusu yoktur. Tam tersine kamu mülkiyeti eğilimi içgüdüsel olarak proletarya da vardır. Proletarya bir kez sınıf bilincine, sosyalizm bilincine ulaştığı devrimin, sağlam ve tutarlı bir gücü olur. Ayrıca proletarya kapitalist toplumun gelişmesi ile gittikçe yığınsallaşan ve gelişen bir sınıftır. Yani geleceğin sınıfıdır. Küçük-burjuva sınıfı ise aradadır ve gün geçtikçe erir. O halde biz gelecek toplum projesini geleceğin sınıfına dayandırmak zorundayız. Sosyalizm projesi geleceğin projesi ise; onu uygulayacak ve kuracak güçte, geleceğin tek tutarlı devrimci sınıfı olan proletaryadır.

Küçük-burjuva devrimci veya sosyalistleri, sosyalizmi sınıfsal özünden ayrı olarak ele alırlar. Proletaryanın sosyalizm kuruculuğundaki ve insanlığın kurtuluşu yolundaki tarihsel misyonu anlamazlar. Onlar için sosyalizm **"ideal, ahlaksal, hukuksal temeli olan hümanist"** bir toplumdur.

Proletaryanın önderliği, sosyalist nitelikli bir sınıf örgütünün olması o kadar önemli değildir. İlgincidir bunlar kendisine işçi partisi de diyebiliyorlar.

Sosyalist bir örgüt, strateji ve taktiğiyle, ideolojisi ve örgütlenmesiyle diğer sınıfların örgütünden ayrılır. Her şeyden önce böyle bir örgütün nihayi hedefi sınıfsız toplum yani komünizmdir. Ancak bu hedefe yürüyüşte sağlam ve güvenilir bir sosyal zemine dayanmak gerekir. Bu zeminin eksenini proletarya sınıfıdır. Sosyalist örgüt proletarya sınıfının öncüsüdür. En azından proletaryanın ileri unsurlarını örgütleyebilmeli bu ileri unsurlar aracılığı ile proletarya sınıfını sosyalizm uğruna mücadeleye sevk edebilmelidir. Elbette proletarya sosyalizmi tek başına kazanamaz. Her aşamada yoksul köylülük ve kent yoksulları proletaryanın güvenilir müttefikleridir. Proletarya partisi bunları kazanmalı ve önderliği altına almalıdır. Bunun yanında kır ve şehir küçük-burjuvazisi, UDD aşamasında güvenilir bir ittifaktır. Bu nedenle sosyalist bir işçi sınıfı partisi proletarya ile birlikte yoksul köylülük başta olmak üzere diğer tüm halk sınıf ve tabakaları arasında çalışmalıdır.

Sosyalist bir proletarya partisi her şeyden önce stratejisini iyi belirlemelidir. Darbe indirilecek düşmanlar, birlikte yürünecek müttefikler (yani ittifaklar), mücadelenin yolu ve biçimi, her devrim aşaması için net olarak belirlenmeli ve tutarlı olarak uygulanmalıdır. Elbette doğru hedefler ve yöntemler belirlemek önemlidir, ama en önemlisi pratiktir. Yani belirlenen hedeflere belirlenen yöntemlerle ulaşmak dahada büyük önem taşır. Sosyalist bir örgütün bir başka önemli özelliği de, teorisi ile pratiğinin uyum içerisinde olmasıdır.

Proletarya Partisi

Sözkonusu olan insanın toplum yaşamına bilinçli müdahalesi ise; doğal olarak müdahalenin araçları da tartışma konusuna dahil olur.

Sosyalizm kuruculuğu işçi sınıfının bilinçli eyleminin en yüksek seviyesidir. İşçi sınıfının bu eylemi gerçekleştirmesinde en büyük araç partidir. Parti bilinçli, birleşik politik gücün merkezleşmiş halidir. İşçi sınıfı ve diğer emekçiler; yeni bir dünya amacı ile politik eylemlerini yönlendirmezlerse, politik erki elinde tutan burjuva sınıfını yenilgiye uğaratamazlar.

Sosyalizm davasının gerçek sahibi işçi sınıfı ise, sosyalist mücadelenin tutarlı öncüsü de işçi sınıfı partisidir. Ancak bu diğer emekçilerin (yoksul köylülük, küçük-burjuva gibi) sosyalizmden yana olmayacakları anlamını doğurmaz. Tam tersine en başta yoksul köylülük olmak üzere diğer emekçiler de sosyalizmi isterler. Çünkü daha önce belirttiğimiz gibi sosyalizm tüm emekçilerin, dahası tüm insanların yararına. O halde neden işçi sınıfı partisi ya da neden işçi sınıfının ideolojisi? Şu nedenlerle;

1- Çünkü; proletarya özel mülkiyete sahip değildir ve objektif olarak kolektif mülkiyetten, sosyalizmden yanadır. Bu nedenle sosyalizmin en tutarlı savunucusu olmanın ayrıcalığına sahiptir. Dolayısıyla işçi sınıfının çıkarlarını yansıtan Marksist-Leninist ideolojide, aynı zamanda diğer emekçilerin ve tüm insanların ortak çıkarlarının ifadesidir.

2- Ayrıca modern kapitalist üretim, işçi sınıfına bilinçli ve kolektif çalışma alışkanlığı kazandırır. Yoksul köylülük ve küçük-burjuvazi bireyselliğin çemberini kırmaz. Bu sınıflarda egemenlere karşı kolektif çalışma, daha doğrusu bir sınıf olma bilinci proletarya kadar güçlü değildir.

Proletarya partisi denildiğinde, saf proleterlerden oluşmuş bir parti düşünülmemelidir. Elbetteki böyle bir partide

proleterler çoğunlukta olmalı dahası önderliği ellerinde tutmalıdır, ancak yinede proletarya partisine her sınıftan insan girebilir. Ne ki bu insanların ortak özelliği; kendi sınıf çıkarılarını bir kenara bırakan ve proletaryanın ideolojisini benimseyen devrimciler olmalarıdır.

Anlattıklarımızı daha öz olarak ifade edersek; Proletarya partisi dediğimiz zaman bundan korkuya kapılıp *"diğer emekçileri neden dışlayıp, partinin sosyal tabanını daraltıyorsunuz"* türünden gereksiz laflar etmek yersizdir. Gerçekte proletarya partisi kadar *"geniş"* tabanı olan bir başka hareket yoktur. Muhakkak ki sosyalist partinin bel kemiği proletarya sınıfıdır. Ancak proletarya toplumdansoyutlanmış değildir. Keza sosyalistler de toplumdansoyutlanmamışlardır. Bu nedenle sosyalist militanlar parti çalışmalarında, toplumun diğer kesimlerini dikkate almamazlık edemezler. Tam tersine sosyalistler diğer halk kesimleri arasında da çalışırlar. Ancak bu hiç bir zaman partinin bağımsız sınıf karakterini değiştirmek anlamına gelmez.

TT'nde bu tür kaygılar dile getirildikten sonra partinin sosyal tabanı hakkında şunlar belirtiliyor: *"Sosyalist partiyi sadece sanayi proletaryasının partisi olarak görme ülkemiздеki emek cephesinin yarattığı gerçeklerle bağdaşmıyor. Kürdistan'da emek cephesinde sanayi proletaryası çok küçük bir azınlığı ifade eder ve belki de bu cephe içinde yaşam koşulları, en iyi olan bir kesimdir. (abc) Bunların yanında genel hizmetlerde, tarımda ve diğer alanlarda çalışanları, topraksız ve az topraklı yoksul köylüleri, hayvancılıkla geçinen küçük mülkiyet sahibi köylüleri, devlet sektöründe çalışan memurları, öğrenci ve aydınları, ağır basanlarıyla yaşamlarını iş güçleriyle kazanan esnaf ve zanaatkarları, teknik eleman, mühendis, akademisyen ve bilim emekçilerini de emeğiyle geçinen toplumsal tabakalar içinde saymak gerekir..." (24)*

Dikkat edilirse burada; küçük-burjuvazi de sosyalist partinin sosyal tabanı içerisinde görülmüştür. Daha ilerde açık olarak şu ifade yer alır.

"... Özlü deyimiyile Kürdistan'ın kafa ve kol emekçilerinin bilimsel sosyalizme inanan partisi." (25)

Bilindiği üzere emekçi kavramı kendi iş gücü ile geçinen çeşitli sınıf ve katmanlarını içerir. Dolayısıyla, emekçi kelimesi birkaç sınıfın ortak adı olarak kullanılır. O halde arkadaşlarımızın bize utangaça önerdikleri bir sınıf partisi değil, bir *"kitle partisi"* ya da bir *"cephe partisi"* dir.

Halbuki T.T'nde önceki sayfalarda; *"cephe partisi anlayışını öne çıkarıp, tüm toplum kesimlerini kucaklayan"* bir partiyi savunan kesimler eleştiriliyor ve bu kesimlerin Stalin'den ilham aldıkları ileri sürülüyordu. Gerçekte Stalin'le "cephe partisi" anlayışı arasında kurulan ilişki "kel alaka"dır. Ancak TT ile "cephe partisi" anlayışı arasında belli bir paralellik olduğu açık bir gerçektir.

TT'nde sanayi proletaryasının durumunun diğer emekçilerinkinden iyi olduğunu belirten vurguda, sınıf partisi vurgusunu hafifletmek, hatta geçersizleştirmek amacını taşıyor. Düşünceleri şudur; *"Kürdistan'da işçi sınıfına fazla güvenmeyin çünkü onun keyfi yerindedir. Siz, yoksul köylülere, aydınlara, küçük esnafa ve zanaatkarlara bakın"*. Halbuki işsizler ve yoksul köylüler hariç tüm diğer sosyal sınıfların yaşama standartları sanayi proletaryasınınkinden daha iyidir. Bu durum K. Kürdistan'da sosyal yapının değişiminden kaynaklanıyor. K. Kürdistan'da kapitalizmin gelişmesi ile birlikte, şehirde ve kırdan insanlar emeklerini satmadan geçinecek duruma geldiler. Artık, emeğinden başka bir geçim aracı olmayan işçiler bir yana (ki bunların sayısı artık milyonu aşılıyor) yoksul köylülerde geçinmek için yılın belli mevsimlerinde ücretli işçilik yapmak zorundadırlar. Bu durum

köylü ekonomisinin, kapitalist metaları satın almakta yetersiz kalmasından kaynaklanıyor. Çoğunlukla bir iş bulamayan ve kendi sınırlı üretimiyle geçinmeye çalışan yoksul köylüler, işçilerden bile daha yoksul konuma düşerler. Bunda şaşılacak bir durum yoktur.

İşçilerin düzenli bir ücreti vardır. Yoksul köylülük ise düzenli bir iş bulamaz üstelik köylü ekonomisi uzun zaman alır ve verimi düşüktür. Bu durumda yoksul köylü yaşama standartını daraltır ve üretim düzeyine indirir. Yoksul köylüyü işçiden de daha alt düzeyde bir yaşama yönelten olgu budur. Bir çoğu buna fazla dayanamaz; daha düzenli ve istikrarlı bir yaşam umuduyla şehirlere göç eder ve proleterleşir.

K.K'daki işçilerin kendilerini şanslı saymaları buradan kaynaklanır. Bir yanda yoksul köy yaşamı, diğer yandan düzenli bir kazanç. Bu iklem içerisinde, geçmişe dönmek ve işsiz kalmamak, K. Kürdistan işçisinin başlıca arzusudur. Onu ürkek ve temkinli kılanda budur.

Ancak bu belirttiğimiz olgu bir geçiş döneminin özelliğidir. Kapatılızmin gelişmesi ile ekonomi belli bir dengeye ulaşır. İşçilerde kalifiyeleşme ve sendikalaşma pazarlık gücünü artırır.

Bu nedenle güncel taktiklerde işçilerle yoksul köylüler arasındaki farklılığı dikkate almalıyız. Ancak bunun stratejik alanda çok büyük etkisi olmaz. Sonuçta sınıfların sınırları netleşecektir. Bugün birçok anlayış; yoksul köylülükle işçi sınıfı arasındaki bu göreceli farklılaşmayı abartır ve K. işçi sınıfının kendi tarihsel rolünü gerçekleştiremeyeceğini ileri sürer. Bu durum eksik bir bakışı yansıtır.

Demokratik-Merkeziyetçilik

Merkezileşmek iş bölümünün ve uzmanlaşmanın ürünüdür. Bir fabrikada olduğu gibi bir partide de çeşitli alanlarda çalışan ve bu alanlarda uzmanlaşan bölümler oluşacaktır. Bu kaçınılmazdır. Çünkü karmaşık bir dünyada yaşıyoruz ve her kesin her konuyu bilmesi, her alanda çalışması mümkün değildir. Elbette her işin bir kişi veya birkaç kişi tarafından yapıldığı yerlerde, ayrıca merkezileşme diye bir sorun olmaz. Ancak birbirine uyum içerisinde ve birbirine bağlı olarak çalışması gereken, farklı gruplar veya farklı örgütler olunca, bunların kordinasyonu ve yönlendirilmesi sorunu ortaya çıkar. Bu da merkezi bir yapının oluşturulmasını zorunlu kılar. Dolayısıyla merkezi yapı aynı zamanda; her örgütün hatta her elemanın kendi alanında özgürce çalışması anlamına da gelir.

Daha açık ifade edersek; partide merkeziyetçilikle demokrasi birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Demokrasi olmadan merkeziyetçilik, merkeziyetçilik olmadan demokrasi olmaz.

Partide merkeziyetçilik aşağıdan yukarıya doğru, tamamen üyelerin özgür iradesi ve demokratik çalışmasıyla seçilmiş bağlayıcı organların ifadesidir.

Demokrasi ise, her üyenin eşit haklara sahip olması, organların seçimle işbaşına gelmesi ve yine seçimle görevden alınması anlamına gelir.

Sosyalist partide her üyenin parti kararı ve eylemleri hakkında eleştiri hakkı vardır. Ayrıca seçilen organlar seçenlerce görev süresi dolmadan görevden alınabilir. Bunu engelleyen hiç bir bürokratik mekanizma olmamalıdır.

Partide çok geniş bir tartışma ve eleştirme ortamı olmalıdır. Ancak bu tartışmalar ve eleştiriler parti kongresince kabul edilmiş programı yadsımamalı ve parti eylemini engellemelidir.

4. MÜCADELE BİÇİMİ VE YÖNTEMLERİ SORUNU

T.T'de "mücadele biçimleri üzerine" şunlar söyleniyor.

"Mücadelenin ekonomik, politik ve ideolojik alanlarının; barışçıl ve barışçıl olmayan, legal, yarı legal ya da illegal sonsuz derecede özgülüklerle dolu biçim, yöntem ve araçlarla donanması zafer için kaçınılmaz oluyor." (26)

Ayrıca daha ilerde "kapitalizm koşullarında burjuvazinin zoruna ve şiddetine karşı silahlı mücadele dahil, her türlü politik zor ve şiddetin ilke olarak meşru olduğu" ve kullanılmasının gerektiği vurgulanıyor. Bu genel vurgular dışında güncel mücadele ile ilgili başka bir tespit TT'nde yoktur.

Bunlar elbette doğrudur. Evet temel doğrudur. Çünkü hareketin genel yasaları bunları söyler. Bilindiği gibi doğal yaşam gibi toplumsal yaşamda sürekli bir hareket sürekli bir gelişme, değişme içerisinde. Buna bağlı olarak sınıflar arasındaki mücadele de sürekli yeni biçimler kazanır ve yeni yöntemlerle sürdürülür. Toplumsal değişime ayak uydurmamak, bir aşamada geçerli olan mücadele biçim ve araçlarında inat etmek, yeniliği de baştan kabul etmek demektir. Bu açıdan baktığımızda arkadaşların yukarıda belirttiği düşüncelere katılmamak mümkün değildir. Ancak devrimci eylemi ile her zaman toplumu değiştirmeye çalışan sosyalistler için mücadelenin genel yasalarını bilmek yeterli midir? Hayır değildir. Naden yeterli değil Lenin gayet güzel açıklıyor.

"Akla uygun olmak şartıyla, bütün mücadele araçlarını, bütün mücadele plan ve metotlarını ilke olarak kabul etmekle belirli bir siyasi anda (abç) sıkı sıkıya uygulanan bir plan gereğince hareket yönünü tayin etme gereğini birbirine karıştırmak, eğer taktikten sözediyorsak, bütün tedavi metotlarının tıp tarafından tanınmasıyla belli bir hastalığa belli bir tedavi metodunun uygulanması gereğini birbirine karıştırmaya eşittir." (27)

Evet tıp bilimi de "her zaman her hastalıkta tek bir tedavi metodu kullanılacaktır" demez. Tıp bilimi şöyle der: İnsanlarda çeşitli zamanlarda çeşitli biyolojik hastalıklar oluşur. Bu hastalıklar bildiğimiz tüm tedavi yöntemleri arasında en doğru ve uygun olan yöntemi tedavi edilir. Bu durumda bütün tedavi yöntemlerini bilip de hangi hastalığı, hangi yöntemle tedavi edileceğini bilmeyen bir doktorun pratik olarak bir değeri var mıdır? Gayet açıktır ki hiç bir değeri yoktur.

Peki, arkadaşlarımızın mücadelenin çeşitli biçimlerini ve farklı zamanlarda farklı mücadele biçimlerinin kullanılmasının gerekliliğini bilmeleri bugün Kürdistan için bir değer taşıyor mu? Elbette bir değer taşır, ancak fazla değer taşımaz. Mücadelenin çeşitli biçimlerinin bilinmesi ve kabul edilmesi dolayısıyla doğmatizmin ilkesel bazda reddi elbetteki olumludur. Ancak bugünkü şartlarda kullanılacak mücadele biçimi ve araçları belirtilmediği için söylenenler pratik anlamda fazla bir önem taşımazlar. Hele hele yorumlamak çok değiştirmenin geçerli olduğu, hızlı bir değişimin yaşandığı dünyamızda genel doğruları tekrarlamak güzel bir türküyü tekrarlamaktan öte bir anlam taşımaz.

Öz olarak: Hiçbir mücadele biçimi ve aracı toplumsal şartlara uymadığı halde inatla sürdürülmez, yani mutlaklaşmaz. Çok yönlü ve çeşitli gelişmelerin hüküm sürdüğü dünyamızda elbette mücadele biçimleri ve araçlarında çeşitlilik kazanacaktır. Fakat yine de her zaman tüm mücadele biçim ve araçları birden kullanılamaz. Mücadele biçimleri ve araçları bir kombinasyon oluştursada mutlaka belli alanlarda ağır basan bir mücadele biçimi vardır. Örneğin; hemen hemen tüm devrimciler legal mücadeleyi ilkesel olarak reddet-

memekle birlikte, illegal örgütlenmişlerdir ve illegal mücadele biçimlerini esas almışlardır.

Pratik-taktik mücadele açısından belli bir alan ve belli bir zamanda kullanılacak mücadele biçimi ve araçlarını tespit etmek ve kullanmak zaferin anahtarıdır. Bunu başaramayanlar mücadeleden koparlar ve devrimci değil reformist olurlar.

K. Kürdistan'da Güncel Taktik Mücadele

"Taktiklerin esas görevi -stratejinin isteklerine uygun olarak ve bütün ülkelerin işçilerinin devrimci mücadelesini hesaba katarak- istenilen anda mücadelenin somut durumuna en uygun savaş biçim ve yöntemlerini tayin etmektir!" (28)

Bugünkü şartlarda mücadele biçimi sorunu taktiksel bir sorundur. Hareketimiz daha önce stratejik bir tespit olarak klasik **"Halk Savaşı"** teorisini savunuyordu. Bu teori ile birlikte bütün UDD aşaması boyunca, kısa bir politik hazırlık evresi hariç her alanda esas mücadele biçimi; silahlı mücadele, mücadelenin temel alanı olarak kır kabul ediliyordu. Halk savaşı yarı-feodal ve sömürge Kürdistan toplumunda UDD'î zafere ulaştırmanın yolu ve biçimi olarak görüldüyordu.

Ancak günümüzde kapitalizmin önemli ölçüde gelişmesi, şehir ve kırsal önemli ölçüde farklılaşması daha doğrusu kırsal şehir lehine erimesi, kırsal sınıfsal farklılaşmanın artması, şehirde nüfusun yoğunlaşması, proletaryanın nicelik ve nitelik olarak gelişmesi, bütün bunlar halk savaşının klasik biçiminin uygulanmasını olanaksız kılıyor. Halk savaşı verildiğinde Vietnam ve Çin'de nüfusun %90'ı köylüdür. Fakat bugün Kürdistan da bu oran %60'dan daha azdır. Yanlış bu bile klasik şekliyle halk savaşının Kürdistan şartlarına uymadığını göstermeye yeter. Esas yanı sıra halk savaşı **"Halk için, halkın verdiği bir savaş"** (Giap) olarak ele alınırsa Kürdistan'da bu anlamı ile bir halk savaşı yaşanacaktır. Ancak bu savaş kırılara dayandığı gibi şehirlerde de belli politik çalışmanın üzerinde yükselinecektir.

Her toplumda olduğu gibi Kürdistan'da da şehir ve kırsal alanlar farklı özellikler gösterir. Bu nedenle taktiksel sorun olarak mücadele biçimleri tespit edilirken, belli bir anda her alanın farklı yanları göz önünde bulundurulur.

Önceki bölümlerde Kürdistan'da silahlı bir savaşın var olduğunu belirttik. Kırsal da açık askeri savaş, şehirlerde ise sömürgeci-faşist terör. Bu durum mücadeleyi belirleyen esas faktördür. Gerçekte de mücadele biçimleri ve yöntemleri, çelişkilerin düzeyine, düşmanın gücüne ve kullandığı mücadele biçim ve yöntemlerine bakılarak tayin edilir.

Bugün şehirlerde politik mücadele esastır. Özellikle işçi sınıfının ileri unsurlarını kazanmak ve bunları bir sosyalist sınıf partisinde örgütlemek gereklidir. Bu amaca ulaşmak için işçi sınıfı arasında, ideolojik-politik-ekonomik alanları kapsayan çalışmalar yapılmalıdır. Bir yandan sosyalist siyasal bilinci işçi sınıfına taşıırken diğer yandan işçilerin sınıf bağlarını güçlendirerek, mücadele deneyimi kazandırmak için sendikal çalışmalara önem verilmelidir. Çünkü birey olarak bir işçi ancak patron sınıfına karşı ortak mücadele ile sınıfsal güdüye sahip olur. Bu güne kadar K. Kürdistanlı sosyalistler işçi sınıfı arasında çalışmaya, dolayısıyla sendikal çalışmaya yeterince önem vermemişlerdir. Buna bahane olarak hep işçilerin geriliği ve nicelik azlığı gösterilmiştir. Gerçekte sorun sosyalistlerin örgütsüzlüğünde ve çalışmalarının eksik olmasındadır.

Ne yazık ki, T.T'nde de eski mantık hakimdir. İşçi sınıfı içerisindeki çalışmalar özellikle de sendikal çalışmalar konusunda hiçbir belirleme yapılmamıştır.

Şehirdeki diğer emekçi kesimler gençlik ve aydınlar arasında da propaganda-ajitasyon ve örgütlenme çalışmalarını yükseltmek gereklidir.

Şehirlerdeki mücadele sağlam bir sosyalist işçi partisinin oluşturulması açısından belirleyici öneme sahiptir. Onun dışında nüfusun şehirlere doğru akışı devrimci savaşın asker gücünün de önemli ölçüde şehirlerden karşılanmasını gerektirir. Dolayısıyla, silah mücadelesi ve devrim savaşımında başarılı olmak için şehirlerde sağlam bir politik temele sahip olmak gerekir. Bu politik temel işçi sınıfı partisi ve onun safalarında birleşmiş işçiler ve diğer emekçilerdir.

Kürdistan kırında ise, en basit bir politik savaşım bile ölüm demektir. TC askerleri-özel timleri için her ilerici-devrimci fikri savunan kişi öldürülecek kişidir. Bu durumda kırsal legal ve açık bir politik mücadele yürütmenin imkanı yoktur. Tek yol silahlı mücadeleden yararlanmaktır.

T.T'nde silahlı mücadeleyi kabul etmekle birlikte bugün pratik olarak hangi adımın atılması gerektiği, ilerde ne gibi çalışmaların hedeflendiği net olarak belirtilmemiştir. Elbette ki, bu en başta tartışma tezlerinin hazırlanmasında katılan birçok hareketin bu konuda açık bir görüşünün olmasından kaynaklanıyor. Kimi arkadaşlar da **"Bunları düşünüyoruz (hata çok daha ayrıntılı şekilde) ancak bunları açıklamaya gerek yoktur"** diyebilirler. Bu doğru bir düşünce değildir. Alternatif bir siyasi hareket kitlelere, çok açık ve diğerlerinden daha da doğru hedefler gösterebilmelidir. Bunu yapmazsa en başta ideolojik alanda savaşı kaybeder ve kitleler arasında kök salıp örgütlenemez.

Açıktır ki, Kürdistan devrimi zor yolu ile gerçekleştirilecektir. Zorun esas biçimi silahlı mücadeledir. Ancak silahlı mücadele çeşitli aşamalardan geçecektir. Devrim açısından silahlı mücadelenin sonuç alan biçimi **Devrimci Savaşır**.

Bilindiği üzere savaş politikanın devamıdır. Politik mücadelenin olgunlaştığı ve devrimle karşı devrim arasında çelişkilerinin çözümünün politik yolunun tıkandığı noktada silahlı mücadele biçimini almış devrimci zor ya da Devrimci savaş devreye girer.

Ülkemizde de politik mücadelenin birikimi üzerinde yükselcek olan silahlı mücadele kırsal; silahlı propaganda çalışması, gerilla savaşı, düzenli ordu savaşı gibi biçimler alacak, şehirde ise, toplu ayaklanmalarla desteklenerek tüm ülkeyi kapsayacak ve devrim sürecini tamamlayacaktır.

Genel hatlarıyla belirlediğimiz bu olgular dünya ve ülkemiz devrimci sürecinin bize gösterdiği gerçeklerdir. Elbette ki gelecek hakkında bugünden mutlak belirlemelerde bulunamayız. Ancak gelişenin ve değişenin alacağı muhtemel biçimi günümüz şartlarına bakarak ana ilkeleri ile tespit edebiliriz.

DİPNOTLAR

1- J. Stalin -Diyaktik ve Tarihsel Materyalizm (Sol.

- Yay. s.11)
 2- Lenin -Marx-Engels Marxizm (Sol. yay. s.20)
 3- Lenin - Age.(s. 125)
 4- T.T(s. 18)
 5- T.T. (s.9)
 6- T.T (s.18)
 7- T.T. (s.18)
 8- J.Stalin-Leninizmin İlkeleri (Sol Yal. s.116)
 9- T.T. (s.9)
 10- A.L. Strong-Stalin Dönemi (Onur Yay. s. 49)
 11- Thomas Angotti. Stalin Dönemi : Tarihin Açım-
 lanışı-Dünya sorunları, (say. 6/2 s. 44)
 Sovyetlerde sosyalizmin inşası anlatılırken 10. ve
 11. dipnotlarda belirtilen kaynaklardan başka;
 Y.Küçük: S.B. sosyalizmin Kuruluşu, J.T. Murphy -
 Stalin ve diğer bazı makalelerden yararlanmışır.
 12- A.L Strong, Age. s.23
 13- T.T. (s.10)
 14- T.T.(s.21)

- 15- T.T. (s.23)
 16- F.Engels. Anti-Dühring (Sol yay. s.416)
 17- F.Engels-Age. (s.423)
 18- Karl Marx- aktaran; P.Nikitin-Ekonomi Politik
 (sol yay. s. 247)
 19- Karl Marx-Gotha ve Erfurt programlarının
 Eleştirisi (Sol yay. s. 41)
 20- TT. (s.21)
 21- Karl Marx- Weydemeyer'e Mektup- aktaran;
 Lenin-Devlet ve Devrim (s. 44)
 20- Lenin- Devlet ve Devrim (s.45)
 23-F-Engels-Ütopik Sosyalizm ve Bilimsel Sosya-
 lizm (sol yay s. 98)
 24- T.T (s.34-35)
 25- T.T. (s.35)
 26- T.T (s.35)
 27- Lenin Ne Yapmalı- (Evrin Yay. s.121)
 28- J. Stalin Strateji ve Taktik (s. 51)

DÜZELTMELER.

Birinci sayımızda bazı eksikliklerimiz oldu. Bunlardan dolayı okuyucularımızdan özür diliyoruz. Eksikliklerimizin bazılarını aşağıda düzelterek veriyoruz.

Piro Zarék imzasıyla yayınlanan; "TC ABD'nin Orta Asya Taşeronu " adlı yazıda dizgiden kaynaklanan bir hata nedeniyle yazının şu satırı yayınlanmamıştır. "...emperyalizmle birlikte çözmeye çalışıyor."

Ayrıca; H.Jêhat/ M.Şevder/ C. Haydar imzalı "PYS - T.T Üzerine Görüşler " adlı yazının şu son satırı yayınlanmamıştır. "...dayalı bir bölüşüm politikası izlemek ve "çalışmayan yemez" demek, hiç kimseye ayrıcalık getirmez. Sosyalizmin düze çıkması için ilkin yapılması gereken budur."

Bunlar dışında Halepçe katliamını konu edinen Azad Xêmgîn imzalı yazıda bazı hâatalar oldu. Bu hatalar yazı metnin elimize ulaşması şekline kaynaklanıyor.

Diğer bazı yazılarımızda da kelime yanlışları, harf düşmeleri olmuştu ancak bunların çok önemli anlam bozukluklarına neden olduğunu sanmıyoruz.

CENDERME DEWCARA ÇI WAZENO ?

Zerê 1979. (hezâr û hotay û new) Ma rojike dew div. Nimroj iv. Gerim iv. Hewa weş iv. Omin iv (yaz idi). Der û domalê ma hêsina yiv. Roj omiv nimaroy i. Roşnayê roj her ca guretiv. Ki warî div. Ma gere (qiyas) vist (20) tîn merdum dew div. Ma bon xwî viraştê. Cironêkê ma biv nomê yî Arif iv. Wî o waxt (o çax) neweş iv û miyan nivînon xwî de kotiv. Bon yî hera viraştiv a dahwara zi honik (wenik) iv. Bon ma sêr yî vîstiv û zerê yî germin iv. Ez şa ki Arif. Arif, merdumê ko zaf xebatkar iv, lewma mi tim eştê yî dir qisê bikêr. Min û yî ma destkepê xebat ser qisê kerd. Gelek zemon şî û ez êdi qefila va. Mi misa dê wxî waşt û şa wadê yî di kotara. lka (inka) nen mi vir cendêk wext derbas biv, feqet nişka (nişkiva) holê ciron ma di, qerqer omî û ez dawê a qerayîşa hêsiyawa xwî. Mi d'ayîşuk di o wadok ez te di rakotiva bia û cendermêk kot zerê wadi. Lûlê tîfing xwî het mi ra kerd û va:

"Deston xwî binon ser sarê xwî ra û bi tever." Ez zi biyîş hon va, mi nizona se bi. Wexta ku ez wadi ra oma hola ojad zî cendermon xebêr xirav ciron ma ra vatê. Ciron ma tirkî rind (baş) nizônê û lewma cendirmon waştên haqaret pê bikêr.

Wexta ko ez oma tever, mi di ponc cendirmon dor-

malê laj ciron ma yî Arif guretiv û xeberon ca von. Miyan cendirmond zî yo başçawus biv nomê yî Cafer iv. Cafer merdumeko zaf gevez iv. Wexta ko qisêkerdê, tî vatê qê gûni virejen. In Cafer vêri ber ciron ma di mira persa: "Devaj, in laji her tîfing xwî ça nîmit."

Mi va: "In merdum cironi mi no û tîfing yî zî çino." Wexta mi bersiv yin dên yin zî neng çin ma. Cafer û leşkeron yî ma şê xwî verni û bêrd co ki ma, ûca (oja) di zarê holê ma di dewijêkê ma rakotiv. Cafer wî bi paskulon hon ra kerd aya û va: Gelo in xulom tî tîfing xwî pêsekerd. Dewij ma zî va: "In ciron mi no, xulom mi nu." Cafer zaf yers bi û dê dewij ma ru. Dewij ma va: "Liya qey tî don mi rû." Cafer va: çimke cil (kinc) tî new ê, otir yen zonayis ku in bon, boni tî wû û in merik zî qê tî xebiten. Çi sarê şîma bidejn, in bi saeton dom kerd û Cafer belê xwî sêwîtiv kerg, vatê wa kerg mir hak bikerû.

Uçax zî ki şiv warî, ma, dewid gwerê 20 tîn biv. Cafer û leşkeron ma ma hemû vêr yo berike cî, kom kerd û ma kerd ryez (rez). Ma ra va; de vajên ay eşqiyê ku, omê dewê şîma çay? Tabî yî zî zanên vate yî zur (derew) û, bes waştên ma bitersin.

Ma dest kerd pê nomê xwî vat. Di serê ryez di yo merdimik biv, dewijon ma ca

vatên "GONDO". Yî awil dest kerd pê va: Qomitanim ben Abdulkirim D. û ez dewê... ra wa. Oçax Caf va; kutik û laj kutik, tî çî ta gerên? Gind va; ez zomê ina dew a û om'a qê gon (ga). Caf va; kutik, deme tî gon bên qê eşqiyon. Gind zî va ne, ez pê vas (gîha) dona ari (aridayis). Bad in vatîşon ra Caf in reyî be'rû xelesnayîş, wexta ku yî va qomitanim ez filan, dewa wa. Qet faydî çinev, Caf donk kerdiv xwî zeri û waştên ma bikîş (bikîsu). Ez hêvi kena gind zî fom kerd ku merdim gere roja teng de hevalon xwî tîna niverdu. Ji bo ko wexta duşmon guri xwî bi heval tî qedina, inew (oçax) yen tî ser.

Wexta ku nomê wendîş qediyê, Caf va ayê ku çinî yin est, wa hiri keron xwî bêz, wa vaj silah ma çino. Ma tersinon ver tew vêng xwî nîkerd. Ma inêz rind zon: wexta yo dewijekê ma helin de Caf di bivatên telaqon xwî berzên, belkî zî ser de inson omên kîştis. Yeno zanayîş ku dişmenon ma, ma zaf tersinê. Ma yovinîr zaf jehat i, feqet co dişmenon de merd ê.

Çi sarê şîma bidejn, Caf ma terbiye (!) kerd û şî. Caf herê ko çarpêv, çimon yî gwin guretiv. Miyon ordî dişmenon de bi hezeron ze Caf esto, er gwin verdên de û ser ina gwina nişan (medalya) gên.

Eylül 1991

GANFİDAY DÊRSİMÎ

I

'Dêrsim, kela nêgirewta ya' vanê vaje 'eey'.

Mi çiman ver ra geyrenê xortê porsiyay.

Çi dayk û çî bawk,
çi way çî biray û cenî viyay
kişiyay, kişiyay.. nêqediyay.

Keyney... keyney porkejî
ba'jê mi yenê,
nor-dorê mi deji.
tewa Dêrsim'ê,
yew tewa kî mevajê.

Zanayîşo kî ez zana leyro,
mayan kemî ardî enasar lajî.
Mayan kemî ardî.

II

Gami ena gami, se'eti ena se'eti bî,
se'eta seqeri

yew yerewo teng...

Dinya xîrr û xalî,
dinya bêveng.

Yew menga wusarî
û serri hîris û hewt bî,
yew vengan dekewtbî,
yew vengan dekewt:

Lajan ra yew laj,
Lajê 'Babo'y: İbrahîm*
kişiya dewa Deşt de
bi pinanî û bi dek û dolavan.

Serri hîris û hewt a,
Dêrsim zimeno leyro,
lerzi dekewta.

Lerziyay dinya,
fermanê ma vet fina ganawiran,
cendîrmey û 'bitlî piyade'y
dekewtê hêgan û rezan,
banan û keyberandê ma.
Qoçgîrî dima, Pîran'î dima,
na ray resay koyandê ma,
amey, dekewtê deşt û çolandê ma.

III

Ganfîdan ra yew ganfîda
-Aşîra Yusifan ra-
ze şeyta tadaya,
xorto delalî û werante û şek,
tern û ciwan,
xo dest kerd çek
va: "La, na bênam ûsey
nêwedariyêna!"
va: "Law hevalênê, raunurzê la!
Ma bigîrîme heyfanê çênekanê*
Dêrsimijan
kutikanê haran ra!"

IV

Amev pê hetî hewt aşîrê Xozat'î
-Xozat'î persena Qerexsan ra nata
wo!*

û aşîr û aşîrekê bînî:
Abbasan, Ferhadan, Bextiyaran,
Heyderan, Demenan bi ay bînan ra.
Keyan û gomandê xo ra qerteliyay
biko,
ko bi ko abirriyay,
timo pê mişewriyay,
persay zanayan û erdîşsipiyandê xo.
Diybî damê paşanê Osmanîyan
weş zanaynî kî dinya-alemi
bêbextey û fesadey karê înan
talan erdê înan
ow xape, hal û karê înan bî.

V

Seyîd Rîzay
ray ray cal kerdnî mirûzê xo
berrezîyaynî
tersonek û serekaşîranê bêbextan ro.
Berrezîyaynî.
'Burr meydan ol' vatîni.

'Ma' vatîni 'wazenîme ke
bibîme wayîrê xo,
wayîrê ziwandê xo,
çekandê xo,
banandê xo bîme,
xoser bimanîme.
Bê gopal/bê çopol | bê qereqol...'
Hol vatîni, kerdîni hol.
Çi fayde kî verganê bozan
xo neternabi naşt-daşt.
Vergan tarî û ta'da ejdehayan
waştne.
Bi la' bikerey û oynikerey û rîpikerey,
bi teyaran û bomban
alay bi alay dima amey.
Qirkerdene bî elîfaba Rom'î
bi namebê 'islah ve de iskan'.
Koyan ra vaş û vilikî pullisîyaynê,
ow dar û ber bermaynê ma ver a.
(Hay hayîî, hay hay!...)

VI

Heta bin ra
bêcusi û bênamûsî vejîyay ma hetî,
gonîya birayanê xo rote.
Ha vaje, ha vaje leyro.
'Caran biray
serê biray berdo mezate roto?*'

Gillî mi perri keko, roto.
To va 'eey'?
Demeyna pey
Raybero rezil** -çilka herame-
dormey Xozat'î de
dewa Pêxamî ra werişt,
xo ant Bextiyaran miyan
bi bêzerefey.
Rî nêbi xora ey yey,
ri kerdî çerme.
Kewt ganfîdanê Dêrsim'î miyan
xo Alîşêr'î resna, bi mêmân,
va: "Ez biya veysan".
Alîşêr'î, Rayber'î ver de rona nan.
Nîşka ra Rayber werişt,
şeşderbî nay pira, nay pira...

VII

Zerîfa, ciwanîka ciwanîkan,
 ageyray, ewniyay,
 hetî ra mat mendi, çizzay
 labelê xo şaş nekêrd ay.
 'Sima hevalê mi kîşt' va.
 'Û cadî kaş kerdî linga şeşderbî
 bi engîsta xo ya barî,
 rep kerd 'Efendî*'.
 Dim a, a zî kişiyay,
 Alîşêr'î ver de qelebiyay.
 Alîşêr, roşenbîr.
 Alîşêr, yew şêr,
 helbestkar û têkoşer,
 mendbî gonî û gonaşîr de.
 Mayan kemî ardî enasar lajî û
 keymey,
 mayan kemî ardî.
 Ne kî tena bi namebê xo,
 rastîko merdim bî.
 Merdim, ne henek a!...

VIII

Bêbextey nehûmarêna,
 ne yew, ne didî.
 'Însanî şito kal wardo'.
 Veng ra nêvajiyaya deyîra xayî-
 nan.
 Wa Munzir vajo ke
 Xidirê 'Pirçoy' senêherwa hewn de
 Sahîn kîşt,
 Serey ci berdî dîşmenî rê
 (De bê memire!).
 Koy Tujikî ra pers kerê
 vengê nalîya domanan û cenîyan.
 Bi hezaran merdim,
 Gelîya Iksor de
 mexaran de mendbîy ganbo ganî,
 him veysan, him teysan
 him tarî,
 tarî û dermat...

IX

Nîy bes nebî...
 Verî,
 pey resenan û rêzilan pê ra bestî
 heme
 dim a, kerre û kuçî
 bi loqeran û velkan xemeliyay.
 Çi Zerenikî, çi Nazmîye, çi Mêzgir,
 estey şarê Dêrsim'î bîy puç.
 Xirabanê dînya yewbinan girewt,
 xeberî rîştî bi zurî û rezîley
 tepîşîya Rîza
 bi lajan
 û Qemberê Yusifan,
 Alî û Seyîd Huseynê Qureysan a.
 Eştê kendîlan,
 dar da şendelnay
 -ze kîncê şutey-.
 Înan milê xo nêrona
 ver a dost û dîşmenan,
 zaliman rê tepya nêda.
 Seyîd Rîza'y
 bi zîwanê xo yê Dêrsimkî pêtkanî
 va:
 'Ez resena ganfidanê Kurdan û
 xortê Kurdan, heufê kîştan
 do bigirê
 Wa weş bo Kurdistan
 û şarê Kurdistan'î!
 'Ez Rîzo yo' vatîni,
 'Binê lemanê kerre û kuçanê
 Dersim'î de
 hezar hezar Rîzo esto"
 (Ena vaje, qe me vaje).

X

Înan dest da bindestan heya merg,
 'Çizikê zû may lit"
 û 'gostê Xizir'î pîya werd' bî înan.
 Nêtersay û tewa xo tena nêgirewtî
 biy ganfiday Kurdan
 labelê viyarto rojê serekaştran
 ow ewro kor nîyo ocaxê camerdan.

Sam, 1982 Malmîsanîj

BANGA WELAT

Lî ser welat mij û duman
 Lî çîyan agir û şer heye
 Xort û keçên qenc û cîwan
 Ji wera banga welat heye

Welat dilê hezar sale
 dike qîrîn û dinale
 karker û gûndîyên pale
 Ji wera banga welat heye

Welat pir şîrîn û xweşe
 Dicle û Ferat li nav dimeşe
 îro bi nalîne û nuxweşe
 Xortên Kurda li bangê herin

Ji avîren dijmun netîrsîn
 bi çekdarî herine ser
 Welatê xwe Azad bîkî
 Wekî Karwa û Keyakser

Neyar duru û derewîne
 Em gelekî ji hev dizîne
 Şîyarbun ji mera mîzgîne
 Ji bo welat bî hevra herin

Kurdîstan baxçe gulane
 Petî û agirê dilane
 Xelasi Hevîya Kurdane
 Xortên zana peşta herin

Bese; Lêxîn ji çar halî
 Em rîzgarbîn ji vî halî
 Ji nalînên Kurdîstanê
 Ez bume kalê dest bî gopali

Salêhê Hesen

İSTANBUL'DA NEWROZ GECESİ

Demokrasibilik oynayan yeni hükümet bir taraftan havuç bir taraftan sopa politikaları uygulayarak kitlesel katliamlara yönelmiştir. Şırnak'ta Cizre'de, Nusaybin'de İdil'de 110 yakın Kürt insanı, Newroz kutlamaları sırasında öldürülmüş ve yüzlerce insan yaralanmıştır. Bir taraftan newroz yasal olarak kutlanabilir deniliyor diğer taraftan insanlar yok ediliyor. Bu bir çelişkidir ve hükümetin gerçek niyetinin göstergesidir. "Kürt realitesini tanıyoruz" gibi söylemlerde bulunulmasının hiçbir şey ifade etmediği de bir gerçektir. Eğer bir gerçeklik varsa ve tanınıyorsa ona uygun davranışların ve politikaların yaşama geçirilmesi gerekir. Ama ne yazık ki yeni hükümetin iktidara gelmesi ve beyanlarda bulunması Kürt halkı için yeni hiçbirşey getirmediği gibi, sonuç; daha çok kan, şiddet ve kontr-gerilla eylemleri olarak şekillenmiştir.

22 Mart pazar günü **Serketin, Medya Güneşi, Newroz Ateşi, Newroz, Vatan Güneşi** dergileri ve **Komal yayınevi** İstanbul'da bir araya gelerek bir gece düzenledi. Böyle bir pratik adımın olumlu yönü Kürdistanlı dergilerin bir araya gelerek ortak iş yapmaları ve bunun için çabalamalarıdır.

Gece açılış konuşması ile başladı. Konuşmada; "...katliamların yaşandığı süreçte Kürdistan halkı, bir Newrozu daha isyan ateşini gürleştirecek serhildanlarla karşılıyor. Halkımızın devrimci temellerde ve kitle çizgisinde yükselmekte olan mücadelesi sömürgeci devlet çarkına ve sömürgeci kurumlara büyük darbeler vurarak devletin ekonomik ve siyasal krizi derinleştiriliyor. Kronikleşmiş sorunlar ve derinleşmekte olan kriz karşısında re-

jime nefes alıracak ve yeni bir imaj yaratacak manevraların ilk adamı olarak, koalisyon hükümeti, hiçbir demokratikleşme vaadini yerine getirmediği gibi, kitlesel gösterilerin taranması, Kontra çetelerinin devrimci-demokrat, yurtsever kişi ve kurumlara yönelik hunharca eylemlerini yoğunlaştırması, Cudî ve Gabar dağlarına bombalanması, sınıır ötesi diye adlandırılan G.Kürdistan topraklarına düzenle-

lar. **Diyarbakır Halk Tiyatrosu'nun** sergilediği Kawa efsanesi Newroz ateşiyle dahada anlamlı hale getirildi.

Önceden belirlendiği gibi uygulanmayan program, Kürdistan'daki gelişmeler dikkate alınarak, halkı bilinçlendirme ve olayların kitleye aktarımı şeklinde gerçekleştirildi. Bu nedenle ulusal kültürümüzde önemli yer tutan folklor gösterileri programdan çıkarıldı. Ve program

nen hava saldırılarının artık günlük ve sıradan olaylar halini alması ile, halkımıza karşı yürütelmekte olan savaş yeni bi boyut kazanmıştır". denildi.

Daha sonra sanatçılar ve gruplar sahneye gelerek programlarını sunmaya başladılar. **Dengbej Hüseyin** söylediği Dimili ve Kurmanci türkülerle halkımızın duygularını güzel bir dille ifade etti.

Daha sonra sırasıyla sahneye gelen **Seroro Nat, Koma Denge Azadi**, gurupları ve diğer sanatçılar Kürt müziğinden örnekler sundu-

normal süreden daha kısa tutularak sona erdirildi.

Diğer önemli bir nokta; M.Güneşi dergisi'nin, başlamasından hemen önce "ülkede yas var gece yapılmaz" açıklamasıyla geceden çekilmesiydi. Bu hem programın yürütülmesine hemde kitlenin moraline olumsuz bir etkide bulunmuştur. Ancak yinede kitle geceyi izlemeye devam etmiştir.

Zoran ARHAT / İSTANBUL

PENDİK'TE HEP DESTEKLİ SP MITİNGİ

Pendikte 5 Nisan tarihinde "**Türk-Kürt El Ele, Devlet Terörüne Karşı Kardeşlik Barikatu**" Mitingi Yapıldı.

Katılımın az olduğu mitinge, yaklaşık 2000-3000 kişi katıldı. Mitinge konuşmacı olarak SP Genel Başkanı D.Perinçek HEP İst. İl Başkanı F. Başboğa ve SP'li iki işçi katıldı.

Mitingde göze Çarpanlar

Miting'e bireysel katılımlar dışında diğer bir çok sol çevrenin iştirak etmediği görüldü. Anlaşılan, E.Kürkçü'nün deyimiyile "Geçmişin Muhasebesi" yapılırken "Kaçırılan Vergilerin" zihinlerdeki yeri hala tazeliğini koruyordu. Ancak doğru tavır eleştirilerimizin saklı kalması kaydıyla, dargörüşlü anlayışın dışına çıkarak, son günlerde Kürt ve Türk halkları arasında ekilmeye çalışılan düşmanlık tohumlarını ve yoğunlaşan ezen ulus şovenizmini teşhira etmek amacıyla kitlesel katılım olmalıydı.

Mitinge konuşmacı olarak katılan SP'li bir işçinin Karabağ'daki Ermeni-Azeri çatışmasına değinirken "Ermeni çeteler" ifadesi kullanması dikkat çekiciydi.

Bilinen bir gerçektir ki, burjuvazi bunalıma düştüğü anda veya iktidarının koltuğu sallandığında, ülkede milliyetçilik rüzgarını estirir. Bu yolla halkı kendi bayrağı altında toplamaya çalışır.

Türkiye'de de gerek KUKM'sinin ivmelenerek gelişmesi, gerekse toplumsal muhalefetin gelişmeye yüz tutması, sömürgecileri can simidi olarak dış Türkler ve Karabağ sorununa sarılmaya itti. Bu anlamda zaten burjuvazinin tekelinde olan, Basın, Radyo ve TV vs. dışında doğru haber alma imkanı olmayan kitleleri doğru bilinçlendirmek ve Türkiyeli sosyalistlerin görevi olsa gerek.

SP'li iki işçinin konuşmasından sonra HEP İst. İl Başkanı, F.Başboğa kürsüye geldi. Başboğa Newrozdaki olaylara ve son gelişmelere değindi. 20 Ekim'deki Genel seçimlerden önce Kürdistanlı Yurtsever ve ilericilerin onca çabalarına ve ısrarına rağmen, SHP ile ittifakta ısrar eden HEP; bugünlerde bol bol SHP-DYP koalisyon hükümetini eleştirmekle meşgul. 20 Ekim'in öncesinde ve hemen sonrasında atıkları adımı doğru bir taktik adım olarak nitelerek ısrarla savunan HEP'liler her halde; sömürgecilere güvenmenin (taktik gereği de olsa) nelere mal olduğunu (ki sadece Newroz gününde 100'e yakın insan öldü, Şırnak ve Cizre harabeye döndü) ve nasıl sonuçlar doğurduğunu (ittifakı hayata geçirmelerinden dolayı, Kürdistan'da iyice eriyen burjuva partilerini, tümünden toprağa gömmek gibi tarihsel fırsat kaçırıldı ve burjuva partileri yeniden canlandırıldı.) iyi hesaplayamamışlar. Çok benzeşmesede G.Kürdistan'da 1975 ve 88 yıllarında yaşanan gelişmelerden önemli dersler çıkarmamız gerekirdi.

Mitingde son olarak SP genel başkanı D. Perinçek konuştu konuşmasında bol bol Kürt ve Türk kardeşliğinden bahseden Perinçek, nedense bu kardeşliğin hangi koşullarda mümkün olduğunu ve Kürt halkının taleplerinin neler olduğunu açıklamadı. Birisinin

haklarını kullanmadığı, ezildiği horgörüldüğü bir zeminde kardeşlikten bahsetmek abesle iştiğal olur ve yaptığımız işte gerçeği gizlediği için yarıdan çok zarar verir.

Perinçek Türk ve Kürt'ün Türkiye'nin her tarafında iç içe yaşadığını ve bunları ayırmanın mümkün olmadığı düşüncesini ileri sürerek, bu durumu Kürdistanlı sosyalistlerin handikapı olarak görüyor.

Doğrudur; Türkiye'nin ve Kürdistan'ın birçok yerinde iki halk iç içe yaşıyor ve bundan gocunan da yok.

Genel bir kabul ve bilinen bir gerçektir, sosyalistler olaylara yaklaşırken baz olarak ülkeyi ahlılar. Bu gerçekten hareketle Perinçek'in çizdiği tablonun Kürdistanlı sosyalistler için hiç de handikap yaratacak bir yanı yoktur. Aksine Kürdistanlı sosyalistler halkların (Türkiyede ve Kürdistan'da) özgürce eşit temelde bir arada yaşamasını ençok isteyen çevrelerin başında gelmektedirler. Perinçek sorunu bilinçli olarak bulanıklaştırıp parsa toplamaya çalışıyor. Diğer yandan bu sözleriyle, hala Kemalist "Misak-ı Milli"ci tezi savunduğunu anlatıyor. "Herkes iç içe geçmiş"ten kasıt; "Kürdistan yok Türkiye var"dir. İşin aslı budur. Yalnız 20 Ekim seçimlerinde de görüldüğü gibi böyle devam ederse eline birşey geçemeyecek.

Ayrıca mitingde siyasi olgunluktan yoksun tavır sergileyenler de vardı.

Kendilerine, geleceğin toplumunu örgütlemek ve kurmak gibi tarihsel öneme sahip roller biçen sosyalistler, herşeyden önce önce toplantıda bu yönde davranıp, halka örnek olmalıdırlar. Mitingdeki konuşmacıları ikide bir engelleyen ve "saygı denen ahlaki özellikten yoksun" olanların tavrı bizlere ders olmalıdır.

Sayderé Derg/ İstanbul

Hevalên Hêja !

Kovara we "SERKETIN" kete destê min û bî derketina wê ez gelekî kêfxwaz bûm.

Bê guman li ser naverok û stratejiya "Serketin"ê hin ditnên (hûm rexne û hûm ji pêşniyarên) min hene. Ez ê di vê namê da li ser van kêmasiyan nese-kîm im. Bila bîmine carekî din.

Bî hemû kêmasî û şaşîyan ez derketina koverek wek "Serketin" li Kurdistanê pêwîst dibînim. Ez ji hevalên kû berpîrsiyariya kovera "Serketin" girtine ser milê xwe ye pirozba-yî û serketinê daxwaz dikim. Bî rasti barê koverek serbixwe û sosyalist pir giran û heja ye. Bî vê namê ez dixwazim pêşniyarek biçûk, lê pir pêwîst bî-kîm.

Welatê me ev nezi 500 sale bîndeste û ev 70 salê ji hatîye parçe kirin. Mêtîngehkarên (sömürgeçiler) bes welatê me, dewlemendiya me nexistîne bin nirê xwe ye, zîmanê me, çanda me, örf û adetên me ji qedexe (yasak) kirine; yan ji wek çand, örf û adetên xwe didin nişandin. Zarok û xortên Kurd, çî keçîk çî ji lawîk bî darê zorê zîmanê tîrkî, erebî û farsî hin dibî. Dewletên kû Kurdistan dagarkirne mentalita xwe, çanda xwe û îdeolojiya xwe ya şovenist bî vê rê dixin serê zarok û xortên Kurd. Gelê Kurd bî her alî tê asimile kirin û ji civata Kurdistanê tê qetandin. Iro bî milyon Kurd bî ev politika nijadperstî (ırkçî) û şovenist bûne biyaniya civata xwe.

Iro, şovenist û kemalistên wek Uğur Mumcu, Doğu Perinçek li ser vê îstatistika qedîkî û îddîa dikim kû Kurd li Kurdistanê Bakur bes 3-4 milyonin. Bî zîmanekî din dixwazim bêjn kû: "Kurd li Kurdistanê ne pirani ne. Ji ber vê jî Kurdistanê serbixwe xem û xeyal e". Ev îstatistika dewleta Tîrk çekirî ye û bes li ser mirovên kû zîmanê Kurdî kanî bipêyvîn (konuşma) hatîye çekirin, ne li ser kû ki Kurd e û ki ji ne Kurd e. Şovenistên wek U. Mumcu û D.Perinçek pir baş dizanin kû îstatîkê dewleta Tîrk rastîyê nabêjn. Lê ji ber ku, ditîna wan ji her wekî ya dewleta Tîrk li dij Kurdistanê serbixwe, yekbûn û demokrat in îstatistika dewleta Tîrk ji xwe ra dîkin argumentek.

Wekî her kes dizane her şovenist ji dizanin kû, qedexe kirina zîmanê Kurdî û bî politika asimilasyonê gelek zarok û xortên Kurdan (yê pir ji li bajarên mezînan) zîmanê xwe yê zîkmakî/dayikî nîzannî. Di îstatîstîkên kû dewleta Tîrk çedîke, mirovên kû Kurdî nîzanan bipêyvîn lê di aslê xwe da Kurdî bî zanetî wek Tîrk tînan hesabandin. Lê ev mirov bî torên xwe, bî çanda xwe û mentalita xwe va her Kurd in. Li aliyê din gelek Kurd ji ber terör û îşkencên dewleta Tîrk newêrin bejin em Kurd in. Disa, dewletek kû hebûna Kurdan ji bîni da înkâr dîke, xuya ye

dî îstatîstîkê xwe da jî, hebûna Kurdan bî 12 milyonî nişan nade.

Iro her çîşê hebûna me Kurdan ji alî dewleta Tîrk va te qebul kirin jî, xandin û nîvîsandînan bî zîmanê Kurdî hin qedexe ye. Mektep û medresên me tune ne. Radio û televizyona me Kurdan ji tune ye. Ji bo vê jî zarokên me, xortên me zîmanê xwe jî bîra dîkne û dîbine biyaniya civata xwe ye.

Her wiha, ji bo fêr bûna xwandin û nîvîsandîna zîmanê Kurdî berpîrsiyariyek (sorumluluk) mezin û giring li ser milên qurumên Kurdan heye. Yê pir ji li ser milê kovar û ronamên siyasî ne. Kover û rojname, dî warê zîmanê ro-lekî gelek mezin dîlzîn. Her koverek Kurdistanî dibe îmkân bîdînan kû zarok û xortên Kurdan fêrî xwandin û nîvîsandîna zîmanê xwe bîbin. Her koverek dîbe dî her hejmerê xwe da bî kêmanî neh-deh rûpel, çî çirok, çî kulturi, çî dîroki û çî jî siyasî bî Kurdî bînivîsîne. Ger milletekî bîndeste dixwaze jî mêtîngehkarî yê û jî xunmîjî yê xwe rîzgar û azad bike dîbe, bî dîroka xwe, bî çanda xwe û herî giring jî (en önemlisi) bî zîmnê xwe zanî be.

Dîbe bê zanînan kû, zîmanhebûna milletekî (netewekî) ye. Ger milletek bî zîmanê xwe nîzaniye bîxwûne, bînivîsîne û bipêyve hebûna wî milleti tune ye. Zîman himê zanîstî ye. Bî zîmanê xwe xandin û nîvîsandînan bîngehê zanîne ye. Zanebûn jî reya azadî û xelasi ye. Ez di wê bawerîyêdame kû, kovera "Serketin" dî vi wari da berpîrsiyariya xwe dizanî ye.

Dî kar û têkoşîna we da serfirazî û serketinê daxwaz dikim.

Heval / Stockholm

Değerli SERKETIN Emekçileri

12 Eylül'den beri süregelen ağır baskı koşulları dikkate alındığında, böylesine güç ve o kadar da onurlu bir görevi omuzladığınız için sizleri candan kutluyorum.

Devrime uzanan süreçte mücadelenin açık alandaki ayağı olan "Sosyalist basın" olayı büyük önem arz ediyor. 12 Eylül'le beraber kitlelere zorla dayatılan apolitiklik ve pasifizm sosyalist saflarda büyük tahribatlara yol açtı. 12 Eylül'ün sosyalist saflarda yarattığı tahribatın etkisiyle kitleler nezdinde güven yitiren sosyalistlerin durumu, "sosyalist blokun" çökmesiyle beraber iyice zorlaştı. Gerçekten de Türkiye ve Dünya ölçeğindeki bir gelişmeler Türkiye'li ve Kürdistan'lı sosyalistleri açısından büyük zorlukları da beraberinde getirdi. Dünyada ve Türkiye'de uluslararası emperyalist blokun ve burjuvazinin tekelinde olan TV, Radyo ve basın gibi iletişim araçları aracılığı ile Komünist ideolojinin iflas ettiğini ve

Değerli Arkadaşlar.

SERKETIN'ı aldık. Kutluyor ve adına layık bir misyon yüklenmesini yürekten diliyoruz. Bu doğrultuda vereceğiniz mücadelenin her safhasında sizlerle olacağımızı bilmenizi istiyoruz.

Halkımızın içinde bulunduğu kabul edilmez durumun, ihtiyaçlarının ve görevlerinin kavrayışı içinde olduğunuz daha ilk sayıya açıkça ortaya koymanız, SERKETIN'a olan inancımızı pekiştiriyor. Zorluklar karşısında direngen bir tutum takınmanın en büyük güvençisi böyle bir kavrayışa sahip olmanızdır.

Devrimci güçler arasında dostluğun, sosyalistler için birliğin ve kurtuluş mücadelesinde cepheleşmenin şiar edinilmesi, devletin saldırıları karşısında acil bir göreve işaret ediyor. Halkımızda buna ihtiyaç duyması SERKETIN'a zor ama onurlu bir görev yüklüyor. Bu görevi layıkıyla yerine getireceğinizize olan inancımız tamdır.

Bir kez daha kutluyor, yaygın yaşamınızda başarılar diliyoruz.

Dostlukla
Mehmet Gül, Mustafa Ak
Gaziantep ÖzelTip Cezaevi

bunun bir ütopya olduğu düşüncesini kitlelere empoze etmek isteyen kapitalistler, büyük bir propaganda başlattılar. Bu propagandalarnı "dünyayı dikensiz bir gül bahçesi"ne dönüştürmek için sonuna kadar da sürdüreceklidir.

Tam da bu noktada, gerek 12 Eylül ve dünyadaki son gelişmelerin devrimci saflarda yarattığı dağınıklık ve kitlelerdeki güven bunalımını gidermek ve gerekse de kapitalistlerin bu propaganda atığını püskürtmek ve boşa çıkartmak için "sosyalist basın" olgusunun etkin bir şekilde hayata geçirmek ve kullanmak kendisini yakıcı biçimde hissettirmektedir. Çalışmalarda türlü zorluk ve engellemelerinin olacağı kuşkusuzdur. Ama bütün bunlar sosyalistlerin bu konudaki sorumluluk bilincini hiçbir şekilde dumura uğratmamalıdır.

Derginizin bundan sonra düzenli çıkması dileğiyle başarılar dilerim.

İstanbul'dan
Binali ALSANCAK

Pirozbayi û Serfirazi Ji Kovara SERKETIN Ra

Heval û hevrên hêja, ez bi dilgermiya xwe kovara SERKETIN piroz dikim û serfirazi ji bo xebatkarên SERKETIN'e dîxwaz dikim.

Hogirên hêja, ez dîxwazim bi kurtayî çend gotin û pêşniyariyê xwe peşkeşî xebatkar û dîxwazê SERKETIN'ê bikim.

1) Beri her tiştî, di roja iro da kovarek radikal kû ramanên sosyalîzmê yê bingehî diparêze, pirsên tevgera sosyalîst yê dinê û yê Kurdîstanê niqaş dîke pewîste. Dîvê kovarek sosyalîst hebe kû, ramanên sosyalîstên Kurdîstanê bîde niqaş kirin, niqasha bîghîne sentezekê û bîbe dengê xurt ji sosyalîstên Kurdîstanê ra. Ji ber kû piştî tîkçûna Sovyet û Welatên Rojhelat (kû herçîkes xwe sosyalîst nişan didan, ewqes ji, ji sosyalîzmê dûrbûn) erîşên emperyalîzmê li ser ilmê sosyalîzmê roj bi roj zêde dibê û bi serxwaşîya serketinê zulm û zordariya xwe ji li ser karkerên dinê û gelên bîndest hin ji zêde dikin. Emperyalîzm di roja îro da xwedîtîya dinê dîdehwîne û dîxwazê her çî bûyer li dinê pêkhat di bin kontrola wan da pêk bê.

Ev bayê paşvarû kû ji warên emperyalîzmê tê, dîghêje Kurdîstanê ji û bi vi awayî emperyalîzm dîxwazê pîrsa Kurdîstanê bi awakî reformîst wek planên xwe û di bin kontrola xwe da çareser bike. Ango ji ber van sedeman dîvê sosyalîstên Kurdîstanê destê xwe zû bigrîn, dengê xwe xurt bikin û serbîxwebûna Tevgera Netewa Kurdîstanê bi parêzin.

2) Dîvê em tu car ji bir nekin kû ji dervayî me ji, çî bi rêxistinî hêz û kesên sosyalîst hene û gora vê rastîyê dîvê em nekevîni şaşîyên hêzên di kû em bi xwe rexne dikin. Dîvê em ji bo yekîtîya sosyalîstan her xîzmet bikin. Ji ber vê yekê ji pêşniyariya min ewe kû, SERKETIN ne bes bibe kovara grubekî, dîvê rûpelên xwe ji hemû sosyalîstên Kurdîstanê ra veke û bibe dengê sosyalîstên Kurdîstanê. U ji bo kû em bîghêjin vê qonaxê, dîvê em ji rexna ra vekirîbî û di SERKETIN'ê da ci bîdîni sosyalîstên li dervayî

me, kû dîxwazim pîrsa sosyalîzmê niqaş bikin.

3) Dîvê çî bi Kurmancî û çî bi Zazakî em hejmara nivîsên Kurdî zêde bikin.

4) Dîvê herî kêmtir 2 rûpelên SERKETIN'ê, çî bi Kurdî û çî bi Tirkî ji bo xebatkarên giring yê netewî (yê Kurdîstanê) û yê navnetewî ra bê veqetandin.

5) Dîvê em çî bi xeber û çî ji bi lekolinî pîrsa çîni ji bir nekin. Ji ber kû em kanîbîni karkerê rêxistinî bikin û bala wan bîkşîni dîvê em di rûpelê SERKETIN'ê da cih bîdîni tîkoşîna karkerên Kurdîstanê û li ser xebata wan ya sendîqa, ya aborî û siyasî rawestîni.

6) Dîvê SERKETIN di rûpelê xwe da cih bîde nivîsên çandî (kultûrî) wek helbest, kurteçîrok û hwd.

Weki di naveroka SERKETIN'ê wek hejmara yekem başê û hêviya min ewe kû di hejmarên tîni da ji hin baştir berdewam bike. Lê ji bo kû em bîghêjin wan qonaxa, dîvê çî dîxwaz û çî ji xebatkarên SERKETIN'ê hemû tev, bi awakî kollektîf bîr rakîni ser milê xwe, û bi nivîsên siyasî, aborî, dirokî, çîni, kultûrî û bi xebatkarên netewî û navnetewî SERKETIN'ê avbîdîni û hin dewlementîr bikin.

Banga min ji hêz û kesên sosyalîst yê dervayî me ra ji ewe kû; her ki dîxwazê pîrsa sosyalîzmê û Kurdîstanê niqaş bike fêrmo pêşniyariyê xwe bînivîsîni kû emê çawa yekîtîya sosyalîstên Kurdîstanê pêkbinîni û dengê xwe bikin yek.

Bi hêviya ditîna hejmara duhem, sîlav ji karker û xebatkarên SERKETIN'ê ra, sîlav ji dîxwaz û xwendevanên SERKETIN'ê ra û sîlav ji sosyalîstên Kurdîstanê ra.

Azad Xemgin
14.4.1992

**SERKETIN'ê
BIXWUNE!
BIDE XWANDIN!**

Sayın "Serketin" dergisi çalışanları;

Derginizin 1. sayısının reklamını "2000'e doğru" dergisinde gördüm. Özellikle yayın yaşamımızda ve mücadelelerimizde üstün başarılar diliyor, geleceğe uzanan erdemli yolda derginizin kesintisiz olmasını diliyorum.

Özel Savaşın bir üst boyutuyla tirmandırıldığı günümüzde koşulların ve yayıncılık dünyasının gerçeklerini tahmin edebiliyorum. Ancak okumanın yamsalsal bir gereksinim olduğu gerçeğinden hareketle derginizi düzenli olarak okumak, izlemek istiyorum/istiyoruz. Eğer abonelik koşullarınıza denk düşüyorsa düzenli bir şekilde dergiyi adresime göndermenizi istiyorum.

TC Hukuk sistemi ve Anayasa Mahkemesi'nin Kararı'na göre Türkiye'de "Eşitlik" ilkesinin Tablosu

Cezalar	TURK	KURT
İdam	10 Yıl	20 Yıl
Müebbet	8 yıl	15 yıl
36 yıldan aşağı olan diğer cezalar	1/5 oranında yararlanır	1/3 oranında yararlanır

Eğer kendimi tanıtmam gerekiyorsa; 13 yıldır cezaevinde (13. yıla yeni girdim) rehine olarak kalıyorum. KUK davasında idam cezası verdiler. Yıllarca "Asalım" edebiyatını yaptılar. Ardın da ülkemizde gelişen görkemli ulusal unvanın etkisiyle TC yeni bir "eşitlik" olayını gerçekleştirdi. İşte yukarıda tabloda gösterdiğim gibi "yasalar"dan "eşit" bir şekilde yararlanan 125'liklerdendir.

Mektubumu burada noktalarla değil, şimdi den ilgi ve duyarlılığımıza teşekkür eder, mücadelelerimizde ve yayın yaşamımızda başarılar diliyorum.

Sevgi ve dostlukla.

M.Can Azbay
Bursa Özel Tıp Cezaevi

Not: Dergimiz matbaada yayınlanıyor. Bursa Özgünlük Cezaevinden; Fatin Kanat, Kemal Ertuğ, M. Can Azbay ve Serhat Kesemen arkadaşlardan bir mektup geldi. Neyazıkki mektubu bu sayımızda yayımlayamıyoruz. Mektup, Anayasa mahkemesinin, daha doğrusu iktidarın; 125 madde ile olarak yurtsever tutsaklara uyguladığı çifte standartı konu ediyor. Mektup "Tüm Demokrat Kişi ve Kurumlara Açık Mektup" başlığını taşıyor.

Mektubu gelecek sayımızda yayımlayacağız. Ayrıca bu sorunun bizzat bizim sorunumuz olduğunu biliyoruz. Bu nedenle her alanda sorunun takipçisi olacağız.

SERKETIN

DERSİM'DEN SELAM

Öncelikle; siz SERKETİN emekçilerinin vermiş olduğu öz-gürlük ve sosyalizm mücadelesinde sizinle omuz omuza olduğumuzu belirtiyor ve yeni başlayan yayın hayatınızda sizlere başarılar diliyoruz. Dostça selamlar.

12 Eylül faşist darbesiyle Kürdistan'ın genelinde, özelde de Dersim'de, TC'nin yoğun olarak uygulamaya başladığı baskı, zulüm ve asimilasyon politikaları en barbarca yöntemlerle devam ediyor. Şüphesiz biz öğrenciler de bütün bu çağdışı uygulamalardan payımızı almıyoruz. Bizler li-seli yurtsever devrimciler buna dur demenin ve buna karşı direniş bayrağını kaldırmak gerekti-

birakıldı. İşbirlikçi okul yönetimi de değişti. Bununla beraber okuldaki polisleri de söküp attık.

Bu gün Kürdistan'da okullar gerçek anlamda birer karakol niteliği almıştır. Dersim'deki Cumhuriyet Lisesi'nin dört bir yanı polis kulübeleriyle doludur ve polisler okul bahçesinde otomatik silahlarla dolaşmaktadırlar. Yabancı biri Lise'nin yanından geçse her halde burasını TC'nin bir zindanı sanacaktır. Aslında bu gerçek Kürdistan'ın her yerinde kendini çağırıştırıyor. Bizler şu gerçeği kavramak zorundayız: Kürdistan'dan Emperyalizmi ve sömürgecileri söküp atmamız sürece, her gün, bizim ülkemizin her köşesi bize bir zindandan

DEĞERLİ
ARKADAŞLAR

Tüm zorluklara rağmen dergimizin yayın hayatına girişini en içten dileklerimizle kutlarım.

Dergimizin ülkede ve uluslararası düzeyde; oportünizm, revizyonizme ve gericiliğe karşı ideolojik mücadelede daha da etkili olacağı kanısındayım.

Dergimizin proletaryadan ve diğer emekçilerden alacağı güçle; toplumsal ve ulusal kurtuluş mücadelesine katkıda bulunacağına, daha ilerideki sayılarında geniş kitleye ve proletaryaya demokratik-sosyalist bir kültürün kazandırılmasında önemli rol alacağına inanıyorum.

SERKETİN'in Marksizm-Leninizmi temel alarak, ulusal ve toplumsal mücadelede proletaryanın teorik dergisi olacağı kanısındayım.

SERKETİN'in yayın hayatına başlamasını kutlar, başarılar dilerim. Selamlar!

**Fransadan SERKETİN
Okuyucuları adına A.D.**

Değerli dostlar,

Gönderdiğiniz dergiyi aldım. Çok teşekkür ederim. Serketin' a çetin mücadelede. Başarılar dilerim.

En içten dileklerimizle.
2 Nisan 92

**Cemil Gündoğan
Gaziantep Özel tip
Ceza Evi**

Tunceli Cumhuriyet Lisesi Öğrencileri eylemde.

ğini biliyoruz. 10 Mart 1992'de yaptığımız eylem de sömürgeciler ve işbirlikçi okul yönetimine bu konuda verilen en iyi cevaptı.

Eylemimizin niteliği ilk önce akademik ve demokratik talepler içeriyordu. Bu eylemimiz önce kolluk kuvvetleri tarafından engellendi ve bir çok arkadaşımız gözaltına alındı. Bizde arkadaşlarımızın alınmasına sessiz kalmadık. Aynı gün şehir merkezinde arkadaşlarımızın bırakılması ve okul yönetiminin değiştirilmesi için oturma eylemi yaptık. Tabiki sonunda kazanan biz olduk. Arkadaşlarımız

farksızdır.

Yaptığımız eylemle kazandığımız minikte olsa bir zaferdir. Akademik-demokratik anlamda kazanılan bir mevzidir. Aynı zamanda biz yurtsever devrimciler açısından önemli pratik bir mücadele deneyimidir.

Yaşasın Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm mücadelemiz.

**Tunceli Cumhuriyet
Lisesinden
M. Dilan**

PERU'DA SİVİL DARBE

Daha bir kaç yıl önce popülist politikalarla iktidara gelen Japon asıllı devlet başkanı Alberto Fujimare, geçtiğimiz günlerde ordunun desteğiyle meclisi fesh edip, sözde demokrasiyi askıya aldı. ABD'nin alabildiğine sömürdüğü, ekonomik problemlerin ciddi boyutlara ulaştığı, bu Latin Amerika Ülkesinde, 1980'lerin başında Maocu Aydınlik Yol gerillalarının başlattığı mücadele aşlında bu darbenin altındaki nedeni oluşturuyor. Halen Peru'nun üçte birini elende bulunduran gerillalar, etkilerini son zamanlarda kırlardan kentlere taşımayı başardılar. Nitelikim geçen ay gerçekleşen genel grev, başta başkent Lima olmak üzere birkaç kentte etkili oldu. Peru yönetimi ve onların emperyalist patronlarını telaşa düşüren bu gelişme, sivil (!) darbenin oluşumuna zemin hazırladı. Meclisi bundan sonra uygulayacağı politikalara engel gören Fujimare, girdiği açmazdan bu şekilde kurtulma yolunu seçti. ABD darbeyi kınama türünden bir ikiyüzlülüğe girdiyse de, darbenin arkasında olduğunu dramatik bir şekilde gizleyemedi.

Darbenin aşlında Aydınlik Yol açısından fazla birşey değiştirmediği söylenemez. Dünyanın en ucuz devrimini yaptıklarını belirten Aydınlik Yol gerillaları ezilen kızıl derili ve melez halklarının önemli desteğine sahipler. Önümüzdeki günlerde de gerilla mücadelesinin dahada yükselineceğini tahmin etmek zor değil.

LİBYA'YA YAPTIRIMLAR

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra batılı emperyalist güçler, Birliğin ayrılan cumhuriyetleri ve eski SB'nin nüfuzu altındaki ülkeleri yeni dünya düzeni adı altında paylaşmaya başladılar. Bu politikayı kukla teşkilatları olan Birleşmiş Milletler aracılığıyla tüm dünyaya dayatan emperyalistler, bu düzene uymak istemeyen ülkeleri ambargodan askeri müdahaleye kadar çeşitli yöntemlerle yola getirmeye çalışıyorlar. İlk provalarını Irak'ta denediler. Daha sonraki günlerde K.Kore'yi nükleer silahlarını denetime açmaya zorlayan ABD ve diğer emperyalistler, şimdi de Libya'ya sudan bir sebeple hava ablukası ve diplomatları geri çekme türünden yaptırımlar uygulamaya başladılar.

1988 yılında İskoçya'nın Lakarbie kasabası yakınında düşen ABD uçağına sabotaj düzenlemekle suçlanan iki Libya ajanını yargılamak için isteyen ABD, İngiltere ve Fransa, BM'den çıkartıkları kararları uygulamaya başladılar.

CIA ajanları dünyanın her tarafında suikastler, katliamlar, darbeler yaparken Libya'yı ikiyüzlüce cezalandırmaya çalışmaları, emperyalistlerin kendilerine direnen ülkelere yola getirmekteki kararlılıklarının iyi bir göstergesi sayılabilir.

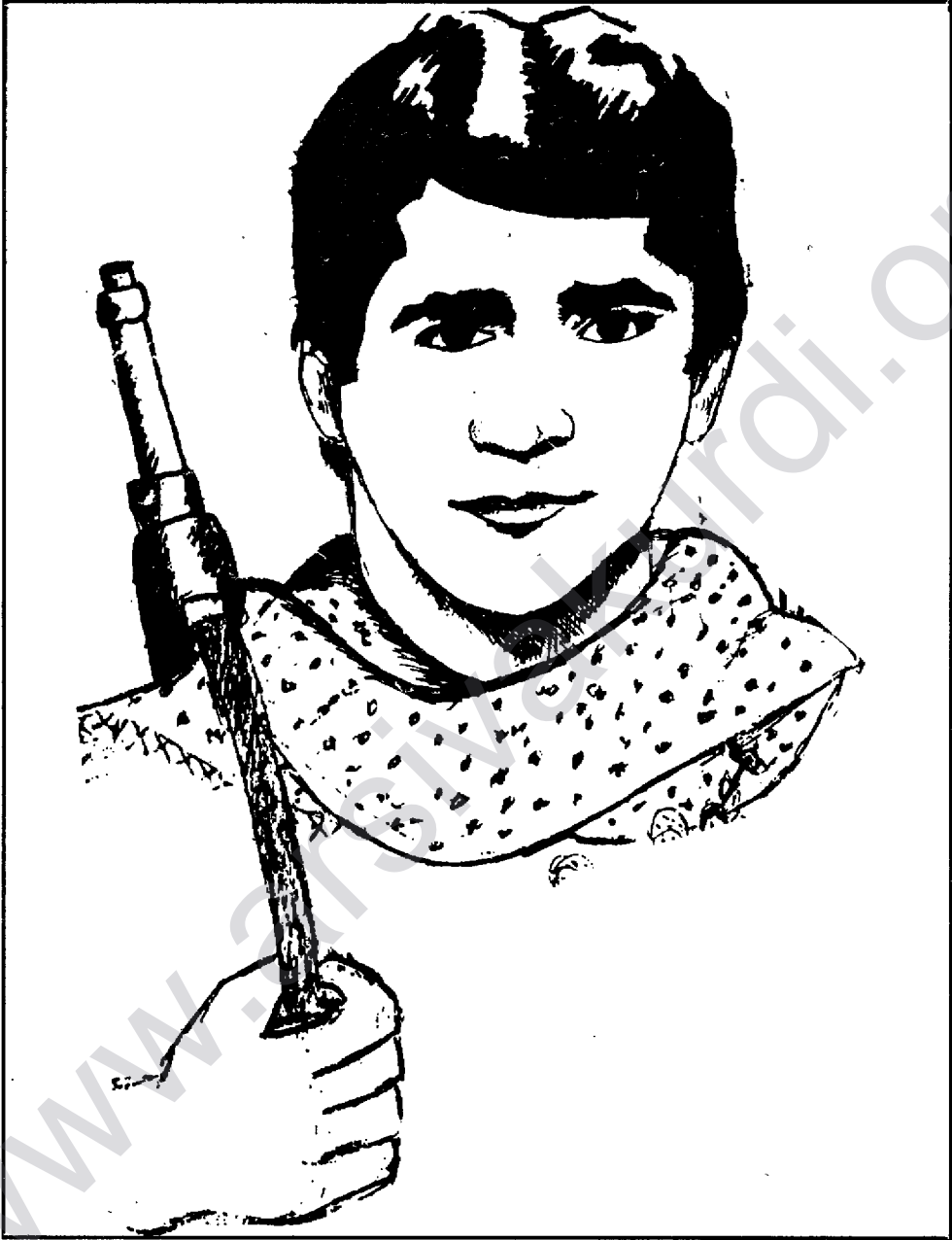
Acaba bundan sonra sıra kime gelecek dersiniz? Suriye mi, İran mı, yoksa Küba mı?

ARNAVUTLUK'TA SEÇİM

Sosyalizmin Avrupadaki son kalesi durumundaki Arnavutlukta, Enver Hoca'nın 1985'te ölümünden sonra başa geçen Ramiz Alia geçen yılın başlarında sosyalizmden geri dönüşü resmen başlattı. Aslında Enver Hoca öldükten sonra sinsi politikalarla yürütülen bu çaba filizlerini ancak geçen sene verebildi. Yapılan ilk genel seçimde Mecliste üçte iki çoğunluğu sağlayan Sosyalist Parti (eski Emek Partisi) Ramiz Alia'yı devlet başkanı seçti. Aynı zamanda yeni anayasayı da hazırlayan Sosyalist Parti ülkedeki ekonomik krizden olağan üstü boyutlara varması üzerine muhalefetteki Demokrat Partiyi koalisyonla gitti. Fakat ekonomik krizin çözümlenmemesi ve ülkenin çeşitli yerlerinde başlayan ayaklanmalar yeni bir seçimi gündeme getirdi? Yapılan seçim sonucunda Demokratik Parti çoğunluğu sağlayıp diğer küçük partilerle koalisyon kurarak iktidarı aldı. Devlet başkanı Ramiz Alia istifa etti. Yerine Demokrat Parti Lideri Sati Berişa seçildi. Şimdi; hızla batıyla bütünleşme ve ülkeyi açık bir sömürge haline getirmeyi hedefleyen hükümeti karanlık günler bekliyor.

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan seçimlerde ise sosyal demokrat partiler büyük yenilgilere uğradılar. Almanya ve Fransa'daki Yerel seçimlerle İtalya ve İngiltere'deki genel seçimler de sosyal demokratların yaşadığı hüsrancı sebebiyle yıllarca sosyalizme alternatif olarak burjuvazi tarafından desteklenen bu artilerin Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupadaki gelişmelerden sonra varlık nedenlerini yitirmeleri olsa gerek.

Öte yandan gözaltına alınan Necmiye Xoca önderliğindeki eski komünistler oluşturdukları yeni parti aracılığıyla, ülkedeki sosyalist değerleri korumaya çalışıyorlar.

ORHAN GÖNÜLALAN

KÜRDİSTAN DEVRİMCİ-SOSYALİST HAREKETİNİN YİĞİT BİR SAVAŞÇISIYDI. DERSİMDE, 1980 1 MAYIS KUTLAMALARI SIRASINDA ÇIKAN ÇATIŞMADA ŞEHİT DÜŞTÜ. BİR TÜRK OLMASINA RAĞMEN SARSILMAZ BİR DEVRİMCİ ENTERNASYONAL RUHLA KÜRDİSTAN'IN BAĞIMSIZLIĞI UĞRUNA SAVAŞTI VE CANINI VERDİ. KİŞİLİĞİ VE MÜCADELESİ BİZE ÖRNEK OLACAKTIR.

1 GULAN

CEJNA DARA BAHARÊ,
CEJNA ÎNSANA 1 GULANÊ!

AĞACIN BAYRAMI BAHAR,
İNSANLIĞIN BAYRAMI 1 MAYIS.

Emek gibi, insan gibi, Bahar gibi güzel bir bayram; 1 Mayıs!

1 Mayıs;

Dünyayı kurmak ve kurtarmak çabasının ifadesi ve çağrısıdır.

Nasıl ki Bahar; Kışın durgunluğundan, karanlığından ve soğuşundan, güneşe çıkışı ifade ediyor, 1 Mayıs'ta emeğin ve insanlığın her türlü baskıdan sömürden kurtulmasını, tam özgürleşmesini ifade ediyor. Bu anlam adeta 1 Mayıs'ı sosyalizmle, yani özgür bir gelecekle özdeşleştiriyor.

Bu gün sermayedarların 1 Mayıs'tan korkmalarının nedeni de burada yatar. Bugünkü çürümüş kapitalist dünyanın efendileri olan emperyalist-kapitalist sermayedarlar, 1 Mayıs'ın yaydığı yeni dünya ışığından, kendi köhnemiş dünyalarının yıkılmasından korkuyorlar. Ancak korkunun ecele faydası yok, sermayenin saltanatının yıkılması kaçınılmazdır. Toplumsal zenginliklerin üreticisi olan proletarya ve diğer emekçiler dünyasında gerçek sahipleri olacaklardır.

Kürdistan'da ise bugün zemheri bir "Kış" yaşanıyor. Bu nedenle de; Kürdistan da 1 Mayıs Bağımsızlık-Demokrasi-Birleşme ve sosyalizm taleplerinin güncel bir ifadesi oluyor. Kürdistan'da 1 Mayıs, Newroz'la birleşmiştir. Newroz Kürt halkının ulusal kurtuluşunun ifadesi ise, 1 Mayıs'ta Kürdistan proleteriyasının ve tüm halkın toplumsal kurtuluşunun ifadesidir.

Emperyalist-kapitalist tekellerin dünyada yerleştirmeye çalıştıkları yeni ve daha ağır baskı ve sömürü düzenine karşı, sömürgecilğe, işbirlikçilerine ve gericiliğe karşı; Kürt-Türk ve tüm dünya proleteriyasının ortak mücadele cephesini güçlendirelim.

Yaşasın Proletarya enternasyonalizmi!

Yaşasın emeğin birlik-dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs!

Yaşasın sosyalizm yolunda bağımsızlık-demokrasi mücadelemiz!...

Biji Yek Gulan!